

Anarşist Kadınlarla
mücadelelerini konuştuk s16

İstanbul'da bir göçmen işçinin yaşam mücadelesi

"Kesinlikle pasaportlarını patronlarına
vermesinler ve kesinlikle korkmasınlar.
Çünkü nasıl onlar kaçak çalışıyorsa, pat-
ron da onları kaçak çalıştırıyor."

s6

meydan

1 TL

www.meydangazetesi.org

"İnsan ancak kendi
kadar özgür insanların
arasında özgürdür"

AYLIK
ANARŞİST
GAZETE
SAYI:6
ARALIK
2012

Deliriyoruz!

Yasa değil yaşamak istiyoruz!

Uzun yıllar boyunca
"devletin azimli çalışmaları"
sonucu yürürlüğe girmiş,
değiştirilmiş, genişletilmiş
birçok iş kanunu, gerçekte hiç-
bir işe yaramamış, yaşanan
iş cinayetlerinde hiçbir de-
ğişiklik olmamıştır.

s4

İneklere GDO Deliği

Önce inekleri ucuz
maliyetli olduğu için
sadece GDO'lu
mısırla besleyerek
kanser ediyorlar.
Sonra da mide ve
bağırsak kanseri olan
ineklerin midesini
delerek öğütülemeyen
mısırları topluyorlar.

s19

Deliriyoruz!

“

Yaşadığımız kapitalist sisteme uyumlu değiliz. Onlar bu uyumsuzluğa delilik diyorlar biz ise bu uyumun bencillik, rekabet, asla sonlanmayacakmış gibi çalışmak, beton duvarların, tekerlekli taşıtların, ışıklı ekranların arasına sıkışmak, kalabalık içerisindeki yalnızlık, ne ürettiğimizi bilmeden üretmek, tüketimi mutluluk sanmak olduğunu biliyoruz. Bildiğimiz içinde tek tek yavaş yavaş deliriyoruz. Kapitalizm bizi uyuşturucularıyla uysallaştırmadan uyumsuzluğumuzun yani deliliğimizin enerjisini yaşamı bugünden yaratmak için kullanmalıyız.

Son günlerde TBMM İnsan Hakları Komisyonunun "Kışlalarda Kötü Muamele" konusuna ilişkin raporları açıklandı. Raporlar dahilinde ortaya çıkan çarpıcı rakamlar medyada yoğun bir şekilde yer buldu.

Aslında gündem olan istatistik veri, orduda yaşanan intihar oranlarına ilişkindi. Farklı rütbelerdeki birçok askerin arkası arkasına yaşanan intiharları, belki de insan hakları komisyonunun böyle bir çalışma yapmasının nedeniydi. Raporun ortaya koyduğu tabloya göre, 2002-2012 arasında orduda toplam 1470 ölüm yaşanmıştı. Bunların 934'ü intihar olarak kayıtlara geçmişti. Buna karşılık son 12 yılda TSK'nın düzenlediği operasyonlarda 233 asker ölmüştü. Benzer bir şekilde, ordudaki intihar oranı Türkiye genelindeki intihar oranını kat kat aşmıştı.

Bu rakamlar üzerinden farklı medya yayın organlarında büyük tartışmalar yapıldı. Ordunun niteliği üzerinden yapılan eleştirilerle ordudaki intiharlar değerlendirildi. Bu yaşanan intiharlar haricinde, ordu içerisindeki diğer ölümlerin varlığı da en az intiharlar kadar önemli. Aslında bu durum, militarizmin bireyler üzerinde yarattığı fiziksel ve psikolojik tahribatın bir yansıması. Militarist zihniyet ve bu zihniyetin kurumlarının bireyler üzerindeki tahribatını konuşmamıza gerek bile yok.

İntihar oranları üzerinden yaşanan bu tartışmalar, orduda yaşanan tahribatlarla ilgili olsa da, temel mesele bu tahribatların ötesinde toplumun tamamında oluşmuş bir tahribat. Toplumun tamamında oluşan bu tahribatın yansımalarını, intiharlar, artan ilaç

kullanım oranları, psikolojik destek alan insan sayısının artması vb. durumlarda görmek mümkün.

Sadece yaşamsal faaliyetlerimizi değil, bireysel ve toplumsal değerlerimizi değiştiren kapitalizmin etkisini, toplumun delirmesi anlamında sıklıkla görmeye başladık. Son yıllarda psikolojinin, ilaç sanayisinin, kişisel gelişim senaryolarının ulaştığı boyut düşünüldüğünde, bütün bu "toplumun delirme" anlamını, kapitalist tahribatın toplumsal etkisi olarak yorumlayabilir miyiz?

Delirdiğimizin İspatı

Türkiye'de 2011 yılında, 1391 kişi kendini asarak, 142 kişi ilaç kullanarak, 270 kişi yüksekten atlayarak, 698 kişi silah kullanarak, 44 kişi suya atlayarak intihar etti. Bu intiharların neredeyse yarıya yakın bir kısmının nedeni bilinmiyor, bunların dışında psikolojik rahatsızlıklar, geçim sıkıntısı, okul başarısızlıkları gibi nedenlerden dolayı yaşanan intihar sayısı bir hayli fazla. İntihar edenlerin büyük bir çoğunluğunu işsizler, ev kadınları ve öğrenciler oluşturuyor.

Tabi ki bu oranlar bir istatistik olmaktan çok daha öte veriler. İntihar ederek yaşamlarına son veren insanlar, nasıl bir tahribatın içinde olduğumuzu görmemiz açısından önemli. İçinde bulunduğumuz ay içerisinde Kocaeli'de cinnet geçirip önce iki kızını sonra da kendini öldüren kadın, ya da geçim sıkıntısı nedeniyle geçtiğimiz aylarda ailesinin tüm fertlerini öldürüp sonra intihar eden adam... Benzer olaylara sıklıkla rastlar olduk. "Yetkililer" psikolojik destek ve rehberlik yardımı faaliyetlerini arttırdıklarını söylüyor. Aynı asker intiharlarının artması sonucu TSK'dan üst rütbe

komutanların çıkıp açıklama yaptığı gibi. Yani herşey kontrol altında.

Kadına şiddet başlığı altında toparlanacak veriler de benzer biçime sahip. İçinde bulunduğumuz yılın 11 ayında, 147 kadın öldürüldü, 123'ü tecavüze uğradı, 208 kadın şiddete maruz kaldı. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı da, TSK komutanlarının yaptığı gibi gereklerin yapıldığını belirtti. Sorunların yüzeysel çözümlerine ilişkin yasalar da yolda.

Kapitalizmin tüketim alışkanlıklarını arttırmaya yönelik hamlesini kolaylık olarak sunduğu kredi kartlarından, mağdurların yaşadıklarını görebilmek içinse etrafımıza bakmak yeter. Kredi kartı borçları yüzünden yaşanan mağduriyetlerin büyük bir bölümü mağdurlarda psikolojik tahribatlara yol açıyor. Son iki sene içerisinde kredi kartı borcu nedeniyle yaşanan intihar sayısı 200'ün üstünde. Yine kredi kartı borçları nedeniyle 30 kişi cinnet geçirdi.

Kapitalizmin bireyleri, sisteminin işlemesi ve otoriteye boyun eğen iradesiz kişilere dönüştürmek için tasarladığı okul ve sınav sistemi yüzünden yaşanan intiharlar ve gençlerin cinnet halleri, bu genel delirme hallerinin ön safhasını oluşturuyor belki de. Ailenin, okulun otoritesi ve baskısıyla erken yaşta yaşamaya başladığımız bu delilik durumunun ulaştığı boyut son yıllarda kendini artan bir şekilde hissettiriyor. Geçtiğimiz sene okul başarısızlıkları ya da sınav kaynaklı 50'nin üstünde vaka yaşandı.

Kapitalist tahribatın bireyler üzerinde yarattığı çözümsüzlük hissiyatı, toplumun delirme anla-

rının nedenlerinden biri. Borçlarını ödeyemeyeceğinden, kocasının şiddetine maruz kalmaya devam edemeyeceğinden, okul ya da sınav başarısızlığı yüzünden, toplum içerisinde sosyal ve ekonomik bir statü edinmemesinden kaynaklı yaşanan bu sorunların nedeni olan, kapitalist sisteme uyumsuzluk. Kapitalizmin bu uyumsuzluktan kaynaklı bireylere yaşattığı çözümsüzlük hissiyatı, o bireylerin bu gidişata devam etmeye zorlanmasının diğer adıdır. Ya kocanın, patronunun, müdürünün, ailenin baskısıyla devam edersen ya da yok olursun.

İşin "delirtici" yanı ise, kapitalizmin neden olduğu çözümsüzlük hissiyatını sözde iyileştirmeye yönelik hamleleri: Son yıllarda moda haline gelen psikolog destekleri, kökeni ortaçağda deliliği insanların beyinlerini açıp türlü kimyevi madde vererek iyileştirmeye çalışan modern tıbbın ilaçla tedavileri, yaşarken mutlu olmanın 100 yolu, içindeki başarılı kişiyi farketmenin 50 yolu gibi kişisel gelişim zırvallıkları içeren kitaplar, bu çözümsüzlük hissiyatını hissetmemek için daha fazla tüketmeyi tedavi olarak kullanılan "daha çok alışveriş" kampanyaları, bu hissiyatı bireylerin ertelemesini sağlamak adına kurtuluş olarak sunulan sanal kişilikler...

İstatistiklere göre dünyada 500 milyon "ruh hastası" kişi olduğu söyleniyor, Türkiye'de ise bu rakam 16 milyon. Dünya genelinde son dokuz yılda antidepresan kullanımını %160 oranında arttı. Bir yılda kullanılan 37 milyon kutu ilaç arasında en fazla kullanılanlarsa Prozac, Cipram, Lustral. Dünyada 350 milyon kişinin depresyonda olduğu söyleniyor, Türkiye'de ise

20 milyon. Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, tamamen dolu olduğundan dolayı artık hasta kabul etmiyor.

Delirmemek elde değil!

Verilerin artan oranlarına bakıldığında şunu rahatlıkla söyleyebiliriz; deliriyoruz.

Deliliğin, toplumda bir hastalık olarak ele alınmasının kökeni yedi bin yıl öncesine kadar ulaşıyor. Eski İbranice, Eski Yunanca ve Latince'de bu kavramı karşılayan bir sözcüğe rastlanıyor. Sağlık sözcüğünün önüne olumsuzluk eki getirilerek, "sağıksız" anlamıyla kullanılan kavramın, devletli ve kapitalist toplumlarla kazandığı anlam ise eski kullanımından biraz farklı.

Delilik, toplumda normal diye belirtilen davranışların tam tersine davranışlarda bulunan insanların nitelikleme için kullanılan bir kavram artık. Normal olanın yani toplumsal kabulün, aslında o toplumu oluşturan bireylerin iradeleri dışında, sosyal-ekonomik-siyasi iktidarlar tarafından belirleniyor oluşu, deliliğin de bu iktidarlar tarafından belirlendiğinin göstergesi. Yani kapitalizmin ve devletin belirlediği normalliğin dışında yer alan herkes deli.

Kapitalizm içinde uyumsuzluk gösterip, kapitalist kültürü içselleştirmeyen herkes deli.

Delilikle mücadele yöntemleri

Milyonlarca kişinin 'normal' bir hayat için, ve hatta 'normal' bir hayatı yaşıyor gibi görünebilmek için delirdiği böylesi bir dünyada,

sistem kendisine uyumsuz hale gelen bireylerle türlü mücadele yöntemleri geliştirir. Bu yöntemlerin sertifikalı uygulayıcısı, sistemin akıl hocası psikoloji ve psikiyatri, tüm bu deliliğin bireysel ve münferit olduğunda ısrar eder. Yani psikiyatrye göre yaşadığımız tüm bu delilik kişilere özel ve karakteristiktir. Bu hamle aleni bir şekilde kurbanı suçlamak ve faileri meçhulleştirmek için yapılır. Çünkü bireyleri toplumun yarısından fazlasının yaşadığı sorunlar yüzünden suçlamak için bu sorunlara karşı bireysel terapi, iş yüküne karşı rahatlama egzersizi, meditasyon, ilaç tedavisi, stres yönetimi, psikolojik danışmanlık vb. yöntemlerle meselenin bireysel olduğunu meşrulaştırmak, çarkın devamı için bir zorunluluktur. Antidepresanların hayatımıza bu kadar hızlı girmesi ise elbette bir tesadüf değildir.

Tarihte ilk defa işsizler ve ağır sanayi işçilerini 'mutlu' etmek için kullanılmaya başlanan antidepresanlar, aslında bu delilik sisteminin çarkını döndüremediğinde başvurduğu en önemli reçeteli uyuşturucudur. Depresyon ilaçlarının en iyi tarafı ise toplumun her(ama her) kesiminin kullanabileceği bir uyuşturucu olmasıdır. Bu delilik sistemiyle barışamayan, kölece çalışma koşullarının altında ezilen, onunla uyum sağlayamayan, rekabet ve bencillik dolu bir yaşamın içerisinde yalnızlaşan bireylere hekimler tarafından ilk olarak bunun kişisel bir sıkıntı olduğu söylenir. "Kimyan bozuk, xy hormonu salgılayamıyorsun, mutsuzluk saplantın var" vb. gibi dahice teşhislerle kişiye tıbbi bir hastalık tanısı sunulur. Ardından bu hastalığın tedavisi için gerekli ehlileştirme yöntemleri devreye sokulur. Bunlardan en bilineni olan antidepresanlar, insan-

lara yaşadığı hayatla uyumlu, ona entegre ve hayatında patronuna, kocasına, öğretmenine bir kez olsun ses çıkartmamayı garantilemiş 'normal kişiler' olmayı vaat eder.

Uyumsuzluğa karşı sistemin sunduğu bütün tedavi yöntemleri, kişinin hayatındaki sıkıntıların ana sebebine değinmeden, mutsuzluğun sadece sonucunu değiştirmeye yönelik olarak hareket eder. İnsanın hayatını yaşanmaz hale getiren yaşam koşullarını yerinden etmek bir yana, bu sömürü sisteminin meşrulaştırarak uyumsuz bireyleri deli ilan ederken, kişinin bu korkunç sisteme verdiği tepkileri 'kimyasal uyuşturucularla' ehlileştirmeye çabalar. Böylece içinde yaşadığımız toplumda yaşamı çeliklemez hale getiren herşeyin daha farklı olabileceğine dair olan umut, yaşamsal ve sosyal bir değişime yönelmek yerine farklı alanlara kaydırılarak modern psikolojinin tedavi tahakkümüne yenilmek durumunda kalır. Ve toplum bu durumu modern insan olmanın bir gereği olarak hayatının içinde yaşatır ve büyütür.

Geriye Sayıyoruz Deliriyoruz

Psikiyatri ve onun akıl hocaları ne kadar uğraşırsa uğraşsın, bu kadar toplu antidepresan alımının olduğu bir toplumda hiçbir sorun münferitleştirilemez. Sistemin delilik olarak tanımladığı hiçbir şey onun toplumsal, sosyal ya da tarihsel döngüsünden ayrı düşünülemez. İnsanları deli yapan şey, aslında onları ötekileştiren, ezen, yalnızlaştıranların olduğu toplum ve itilmişleri deliler olarak dışlayıp bir yandan da kimyasallarıyla tepkisizleştirenlerdir.

Hangimiz akıllıyız? Hiç durmadan devam eden savaşları kutlayanlar, insanın insanı öldürdüğü toplumsal düzenin normal kabul edildiği, tüm bir hayatını mesai denilen kölelik düzeninde geçirirken diğer yarısını taciz, tecavüz ve aşağılamalara uğrama paranoyasıyla yaşayan, dört duvar evlere betondan şehirlere sıkışmış, gerçek hayattan ümidi kesip internette yaşayan insanların içinde can çektiği 'düzen' mi?

Hangimiz hastayız? Yaşadığı hayata uyum sağlayamayan, savaşlara, krizlere, kapitalizmin sömürü düzeninde borca batmış, ekonomik olarak batık-sosyal manada ölü, ezilmiş, yok sayılmış olduğu için bunu iç sıkıntısı, bunalım, mutsuzluk, cinnet ve intihara kadar götürmek durumunda kalanlar mı?

Yaşadığımız kapitalist sisteme uyumlu değiliz. Onlar bu uyumsuzluğa delilik diyorlar biz ise bu uyumun bencillik, rekabet, asla sonlanmayacakmış gibi çalışmak, beton duvarların, tekerlekli taşıtların, ışıklı ekranların arasına sıkışmak, kalabalık içerisindeki yalnızlık, ne ürettiğimizi bilmeden üretmek, tüketimi mutluluk sanmak olduğunu biliyoruz. Bildiğimiz içinde tek tek yavaş yavaş deliriyoruz. Kapitalizm bizi uyuşturucularıyla uysallaştırmadan uyumsuzluğumuzun yani deliliğimizin enerjisini yaşamı bugünden yaratmak için kullanmalıyız.

*Bu yazıda kullanılan verilerin büyük bir çoğunluğu TÜİK'ten alınmıştır.

Polisin Sendika Şakası

Gürşat Özdamar
gozdamar@meydangazetesi.org

T.C'nin, AİHM TOP 10 listesinde üst sıralarda bulunmasını sağlayan "örgütlenme özgürlüğü ihlali" davaları sürerken kamuoyunda yeni kurulacak bir sendika hayretle tartışılıyor.

Sendikaya üye olmak isteyen işçilerin işten çıkarılmasının olağanlaştığı, grev hakkını kullanmak isteyen Hava İş Sendikası'na üye işçilerin işten atıldığı, otuzdan az işçisi olan iş yerlerinde işçilerin sendikalaşmasının yasaklandığı bir süreçteyken, her işçi direnişine saldırırken de fazladan bir tokat, bir tekme, cop, gaz ekleyen polislerin sendikalaşmak isteğiyle karşı karşıyayız.

"Halk için emniyet, adalet için hizmet" ettiğini iddia eden ama aslında halka karşı yöneticilerin, işçilere karşı her daim patronların hizmetindeki polislerin, kendi patronlarına karşı hak arayış yöntemleri ilgi çekici olacaktır. Düşünsenize Emniyet Sen üyesi polislerden, Taksim ya da Galatasaray meydanında basın açıklaması, çalıştıkları karakolun önünde direniş çadırı... Arada solganlar var tabii "polisiz haklıyız kazanacağız", "falanca karakolun polisleri yalnız değildir." Gazetelerin haberleri de ilginç olacaktır, Emniyet Müdürlüğüne yürümek isteyen Emniyet Sen'li polisler durduruldu. Yürümekte ısrar eden polislere polis gaz sıktı, bir Mayıs'ta ise...

Bunlar kurulmak ve örgütlenmek istenen sendikanın kafamızdaki komik, hatta trajikomik tahayyülleri. Böylesi bir sendikayı yani Emniyet Sen'i kurmak isteyen birkaç şakacı polisin güldürmeyen şakasının gerçekliği, başta Emniyet Müdürlüğüne önemsenmezken sonrasında sendikanın kurucu üyelerinden bir polisin, devrimci bir örgütle ta fi tarihinde (herhalde polis on yaşındayken) aynı mahallede oturduğu bahane edilerek ilişkisi olduğu iddiasıyla polislikten atılması, zaten sendikanın istemediğini gösterdi.

Böylece hayret ettiğimiz Emniyet Sen haberi Emniyetin emniyeti için örtbas edilmesiyle sonlandı. Emniyet Müdürlüğü'nün ilk defa işe yaradığını yazabilmiş oldum.

İşçilerin mi? Patronların mı?

Kimin Sağlığı Ve Güvenliği İçin Yine Yeni Yasa

Halil Çelik
halilcelik@meydangazetesi.org

Geçtiğimiz haziran ayı itibariyle yeni bir İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası hazırlandı: 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası. Yasanın "iş sağlığı ve güvenliği konusunda işverenlere ciddi yaptırımlar getirecek" gibi bazı maddeleri yürürlüğe girerken, kalan büyük bir kısmı ise 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek. Yasanın "yeni ve önemli birçok düzenleme" de getirdiği belirtiliyor.

Yasa ile beraber 1-9 arası işçinin çalıştığı iş yerlerinde "iş sağlığı ve güvenliği" devlet tarafından karşılanacak; 10-49 arası sigortalı işçi çalıştıran patronlar ise bu hizmetleri kendileri temin ederek giderlerini kendileri karşılayacak. 50 ve daha fazla işçi çalıştıran patronlar ise zaten mevcut haliyle bu hizmeti aldıklarından, onların durumlarında herhangi bir değişiklik olmayacak. Yasa 10-49 arası işçi çalıştıran ve 50'den fazla işçinin çalıştığı iş yerlerini de "az tehlikeli", "tehlikeli", "çok tehlikeli" diye sınıflandırarak iş cinayetlerini, işçi katliamlarını sözde önlemeyi amaçlıyor!

"İş Sağlığı ve Güvenliği" adıyla bugüne kadar kaç yasa çıktı?

Bu yasanın "iş sağlığı ve güvenliği" konusunda çok sayıda değişiklik getirdiği söylenirse de getirilen değişiklikler kağıt üzerinde, uygulanmayan, uygulanmayan daha öncekilerin farklılaştırılmış halinden başka bir şey değil elbette. Daha önceki yasalar ne getirdi ki bu yasa ne getirecek? 1921 yılında çıkarılmış 151 sayılı "Ereğli Havza-i Fahmiye Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun" kömür işçilerinin çalışma şartları ile "işçi sağlığı ve iş güvenliği" konusundaki bilinen ilk yasa olsa da o dönem hiçbir işçi katliamının önüne geçmemiştir. 1924 yılında çıkarılan 394 sayılı yasa, çalışanlara hafta tatili getirmiş ve işçilere daha az günde daha çok iş yaptırmaya başlamıştır. 1926 yılında yürürlüğe giren 818 sayılı Borçlar Kanunu iş kazası ve meslek hastalıkları için düzenlemeler getirmiş; 1930 yılında "Umumi Hıfzısıhha Kanunu" ve ardından 1937'de 3008 sayılı İş Kanunu çıkartılmıştır. 1946 yılında Çalışma Bakanlığı kurulmuşsa da devlet "işçi ölümlerine bir çözüm" getirmemiştir. 1945 yılında 4792 İşçi Sigortaları kanunu da önemli bir dönüm noktası olarak lanse edilmiş; 3008 sayılı kanun 1967 yılında 931 sayılı kanunla değiştirilmiş, bunun yerine de 1971 yılında 1475 sayılı iş kanunu gelmiştir. Uzun yıllar bu yasa uygulanmış ve Avrupa Birliği (AB) uyum sürecinde, 2003 yılında 4857 sayılı yeni iş yasası yürürlüğe girmiştir. Bu yasa ile "iş sağlığı ve güvenliği" ilk kez ayrı bir bölümde ele alınmıştır. Yine bu yasaya dayanılarak 50 yönetmelik çıkartılmış; 5 tebliğ yayımlanmıştır.

Devlet, patron işbirliğiyle işçiler öldürül-

meye devam etmiştir, tıpkı bugün olduğu gibi! Kasım 2012'de Samsun'un Tekkeköy ilçesi Eti Bakır Fabrikası'nda 300 tonluk amonyak tankı kapağı çöktü. 5 işçi hayatını kaybederken 14 işçi yaralandı. Mart 2012'de Esenyurt'ta AVM inşaatında 11 işçi yanarak can verdi; Şubat 2011'de Ankara Ostim Organize Sanayi Bölgesi'nde 20 işçi iş cinayetine kurban gitti. Şubat 2011'de Kahramanmaraş'ın Afşin ilçesinde kömür sahasında toprak kayması sonucu 10 işçi hayatını kaybetti. Tuzla tersanelerinde iş cinayetleri hiç bitmedi ve daha sayılamayacak kadar çok iş cinayeti, işçi katliamı yaşandı. Günümüz kapitalist dünyasında neredeyse her gün bir milyon iş cinayeti işleniyor ve her yıl yaklaşık 2,5 milyon işçi katlediliyor veya yaralanıyor. Dünyada 1 dakikada 4 işçi hayatını kaybediyor. Peki, 1921'den beri çıkartılan bu yasalar ve tüzükler iş cinayetlerini ve işçi katliamlarını neden önlemedi?

Yasalar Patronların Yasasıdır, İşçilerin Değil

Bunun cevabını Çalışma Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik'in son 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nı tanıtırken yaptığı konuşmalarda bulabiliriz. Konuşmasında patronlara seslenen Çelik, "iş sağlığı güvenliği alanındaki 1 liralık yatırım, orta ve uzun vadede işletmeye 2 liralık fayda sağlıyor" diyerek işçiyi adeta bir yatırım olarak görmek gerektiğini vurguluyor. Yine aynı konuşmasında bakan, bu yatırımın patronun imajını, karını nasıl etkilediğini vurgulamak için "Eğer biz iş sağlığı güvenliği tedbirlerini gerçekten alırsak işverenin imajına yüzde 92 katkısı var. Üretime yüzde 98, ürün kalitesine yüzde 85" diyor.

Böylece bakan gerçekte kimlerin bakanı olduğunu ve yasayı kimler için hazırladığını açıkça dile getiriyor. Evet, hiçbir yasa sonrası işçi katliamları, iş cinayetleri bitmedi. Çünkü kapitalizm sürüyor; devlet varlığı gereği her yasanın patronlar için çıkarıyor. Böylece devlet ve patron eliyle Ostim katliamına, Esenyurt cinayetine, Eti bakır faciasına her gün yenileri ekleniyor. Yani patronların dünyasında hazırlanan tüm bu "İş Sağlığı ve Güvenliği" yasaları da tabii ki işçilerin değil patronların yasalarıdır. Çıkacak tüm bu yasalar kimsenin gözünü boyamamalıdır. Yıllardır sürekli değişen yasalar hiç bir şekilde iş cinayetini önlememiştir. Çünkü bu yasalar bakanlar ve patronların masa başlarında kendileri için hazırladıkları yasalardır. İşçiler ise hala ölüm ve kalım arasındaki ince çizgide çalışmayı sürdürüyorlar. Hatta bu yazının okunduğu süre boyunca dünyada muhtemelen 20 işçi iş kazası adı altında katliama uğruyor olacak.

Genel Grev: Yaşamı Durdur!

Avrupa'da hükümetlerin uygulamaları kemer sıkma politikalarına karşı yüz binlerce işçi genel grevde sokaklara dökülerek krizin faturasını ödemeyeceklerini söylediler. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun (ETUC) "Avrupa Eylem ve Dayanışma Günü" adıyla çağrısını yaptığı yirmi dört saatlik genel grevde yüz binlerce işçi sokaklara çıktı. Genel grev İspanya ve Portekiz'in dışında Belçika, Yunanistan, Hollanda, Kıbrıs gibi ülkelerde de yankı bulurken genel grevi "yaşamı durdurmaya" yönelik eylemlerle sürdürmek isteyen işçilere polis her yerde olduğu gibi saldıracak engellemeye çalıştı.

Sendikalar Bir Günlük Genel Grevle Ne Hedefliyor?

Avrupa genelinde doruk noktasına ulaşan krizin faturası tabii ki her zaman olduğu gibi, hükümetler tarafından halka ödetilmeye çalışılıyor. Bu kriz politikalarını bu coğrafyada yaşayan bizler de bilmiyor değiliz. Ulaşım, sağlık vb. sektörler, özelleştirilmeyle başlayıp halkın ödeyecekleri miktarda paralarla alınabilen hizmetler haline gelirken, diğer yandan da temel ihtiyaçlara yapılan akıl almaz zamlarla beraber özellikle Yunanistan, İspanya, İtalya gibi ülkelerde yaşayan halklar için, yaşamak bir ayrıcalık haline geliyor. Kemer sıkma politikaları gittikçe daha sıkı bir hal alırken, buna katlanamayan insanlar da sokaklara çıkıyor.

İktidarların politikalarına karşı sokaklara taşan protesto gösterileri halkın örgütlenmesiyle tabandan ortaya çıkıyor, sosyal barışı hedefleyen bürokratik sendikaların yapmak istediği genel mitingler ise halkın bu öfkelerini sönmüştürmeye yönelik hamleler olarak görülmelidir. Çünkü sendikalar, iktidarların politikalarına karşı gerçekten halkın direnişini örgütlemek için bu eylemleri organize etmiyorlar. Kitlesele eylemlerle sadece kendilerinin iktidarlara arabuluculuk konumlarını güçlendirmeye çalışıyorlar. İşçilerin öfkelerini kontrol altına almak istemeleri ve baskın biz işçileri sakinleştiriyoruz ama sizde bu baskıları biraz azaltın demek için iktidarla pazarlığa giriyorlar.

Geçtiğimiz aylarda CNT'nin önce

Katalonya'da başlattığı daha sonrasında İspanya'ya ardından da tüm İberya yarımadasına yayılan genel grevde, sendika bürokratları ve toplumsal barışı hedefleyen söylemler olmadan işçilerin doğrudan eylemleriyle gerçekleşmişti. Bütünlüklü bir mücadelenin ufak bir adımı genel grevle atılmıştı. **Oysa ki aynı grevi destekleyen UGT ve CCOO gibi sendikalar kendi sosyal barış yanlısı söylemleri ve "bayrak salladım, yürüdüm, slogan attım, eve döndüm" eylem tarzlarıyla genel grevi baltalamaya çalışmışlardı.**

14 Kasım'da ETUC'un çağrısıyla yapılan genel grevin sebeplerinden bir tanesi, tüm sendikaların öfkelerini dillendirmek isteyen işçilerin aynı eylem tarzı ve sosyal barış söylemleriyle sokaklara dökülmesiydi. ETUC binlerce işçiyi kendi istediği arabuluculuk ortamında tutsa da 14 Kasım grevine katılan CNT, CGT gibi sendikalar ve öfkeli işçi grupları, yaşamı durdurmaya yönelik eylemleriyle genel grevin direnişe dönüşmesini sağlamaya çalıştılar. Avrupa'da 14 Kasım'da yapılan genel grevlerde kimi eylemler tamamen sendikaların istediği tarzda geçti. Meydana çık, slogan at, bayrak salla sonra evine git.

Doğrudan Eylem Sürekli Mücadele

Ama halkın sendikalara bağlı kalmadan örgütlü olduğu alanlarda işçiler yol kesme eylemleri yaparak iktidarın kolluk kuvvetleriyle karşı karşıya geldiler. Fransa'da işten atılan itfaiye işçileri tramvay yoluna uzanarak ulaşımı engellediler. Bu eylem ulaşım ve sürekli zamlara karşı işlerinden atılan itfaiye işçilerinin yürüttükleri mücadelenin sadece küçük bir kısmını oluşturmaktaydı.

Bir günlük genel grevler bir sonuç olarak görülmemelidir. Yürütülen mücadelenin sadece küçük bir noktası olarak görülmelidir. Yunanistan'da 2010 yılından beri 26 genel grev yapılması elbette bütünlüklü bir mücadelenin sonucu oluşmuştur. Sonuç olarak genel grevlerle işçiler yaşamı durdurma noktasına getiriyor hem de bütünlüklü mücadeleyle oluşturdukları kooperatiflerle yaşamlarını örgütlemeye devam ediyorlar.

DEBA İşçileri Direniş Çadırı Kurdu

Denizli'de alamadıkları maaş ve kıdem tazminatları için 3 yıldır mücadelelerini sürdüren Denizli Basma Sanayi (DEBA) işçileri, DEBA fabrikası önünde basın açıklaması yaparak direniş çadırı kurdu.

DEBA işçileri ve destekçilerinin de katılımıyla yaklaşık 200 kişi, fabrika önünde bir araya gelerek "Direne Direne Kazanacağız", "Kurtuluş Yok Tek Başına ya Hep Beraber Ya Hiç Birimiz" sloganlarıyla eyleme başladı. Polis barikatlar kurarak eylemi engellemeye çalışsa da direnen DEBA işçileri barikalara yüklenerek, eylemini gerçekleştirdi. Eylem sonrası kurulan direniş çadırında yaklaşık 20 yıldır DEBA işçisi olarak çalışan Hüseyin Koçan, "Biz hakkımızı katakulliyeye getirtmeyiz, bundan sonra direniş çadırında bu fabrikanın önünde çadırda direnişimiz sürecektir. Kış, soğuk demeden mücadele edeceğiz" dedi.

Akçay Tekstil İşçisi Direniş Fabrika İşgaliyle Başladı

Bayrampaşa'da bulunan Akçay Tekstil'in patronu fabrikayı iflas etti olarak gösterip kaçınca, işçiler fabrikada işgal başladı.

Üç aylık maaşları, kıdem ve ihbar tazminatları, yıllık ücretli izinleri ve mesai ücretleri ödenmeyen 120 tekstil işçisi geçtiğimiz haftalarda, çalınan haklarının karşılığı olarak fabrikadaki kumaşlara ve makinelere el koydu. Mafya ve bankalar, işçileri tehdit ederek fabrikayı boşaltmalarını istese de direnen tekstil işçileri işgal eylemini sürdürüyor.

BEDAŞ İşçilerinin Direniş Sürüyor

BEDAŞ işçilerinin 200 günü aşan direniş sürüyor. Taksim'deki BEDAŞ Genel Müdürlüğü önünde kurdukları çadırda direnen BEDAŞ işçileri, direnişin 201. gününde sis bombalarıyla eylem yaptı. Direniş çadırı önünde biraya gelen işçiler, her cuma gerçekleştirdikleri eyleme bu defa sis bombalarıyla başladı.

Yolu trafiğe kapatan işçiler eylem boyunca sık sık "BEDAŞ şaşırma sabrımızı taşırma", "Yusuf Çıra, bu işleri bırak" sloganları attı. Eylemde Enerji-Sen Genel Başkanı Kamil Kartal, basın açıklamasından önce bir konuşma yaparak, işçilerin ancak direnen haklarını kazanabileceklerini belirtti ve BEDAŞ'ta direnen işçilerin mücadelelerinin süreceğini söyledi. Kartal'ın konuşmasından sonra işçiler adına bir basın açıklaması okundu. Yapılan açıklamada işçilere verilen hiçbir sözün tutulmadığı vurgulandı. Direnişçi işçiler açıklamanın ardından kapattıkları yolu açarak direniş çadırına geçti.

Kot Boyama İşçileri Zehirlendi

Maraş'ta bir kot boyama fabrikasında kimyasal maddeden zehirlenen 11 işçiden 2'si hayatını kaybetti. 8 Aralık günü, Maraş-Kayseri Karayolu üzerindeki bir tekstil fabrikasında, kimyasal maddeden zehirlenen işçiler Mustafa Demirel, Yasin Baş, Faik Bakar, Ali Uzun, Ali Yılmaz, Ahmet Azgınarı, Bayram Demirel, Arif Güzel, Adem Göğüs, Osman Bunsuz ve Aytac Mendil, ambulanslarla hastaneye kaldırıldı. Osman Bunsuz ve Aytac Mendil adlı işçilerin kaldırıldıkları hastanede hayatını kaybettiği öğrenilirken Ali Uzun ve Faik Bakar'ın kaldırıldıkları Necip Fazıl Şehir Hastanesi'nde yoğun bakım ünitesinde tedavisinin sürdüğü kaydedildi. Kot işçiliği alanında bazı uygulamalar (boyama, taşlama vb.) sağlık bakanlığı tarafından kimyevi maddelerin işçilerde yarattığı zehirlenmeler sonucunda yasaklanmıştı. Ancak merdiven altı diye tabir edilen atölyelerde bu işlemler halen uygulanmakta. Yasa koyup bu işi yasaklayanlar da, aslında bu atölyelerin kaçak bir şekilde üretim yapmalarına izin vermektedirler.

Göçmen İşçiler Değil Patronlar Korksun

Yaşadıkları yeri, ailelerini, kültürlerini, geçmişlerini bırakıp daha iyi bir yaşam hayalinin peşinden yollara düşüyor göçmen işçiler. Bilmedikleri, tanımadıkları insanlar arasında, kimi zaman hiç bilmedikleri bir dilin konuşulduğu bir yerde çalışmaya mecbur kalmış bu insanlar, kaçak yollarla giriş yaptıkları ülkelerde girdikleri bütün işlerde patronlar tarafından yok sayılıyor, kölece koşullarda çalıştırılmaya zorlanıyor, tehdit ediliyor.

Gürcistan'dan Türkiye'ye çalışmak için gelmiş, Zeynep B. de bu göçmen işçilerden biri. Zeynep B. 41 yaşında ve bir otelde temizlik işçisi olarak çalışıyor. Meydan Gazetesi olarak Zeynep B. ile göçmen işçilerin çalışma koşullarına, onları göç etmeye zorlayan sosyal, ekonomik koşullara ve yaşadıkları yerden çok uzakta yaşadıkları bu sorunlara nasıl karşı durduklarına ilişkin bir röportaj gerçekleştirdik.

Merve Arkun: Merhaba. Öncelikle Türkiye'de çalışmaya hangi koşullarda karar verdiniz? Ne zaman göç ettiniz? Göç etmeden önce hangi meslekle uğraşıyordunuz?

Zeynep B: Merhaba. Ben 2004 yılında Gürcistan'dan göç ederek geldim Türkiye'ye. Gürcistan'da ekonomik koşullar çok kötüydü. Saakaşvili iktidara geldikten sonra, yaşam çok zorlaştı. Ben göç etmeden önce, Gürcistan'da çocuk doktorluğu yapıyordum ve ayda yaklaşık 300 lira kazanıyordum. Kazandığım parayla yaşayabilmem çok zordu, o yüzden göç etmek zorunda kaldım. Vize problemi olmadığı için de en kolay göç edebileceğim yer Türkiye olduğundan, buraya geldim.

M.A: Türkiye'ye göç ettiğinizden bu yana, hangi işlerde çalıştınız? Çalıştığınız işlerde nasıl problemlerle karşılaştınız?

Z.B: Hem Gürcistan da hem de Türkiye'de çalışan bir ajans şirketi vardı. Ben Türkiye'ye göç ettiğimde o şirkete gittim ve onlardan bana iş bulmalarını istedim. Şirketin benim için ilk bulduğu iş, temizlik ve bakıcılık işi oldu. Bir avukatın

evine hem temizliğe gidiyor hem de onun çocuklarına bakıyordum. Bu işten 300 dolar kazanıyordum ama ilk ay şirket maaşımın yarısını komisyon olarak aldı. Bu tarz şirketler, komisyonla çalışıyor. Bulduğu işin karşılığında çalışanın aldığı ilk maaşın bir kısmını komisyon olarak kesiyor. Bu işte üç ay çalıştım ama üç ay boyunca hiç izin kullanamadım. Sonra ev sahipleri komşularının işe aldığı Ukraynalı bir çalışana görünce, benden de, onun gibi, iş için her gün aynı kıyafeti giymemi, makyaj yapmamı istediler. Ben de rahatsız olup şirketi aradım; bana oradan ayrılabileceğimi, istersem başka bir iş bulabileceklerini söylediler. Sonra başka bir işe girdim, yine ev işiydi. Oradan da 400 lira kazanacaktım ama şirket yine komisyon aldı ilk maaşımdan. Ardından farklı yerlerde de, ama genelde ev işlerinde, çalıştım. Bir süre sonra, yaklaşık üç ay boyunca işsiz kaldım. Son çalıştığım işlerden birisiyse, çalıştığım en kötü işti. Silivri'de, bir ilaç fabrikası patronunun evinde çalıştım. Ama çalıştığım yerde ne sıcak su kullanabiliyordum ne de doğru düzgün yemek yiyebiliyordum. Bana orada her gün aynı yemeği verdiler: Pilav ve zeytin. Bu işe sadece bir ay dayanabildim. Bir ayın sonunda ayrılacağımı söyledim. Bana verecekleri maaşı da reddettim ve o parayı benden sonra işe alacakları kişi için yemek, doğal gaz ve su parası olarak ayırmalarını söyleyerek işi bıraktım. Göç ettiğimden bu yana çoğunlukla ev işlerinde çalıştım ve bu göçmen olduğumdan benim için daha da zordu. Patronlar çok kötüydü. Yabancı olduğum için bana hiçbir şey bilmiyormuşum gibi davranıyorlardı. Mesela çalıştığım bir yerde evin sahibi bana televizyon kumandasını gösterip, onun ne olduğunu bilip bilmediğimi sormuştu. Temizlik

yapıyoruz ya, hiçbir şeyden anlamıyormuşuz gibi sanki...

M.A: Siz de biliyorsunuz ki bahsettiğiniz problemler, sadece sizin yaşadığınız problemler değil. Sizin gibi Türkiye'ye göç etmiş ve benzer işlerde çalışan birçok göçmen işçi bu tarz problemlerle karşılaşılıyor. Sizin çevrenizde, sizinle aynı durumda olan arkadaşlarınız ya da akrabalarınız da var mı?

Z.B: Var tabii. Kızım, ablam, kardeşim ve kocam da burada. Hepimiz buraya göç ettik, çalışabilmek için. Zaten artık Gürcistan'da sadece yaşlılar ve çocuklar kaldı. Yaşayabilmek için herkes göç et-

mek zorunda. Hatta bazen 15-16 yaşında çocuklar bile okul parası, kitap parası için göç ediyorlar.

M.A: Peki onlar ne iş yapıyorlar? Kızınız, kocanız, ablanız, kardeşiniz? Onlar nasıl problemlerle karşılaşılıyorlar çalıştıkları işlerde?

Z.B: Ablam ve kızım da benimle aynı işi yapıyor. Onlar da otellerde çalışıyorlar. Erkek kardeşim yakın zamana kadar bir kot pantolon fabrikasında çalışıyordu. Onların çalışma koşulları çok kötüydü. Bir bodrum katında çalışıyorlardı. Patron yemek vermiyordu, çay vermiyordu. O koşullarda bir ay çalışabildi. Ablamın damadı

da aynı yerde çalışıyordu ve o da kardeşimle birlikte işi bırakmaya karar verdi. Onlarla birlikte, iki-üç Gürcü çalışan daha işi bıraktı. Böyle olunca, patron onların paralarını vermedi; onlar da bir hafta boyunca fabrikayı terk etmediler, paralarını almak için. Sonra patron onları polise ihbar etmekle tehdit etmiş, kaçak olduklarını ihbar edip sınır dışı ettireceğini söylemiş. Bizimkiler de korkup bana geldiler, ne yapabileceklerini sormak için. Ben de patronlarını aradım dedim ki; senden önce ben polisi arayacağım ve senin kaçak işçi çalıştırdığını ihbar edeceğim, ceza alacaksın. Ben böyle deyince patron korktu, geri adım attı ve parayı vereceğini söyledi. Sonra hep birlikte fabrikaya gittik, kardeşimin ve diğerlerinin parasını aldık.

M.A: Bu çok iyi bir duruş. Patronun sizi tehdidine karşı, ona bu şekilde karşı çıkmamız ve sonunda sizin kazanmış olmanız çok güzel. Zaten göçmen işçiler böyle sorunlarla çok sık karşılaşılıyorlar, değil mi? Göçmen işçilerin arasında, sizin de az önce bahsettiğiniz gibi, deneyim paylaşımının ve yardımlaşmanın önemli olduğunu düşünüyor musunuz?

Z.B: Tabi ki çok önemli. Böyle durumlarda karşılaşıncaya korkuyor insan en başta. Çünkü göçmensin, kaçağsın ve sınır dışı edilebilirsin. Genelde en çok yaşadığımız sıkıntı paramızı alamamak oluyor. Bizim, yani göçmen işçilerin, bir sıkıntı yaşadıklarında buna karşı birlikte hareket etmeleri çok önemli. Biz böyle yapıyoruz. Ben, etrafımdaki herhangi bir göçmen, işiyle ilgili bir sıkıntı yaşadığında, ona destek oluyorum. Çünkü yeni göç etmiş olanlar hiçbir şey bilmiyor; dil bilmiyor, ne yapabileceğini bilmiyor. Bir şey bilmediğini görünce de patronlar iyice eziyor göçmen işçileri. Parasını vermiyor, pasaportunu alıyor, ihbar etmekle tehdit ediyor. Ama böyle olduğunda korkmamak gerek. Biz sınır dışı edilmez en fazla, bir yıl sonra yeniden geri dönebiliriz. Bir bilet parası 250 dolar, onu da hep birlikte para toplayıp alıyoruz zaten böyle olunca. Ama bu durumda asıl korkması gerekenler patronlar çünkü eğer onların kaçak işçi çalıştırdıkları tespit edilirse binlerce lira ceza ödemek zorunda kalırlar.

M.A: Son olarak, eklemek istediğiniz bir şey var mı? Göçmen işçiler için söyleyeceğiniz, mutlaka dikkat edilmesi gereken herhangi bir şey?

Z.B: Kesinlikle pasaportlarını patronlarına vermesinler ve kesinlikle korkmasınlar. Çünkü nasıl onlar kaçak çalışıyorsa, patron da kaçak çalıştırıyor.

M.A: Çok teşekkür ederiz. Umuyoruz ki bir göçmen işçi olarak paylaştığınız bu deneyimler, başka birçok göçmen işçi için de ilham verici olur.

Fatih Ormanı Paylaşılamadı

Geçtiğimiz ay Ağaoğlu'nun, Ataşehir'de kaçak alana kurduğu süper lüks dükkanları bir sene boyunca işletmesine belediyenin göz yumması medyaya yansımıştı. Ağaoğlu'nun devletle ortak olduğu başka bir yolsuzluk da reklamları her yerde karşımıza çıkan "Maslak 1453" projesinde ortaya çıktı. Reklamda Ağaoğlu, İstanbulluların Parkorman diye bildiği Fatih Ormanı'nı babasının ormanı gibi tanıtır, ormanda "at koşturuyordu".

Orman Bakanlığı, reklamların ardından yaptığı bir açıklamada, Fatih Ormanı'nın şu andaki kiracısı olan AKC Petrol Ürünleri Şirketi ile olan anlaşmanın, bakanlık tarafından feshedildiğini açıkladı. Bahsi geçen AKC Petrol Ürünleri Şirketi ormanın giriş ücretlerini toplama ve orman içerisinde tesislerin işletilmesi hakkının ihalesini almış; bu sebeple olsa gerek Ağaoğlu 24 Aralık 2010'da AKC Petrol'ün hisselerini devralmıştı. Orman Bakanı Veysel Eroğlu, ihaleyi alan şirketin devredilmesi halinde anlaşmanın bakanlık tarafından feshedilebileceğini hatırlatıp, bu nedenle Fatih Ormanı'nın işletme ve bilet kesme hakkını Ağaoğlu'ndan geri alacaklarını açıkladı. Açıklamada dikkat çeken nokta ise bakanlığın, Fatih Ormanı'nın işletme hakkının dolaylı yoldan Ağaoğlu'na devredilmesinden, Maslak 1453 rek-

lamıyla haberi olduğunu iddia etmesiydi. Halbuki Ağaoğlu Fatih Ormanı'nı iki senedir devletin bilgisi dahilinde işletiyor. Eroğlu açıklamasında ormanların özel teşebbüse terk edilemeyecek kadar önemli olduğunu, ormanın biletçiliğini ihaleye çıkarmayıp bakanlığın kendisinin bu işi yürütmesini düşündüklerini söyledi. Bu ormanlara sahip çıkma söylemini, toplumsal muhalefete rağmen dayatılan "Orman vasfını yitirmiş arazi"lerle ilgili yasa tasarısını geçirip, orman arazilerinin talanını teşvik eden bir bakanın söylemesi ise yaşananların ardında koca bir soru işareti bıraktı.

Fatih Ormanı, İstanbul'da askeri bölgeler ve mezarlıklarla beraber yeşil kalan nadir alanlardan. Dolayısıyla Fatih Ormanı, İstanbul'u toptan talana koyulmuş iktidar sahipleri ve kapitalistler için paha biçilemez ve paylaşılabilir bir arazi. Ağaoğlu reklamında araziyi babasının arazisi gibi sunmuştu. Fatih Ormanı'na el koymasına az kalmış olsa gerek ki, reklamlarına milyonlar harcadı. Devlet ve diğer şirketlerle alanın paylaşılmasında nasıl sorunlar yaşandı bilinmez fakat devletin bu rant savaşından kapacağı bir payın olduğu kesin.

"Mudanya'nın Tarihini de Geleceğini de Yok Ediyorlar"

Bursa'nın zeytiniyle, havasıyla, tarihiyle tanınan sahil ilçesi Mudanya'da milattan önce 7. yüzyıldan kalma Myrleia Antik Kenti üzerine, AVM inşaatı yapılıyor. 3. derece arkeolojik SİT bölgesi olan alana, Mudanya Belediyesi tarafından geçtiğimiz ay AVM ruhsatı verilmişti.

Küresel bir gıda şirketi olan Tesco Grubu tarafından satın alınan alanda AVM inşaatı başladı. İnşaat sırasında antik kent kalıntılarının bulunduğu, TESCO'nun ise bu kalıntıları üzerlerine be-

ton dökerek kapatmaya çalıştığı öğrenildi. Mudanya halkı ise olaya tepkili. "Buraya benzinlik inşaatı için hafriyat çalışması yapılmaya başlandı, yapılan hafriyat sırasında ortaya çıkan tarihi Kent'in kalıntıları işlerini zorlaştıracaklarını anlayan inşaat sahipleri, tarihin üzerine beton dökerek örtmeye çalışıyorlar." diyen halk, antik kentini yerine AVM yapılmasına ilişkin ise "birileri sadece Mudanya'nın tarihini değil aynı zamanda geleceğini de yok etmek istiyor" dedi.

Brezilya'da Tanıdık bir Olimpiyat Hikayesi

Brezilya'da 2014 Dünya Futbol Şampiyonası ve 2016 Olimpiyatları öncesi, kentsel dönüşümlere hız verildi. Şu ana kadar, olimpiyat organizasyonları bahanesiyle 19.000 aile zorla yerlerinden edildi ve evsiz bırakıldı. Hükümet ise, bu insanların yapılan organizasyonlar yüzünden değil, geçmişte yapılan gecekonduların aslında "uygunsuz" olmasından dolayı tahliye edildiğini açıkladı.

Öte yandan yerlerinden edilenler ve edilmek istenenler de mücadeleye devam ediyorlar. Kara Bayrak Anarşist Kolektif'inin de (Anarhist Collective Bandeira Negra) destek verdiği Condestado yerleşim bölgesindeki aileler ise polis tehdidine karşı tetikte. Kara Bayrak yaptığı açıklamada: "Bu aileler, örgütsel becerileri ve cesaretleri ile kendi yerleşimleri için mücadele ediyorlar ve kendi bölgelerinde ortak evler, mutfaqlar ve banyolar kuruyorlar. Ayrıca, gündelik yaşamlarını dayanışma ve karşılıklı yardımlaşma ilkelerine göre düzenleyip, özgürlük alanlarını nasıl geliştirebileceklerini ve kolektif bir şekilde örgütlenip, yerleşimlerinde nasıl özyönetimi gerçekleştirebileceklerini tartışıyorlar." dedi. Kara Bayrak Kolektifi herkesi burada verilen mücadeleye destek vermeye çağırırken "Condestado Yerleşimi umudun ve direnişin yeri olmuştur..." dedi.

Paraguay'da Yaşam Savunucusu Öldürüldü

Paraguay'da topraksız köylü hareketinin en önemli isimlerinden biri olan Vidal Vega geçtiğimiz günlerde evine giren iki silahlı kişi tarafından öldürüldü.

Vidal Vega'nın içinde bulunduğu topraksız köylü hareketi, haziran ayında Curuguaty bölgesindeki arazilerine saldıran polislerle çatışmıştı. Tarım arazilerine devletin el koyarak Monsanto, Cargill gibi büyük tarım şirketlerine vereceğini bilen köylüler yaşam alanlarını şirketlerin talanına karşı savunmuşlardı. Polislerle köylülerin girdiği çatışmada 11 topraksız köylü ve 6 polis yaşamını yitirmişti.

Curuguaty bölgesindeki topraksız köylülerin direnişinde ön plana çıkan Vidal Vega, olayla ilgili dava sürüyorken iki saldırganın evine girip çocuklarının ve eşinin önünde kurşunlanarak öldürüldü. Topraksız köylüler Vidal Vega'ya yapılan saldırının, şirketlerin ele geçirmek istediği tarım arazileriyle alakalı olduğu ve saldırıların devam edeceğini düşünüyorlar.

Diyarbakır'da Kaya Gazı Aramaları Sürüyor

Eylül ayında petrol şirketi Shell, Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde kaya gazı aramalarına başladığını açıklamıştı. Bu açıklamanın yapıldığı hafta içerisinde Shell'in CEO'su Peter Voser'in, Türkiye'yi ziyaret etmesi gündem olmuştu. Shell, Akdeniz ve Karadeniz'deki petrol ve gaz arama projeleriyle, yeniden Türkiye'de faaliyet yürütmeye başladı. Diyarbakır'da kaya gazı araması için sırada bekleyen bir başka şirket ise Exxon Mobil.

Peki, Nedir Bu Kaya gazı?

Kaya gazı basında, yeni bulunmuş bir fosil yakıt ve "temiz enerji kaynağı" olarak anlatılıyor. Kaya gazı olarak tabir edilen gaz ve petrol, normal sondaj yoluyla çıkarılamayacak kadar derinlikteki (genelde yerin 3000 metre altında) kaya kütlelerinde bulunuyor. Kaya gazı çıkarmak için "hidrolik kırılma" adı verilen bir yöntem kullanılıyor. Bu yöntem, sondaj kuyularıyla yerin altına açılan kuyulardan, kayanın içine patlamalara yol açan kimyasalların yollanmasıyla uygulanıyor. Bu patlamalar kaya kütlelerinde çatlamalara yol açıyor ve serbest kalan gaz, çatlaklardan yeryüzüne çıkıyor. Bu yöntemle kuyularda toplanan gazla birlikte onu elde etmekle kullanılan kimyasallar da yeryüzüne çıkmış oluyor.

Yöntem ilk olarak, 1981'de ABD'nin Texas eyaletinde uygulanmaya başlanmış. ABD'de kaya gazı çıkarılan bölgelerde yaşayan halkın ve doğanın karşı karşıya kaldığı tahribat kaya gazının ne olduğunu açıklamaya yeter. Patlamayla açığa çıkan kimyasallar, yeraltı suları ve akarsulara karışıp bölgedeki bütün yaşamı yok ediyor; önce halkın içme suyu olarak kullandığı su kaynakları zehirleniyor ve şebeke suyu alev almaya başlıyor. Bölgedeki bütün hayvanlar telef oluyor. Sondaj kuyularının yanına kazılan dev çukurlarda biriktirilen sondaj atık maddeleri havayı solunmaz hale getiriyor. Hava, su ve toprağın zehirlenmesi ile birlikte insanlar ya göç etmek zorunda kalıyor ya da şirketlerin zehirlendiği topraklarını terk etmeyip zamanla çeşitli ölümcül hastalıklara yakalanıyorlar. Kısacası kapitalist şirketler kaynaklar tükendikçe yeryüzünün derinliklerine doğru ilerliyor. Bunu da tüm yaşamı yok ederek yapıyor.

Dünya Doğalgaz Piyasası Değişebilir:

Ekonomistler, kaya gazının dünyanın her yerinde yaygın olarak çıkartılmaya başlanması ile küresel enerji piyasasında büyük değişiklikler oluşacağını öngörüyorlar. Günümüzde dünyanın en büyük doğalgaz ihracatçılarından ikisi Rusya ve İran. Bu iki ülkenin doğalgaz piyasası üzerindeki etkileme güçleri çok fazla. Fakat yer-

yüzünün derinlerindeki doğalgazın da çıkarılmaya başlanmasıyla bu piyasadaki pazarcılarının sayısının artması olası. ABD kaya gazı üretimini hızlandırdığı 2004 yılından bu yana doğalgaz üretimini ikiye katlamış durumda. Çin, Avustralya, Hindistan gibi ülkelerde de büyük kaya gazı rezervleri olduğu bilinmemekte. Medya, kaya gazını halka "büyük yenilik", "enerjide önemli gelişme", "dengeleri alt üst edecek" gibi sloganlarla duyururken, bu yeni yöntemin neden olabileceği "çevre sorunları"na bir cümle ile değinip geçiyor. Bu cümlelerde de kaya gazı çıkartırken doğaya verilen zararın bazı seyrek rastlanan, yanlış uygulamalardan ileri geldiğini söylüyorlar. Medya, kaya gazı hakkında kamuoyunda büyük bir manipülasyon yaratmaya çalışıyor.

Kaya gazı sondaj çalışmaları Fransa, Bulgaristan ve Çek

Cumhuriyeti'nde yasaklanırken; İngiltere, İspanya, Kanada'nın Quebec Eyaleti'nde ve Güney Afrika'da arama çalışmaları durduruldu. Kaya gazı aramalarının olduğu birçok ülkede aramalar esnasında küçük depremler olduğu kaydedilmişti.

Kaya gazının çıkarılabileceği yeraltı kaya havzaları çok geniş alanları kaplıyor ve çok büyük doğalgaz rezervleri barındırıyorlar. Dünyada doğalgaz içeren kaya havzalarının 38 ülkede olduğu söyleniyor. Mesele sadece doğayı ve yaşamı yok etmeyi seçip seçmeme meselesinden ibaret değil. Shell ve Exxon Mobil gibi küresel kapitalist şirketlerin tüm yeraltı kaynaklarını tüketmek üzere harekete geçmelerinin nedeni piyasa rekabeti ve bu piyasadaki kazanılacak olan milyar dolarlar.

Türkiye'nin kaya gazı rezervi 13 trilyon, üretilebilir miktarı ise 1,8 trilyon metreküp olduğu söyleniyor. Türkiye'de kaya gazı olduğu tahmin edilen bölgeler; Erzurum, Diyarbakır, Kars, Trakya. Shell, Türkiye ile bu konuda gerekli anlaşmaları yapmış ve medya şimdilik kaya gazı aramalarının devam ettiği bilgisinden bahsediyor. Türkiyeliler ekonomistler bu durumun Türkiye için çok büyük bir fırsat olduğunu sıkça belirtiyorlar. Küresel kapitalistlerin bu fırsatçılığının ne anlama geldiği ise gayet açık. Küresel kapitalizmin ve şirketlerin istediği tek şey suyun, toprağın, havanın ve bütün yeryüzünün zehirlenmesi, insanların göçe zorlanması ve geri dönülmez bir tahribat yaratarak yaşamın bütünüyle yok edilmesi. Kaya gazı aramaları da bu geri dönülmez tahribatın bir parçası.

Babalık Sistemi

Alp Temiz
alp@meydangazetesi.org

"Başkanlık sistemi mi geliyor?", "Devlet babadan Tayyip babaya mı?" tartışmaları gündeme bir anda bomba gibi düştü. Öte yandan ne olduğunu tam olarak kimsenin bilmediği ilk ombudsmanımız da seçildi. Taze ombudsman Nihat Ömeroğlu'nun üstünden yapılan "Tayyip mi baba olacak Nihat mı" tartışmaları, kendisinin Hrant Dink'in 301 yargılamasındaki kararda imzası olan bir hakim olduğu gerçeğini hemen gündem dışı etti. Ne de olsa Ömeroğlu baba adayımız olarak etkin koruma altında olmalıydı.

Siyasete ilk atıldığında Çoban Sülü lakabıyla anılan Süleyman Demirel, kendine has üslubuyla yaptığı konuşmalar neticesinde önce partisinin başına, sonra da hükümetin başına geldi. Muhalefete düştüğü yıllarda ise halkın kendisine "Kurtar bizi baba" diye seslenmesi neticesinde tekrar tekrar başa geldi. Ama, "otoritesi sarsılan" devleti askerinin kurtarmasını önleyemedi. Baba yerini bu kez pašalara bırakmıştı.

Darbe sonrası oluşan yeni siyasal yelpazede bu kez devlet babanın başına bir aile babası görünümü çizen Özal geçti. Anne Özal laleleriyle, çocuk Özal'lar davulu delen jaguarıyla, kanunları delen özel televizyon kanallarıyla artık hayatımızın parçası olmuşken Baba Özal, çağ atlıyoruz diyerek inşa ettiği ikinci boğaz köprüsünün üzerinde Anne Özal ile birlikte araba kullanırken, yani hem ailenin hem de devletin babası olarak görüntüleniyordu.

Belli bir oy desteğini alarak başa geçen politikacıların, gücü ellerinde tutuyorken bunu daha da kuvvetlendirme planları dahilinde kimi zaman açık açık, kimi zaman da örtülü olarak "başkanlık sistemini" dillendirdikleri biliniyor. Son uygulamaya sokulan ombudsmanlık mekanizmasının uygulandığı ülkelerde ombudsman, başkan ile halk arasında bir arabulucu gibi, yani bizim anlayacağımız deyişle bir baba görevi görüyor.

Tartışma da burada başlıyor zaten: Devlet zaten baba, devletin başındaki, o da babamız, e, şimdi bir de ombudsman babamız... Biz kime baba diyeceğiz?

Bilhassa siyaset tartışırken bir anda hortlayan bu babalık davası anlaşılın o ki hala toplumun gündemini anında manipüle edebilecek kadar etkili. Bu babalık davasını kimin kazanacağı bilinmez. Ancak böylesi baba kültü üstüne kurulu bir ülkede, toplum olarak ata dediğimiz ya da baba bildiğimiz kişilerin çoğunun "zürriyetsiz" olması tabiat ananın bir intikamı olsa gerek. (Müslüm baba hariç)

Yerel Seçimlerden Federasyon Seçimlerine mi, Belediye Başkanlığından Valilere mi?

Hüseyin Civan
hcivan@meydangazetesi.org

Tayyip Erdoğan, "başkanlık sistemi" meselesini her fırsatta dile getirerek, bu tarz bir modeldeki ısrarını olabildiğince gösteriyor. "Başkanlık sistemi" modelinin bir demokratikleşme politikası olduğunu, demokratik ülke olarak örnek alınan ABD'de de bu sistemin uygulandığını vurgulayarak meselenin sıcaklığını korumak istiyor. Bu sistemin Tayyip Erdoğan'ın liderlik konumunu devam ettirebilmek için yegane yöntem olduğu, AKP politikalarının uygulanmasının önündeki engellerin, bu sistemle beraber tamamen ortadan kaldırılacağı da aynı sıklıkta muhalefet tarafından dillendiriliyor.

Kasım ayı sonunda Pakistan'a gerçekleştirdiği gezi sonrası, bu meseleyi tekrar dillendirdiğinde, herkes en az CHP kadar hazırdu bu "başkanlık sistemi" tartışmalarına. Ancak Erdoğan bu sefer, "başkanlık sistemi" tartışmalarının yanında "valilerin seçimle iş başına gelmesi gerek"tiğini vurgulayan sözleriyle, medyada yeni bir tartışma başlattı.

"Böyle olsun demiyorum ama, valilerin de iş başına seçimle gelmesi tartışılmalı" diyerek T.C.'nin kamu yönetimi politikalarında çok da alışılmadık bir meseleyi gündem etti. CHP ve MHP vakit kaybetmeden "seçilmiş vali" önerisini reddetti. Erdoğan'ı bu sözleri dolayısıyla yapılan eleştiriler "Türkiye eyalet ve federasyona dönüştürülecek, ülkenin üniter yapısı bozulacak, sonra da başkanlık sistemi gelecek" üzerinde yoğunlaşıyordu.

Yapılan eleştirilerin devletin bütünlüğünün bozulacağı üzerinden döndürülüyor olması, meselemin özüne odaklanmamızı engelleyen bir hale soktu "seçilmiş vali" meselesini. Medya da meselenin benzer bir ucundan tutarak böyle bir durumun oluşmasına yardım etti.

Öncelikle, böyle bir tartışmanın Büyükşehir Belediyeleri Kanun Tasarısı'nın geçtiği zamanın bir hafta sonrasına düşüyor olması rastlantı olamazdı. Bir hafta önce, Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Maraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon ve Van büyükşehir belediyesi oldu. Yeni büyükşehir belediyesi olan şehirler dışında tam 14 ilin büyükşehir belediyesi sınırları, il mülki sınırı olarak belirlendi. Buna bağlı olarak, bu mülki sınırlar içinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği sona erdi. Toplamda 29 İl Özel İdaresi, 1591 Belde Belediyesi, 16.082 köyün tüzel kişiliği sona erdi. Tüm bu değişiklikler, mevcut yerel yönetim yapısının vatandaşların beklentilerini karşılayamamış olduğu gerekçesiyle gerçekleştirildi. Yeni yönetsel ve mali imkanlara kavuşacak olan büyükşehir belediyelerinin "etkin, ekonomik hizmet ve yatırım imkanı" elde edecek olması, hükümetin yapılan değişikliklere ilişkin yükselttiği nedenler arasındaydı. Aynı tasarıyla birlikte, Büyükşehir Belediye Başkanı büyük ölçüde valinin emrine verildi. Bu yetki alanı geniş ve yönetsel anlamda güçlü bir vali demek.

T.C. Tarihinin En Kapsamlı Kamu Reformu

Büyükşehir Belediyeleri tasarısı, AKP hükümetinin 2003'ten bu yana hazırladığı, uygulayacağı planı dahilinde tuttuğu tasarı taslaklarından sadece birisi. Hükümet, kamu yönetimi alanında Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı, Merkezi İdare ve Mahalli İdareler Arasında Görev Tasarısı, Belediyeler Kanun Taslağı, İl Özel İdaresi Kanun Taslağı, Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı gibi faaliyete geçmiş ya da geçecek tasarılarla, kamu yönetim sistemini bütünüyle değiştirmeye çalışmaktadır.

Mart 2014'te yapılacak yerel seçimlere bir hazırlık süreci görülebilir bu değişiklikler. Merkezin yereller üzerindeki yönetsel ve denetimsel gücü kırılırken, aynı alanlarda güçlendirilen yerelin yönetim yetkisi "seçilmiş vali"ye verildiğinde, vali o yerelin başbakanı gibi olacak. Değişen kanunla birlikte yerel politikalarını doğrudan uygulayabilecek vali, "seçilmiş" niteliğiyle o yereldeki iktidarını halka kabul ettirmiş olacak. Adı federatif yapı konsa da konmasa da yeni yerel seçimle beraber, kamu yönetiminde tamamen farklı bir uygulamaya geçilecek (Federatif isminin kamuoyunda yapacağı olumsuz çağrışımdan dolayı, içerik bakımından tamamen federatif olan ancak ismi "yerinden yönetim" olan bir sistemin uygulamaya geçmesi hükümete "demokratikleşme" alanında politik öneriler sunan birçok strateji kurumunun savunduğu bir durum. Benzer bir tartışma için TESEV'in 2011 Raporu Demokratikleşme Programına bakmak yeterli olacaktır).

"Yerinden Yönetim"lerdeki Stratejik Kurum

Mart 2014 Yerel Seçimleri sonrası, önem kazanan bir diğer kurum da, Kamu Yönetimi'ndeki değişiklik tartışmalarında bilinçli bir şekilde görmezden gelinen Bölgesel Kalkınma Ajansları (BKA). Küresel kapitalist politikaların, yerel düzeyde nasıl uygulamaya konulacağını somut bir örneği konumunda Kalkınma Ajansları.

BKA'lar, yerel yönetim birimlerinin küresel sermaye ile bütünleşmesini kolaylaştırıcı kurumlar. Uluslararası fonlar aracılığıyla faaliyet gösterecek bu yarı-özerk nitelikli kurumlar, özel sektör-kamu sektörünü arasında işbirliği sağlayarak bölgesel kalkınmayı gerçekleştirecek. Tabi ki burada bölgesel kalkınmadan kasıt; bölgesel özel şirketlerin büyümesini teşvik etmek, bölgeyi yabancı yatırımlara tanıtmak, bölgede yabancı yatırımlara danışmanlık yapmak.

Peki BKA'ların "seçilmiş vali"lerle ilgisi ne?

Mart 2014'te, yerel seçimlerde belediye başkanını yerine vali seçimi olasılığı gittikçe daha yoğun bir seçenek olarak belirginleşirken, bu "seçilmiş vali" nin yetki alanının il olmayacağı, bölgesel düzeyde yönetim yetkisine sahip valiler olacağı şimdiden konuşulanlar arasında. Dolayısıyla 81 tane ilin 81 valisi yerine, az sayıda, bölge düzeyinde valinin bölgenin en yetkili kişisi olacağı beklentileri arasında.

Bölgesel düzeyde yönetim yetkisine sahip "seçilmiş vali"lerin, o yerele ilişkin kararlarında BKA'ların etkisinin ne olacağını tahmin etmek zor olmasa gerek. Dolayısıyla, seçilmiş valilerin BKA'ların politikalarını uygulayıcı konumunda olması dışında, bu büyük yönetsel yetkilerini uygulayabilecekleri bir yerel yok. Valilerin "seçilmiş" olacak olması, küresel sermayenin yerel politikalarına onay verecek valilerin bu kararlarını demokratik kılacak. Yani Mart 2014'te küresel sermayenin, tam yetkili yerel uygulayıcısı seçilecek. Küresel kapitalizm hız ve daha fazla kar için bir yandan yerelleşecek, bir yandan da yerelden çıkacak seçilmiş uygulayıcılarıyla "demokratikleşecek". Yönetimin yerelleşmesi tartışmalarında dikkatlerden kaçmaması gereken husus tam da bu, sermayenin küreselleşmesi demek yerelleşmesi anlamına gelmiyor. Toplumsal muhalefetin, önemseydiği yerelleşme vurgusunu aynı zamanda liberallerin bu yeni yüzü de benimsiyor. 2003'ten bu yana yerel yönetimler düzeyinde devam eden süreç bunun en büyük örneği.

Müslüman Kardeşler'in Yeni Devleti

FİLİSTİN

“Yetmiş senedir Filistin halkının sesine kulaklarını tıkayanlar, onu yok sayanlar, şimdi de Filistin'i "devletli siyaset" in içine sokarak elini kolunu bağlamaya çalışıyor.

29 Kasım 2012'deki Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'ndan sonra Filistinliler, kazandıkları statüyü dünyanın her yerinde kutladılar. Sadece Filistinliler değil, kazanılan bu statü Mısır, Türkiye, Katar gibi *Müslüman Kardeş* devletler tarafından da çok olumlu karşılandı. Hamas yönetimindeki Filistin, 138 ülkenin desteğini alarak "üye olmayan gözlemci devlet" statüsünü kazandı. Bu oylamada ebedi düşman İsrail, onun vazgeçilmez müttefiki ABD, dış politikasını ABD üzerinden belirleyen Kanada, İsrail'le iyi ilişkileri olan Çek Cumhuriyeti ve ABD'nin nükleer denemelerini yaptığı ada devletleri Panama, Marshall Adaları, Mikronezya, Nauru, Palau hayır oyu kullandı. Filistin'in kazandığı bu statü, onu belki birkaç sene içerisinde, üye devlet konumuna yükseltecek.

Filistin'in böyle bir statü kazanmasında payı olan devletler, İsrail'in 150'nin üstünde insanı öldürdüğü Gazze saldırısını göz önünde tutarak mı böyle bir karara vardı bilinmez. Ancak İsrail, Filistin'in böyle bir statü kazanmasının ardından Batı Şeria'da yerleşimci sayısını arttıracığına ilişkin uyarılarla duruma ilişkin rahatsızlığını açık bir şekilde dile getirdi. ABD Dışişleri Bakanı Hilary Clinton, İsrail ve Filistin arasında olası barışın bu adımla sekteye uğradığını söyleyerek sonuçtan duyduğu rahatsızlığı belirtti.

Filistin'in "Gözlemci" Devlet Olması

Filistin'in bu statüyü kazanmasının ardından, İsrail'in rahatsızlığı, uluslararası medyada farklı bakış açılarıyla yorumlandı. Filistin, "gözlemci" konumundan sonra, üye devlet olmak için, daha önce benzer süreci işleten İsviçre, Japonya vb. devletler gibi BM'ye başvurabilecek.

Filistin'in üye devlet olmasının anlamı şu; İsrail, Gazze benzeri bir saldırıda bulunduğu ya da Filistin topraklarında işgale ve yerleşimlere devam ettiğinde, Filistin bu durumu uluslararası ceza mahkemesine taşıyabilecek. Böylelikle İsrail, somut anlamda bir yaptırımla karşılaşabilecek.

Gazze saldırılarından sonra, Mısır cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'nin araya girmesiyle sağlanan ateşkes, Gazze üzerindeki

ambargoyu hafifletmiş, Mısır sınırı tam anlamıyla olmasa da açılmış, İsrail Gazze'nin deniz sahası kullanımındaki kontrolünü biraz daha geri çekmişti. Bütün bu kazanımlar 150'nin üstünde Filistinlinin ölümü gerçeğini unutturmasa da Mahmud Abbas, tüm bu gelişmelerin olmasını sağlayan devlet başkanı konumundaydı.

BM'de Filistin'in gözlemci devlet statüsüyle birlikte, başarılı devlet başkanı Abbas'ın karizması pekişmiş oldu. *Müslüman Kardeş* devletler de bu durumu her fırsatta dile getirdi.

Hukuki Meşruiyetin Zaferi

Son siyasi gelişmeler, Mahmud Abbas ve Filistinliler kadar birini daha, çok sevindirmişti: Hamid bin Halife El Sani. Katar Emiri El Sani, tüm bu gelişmeler yaşanmadan Gazze'yi ziyaret etmişti. Bu ziyaretin Gazze'de siyasi ambargo varken gerçekleşmesi, bu ambargonun kırılması adına önem taşıyordu.

1967'den bu yana Gazze'yi ziyaret eden ilk Arap, El Sani olmuştu. Yapılan ziyaret Filistin'de bazı tartışmalara yol açsa da, özellikle inşaat sektörüne yaptığı yüklü yardımla El Sani, ziyaretini kendisi meşrulaştırmış oldu.

Katar Emiri, Filistin'in "gözlemci devlet" statüsünü ilk kutlayanlardandı. El Sani yaşanan bu gelişmeyi, uluslararası hukuk ve meşruiyetin zaferi diye niteliyordu. El Sani'nin dışişleri bakanı Hamid Bin Kasım da benzer şekilde "Hamas şimdi bir siyasi örgüt oldu." diyerek pekiştirdi Emir'ini.

Filistin'in Uluslararası Siyasette Tanınması

Filistin'in BM'ye üye "devlet" olmasının önünü açan bu süreç, Filistin halkının yıllardır çektiği zulüm ve inkâr politikalarına karşı umut vadeden bir süreç gibi algılanabilir. İsrail'in bundan sonra, Filistin topraklarına saldırmaya çekineceği ihtimali, yıllardır bu topraklarda "var olma mücadelesi" veren bir halk için önemli olabilir. Bu kararlı mücadelenin bir sonucu olarak bile görülebilir belki bu süreç.

Filistin halkı, BM'de kazanılan bu statüye sevinmekte haklı. Yaşamın ölümle arasındaki mesafenin kısa ve bu mesafeyi kat etmenin ani olduğu topraklarda, direnen halkın yaşama isteği var bu sevinçlerde.

Ancak, uluslararası hukukun "devlet" meşruiyetine sevinenlerin zafer naralarında başka hesaplar gizli!

Katar, şu ana kadar İsrail politikasını en barışçıl tutan devlet konumunda Ortadoğu'da. Hatta İsrail'in yerleşimci politikalarını ve Tamamen Yahudi Kudüs projesini destekliyor. El Sani'nin 2007 yılında ABD'de bir araya geldiği İsrail dışişleri bakanı ile yaptığı görüşmeler, bu desteği pekiştirir nitelikte.

Zira, Mısır'ın ve Türkiye'nin de benzer kaygılar içinde olduğunu görmek için kahin olmaya gerek yok. Bu sürecin en büyük destekçileri konumundaki bu üçlü, direnişin sürdüğü zaman zarfında İsrail politikalarını hiçbir zaman radikalleştirmediler. İsrail devleti ile diyalogu sürdürerek, bölgedeki siyasi

ve ekonomik çıkarlarını korudular.

Filistin, Ortadoğu'da yaklaşık yetmiş yıldır direniyor. İsrail'in, ABD'nin ekonomik ve siyasi temelli politikalarına karşı direniyor. Bu direniş meşruluğunu, "devlet" statüsünden değil; ezilen halkın yaşam mücadelesinden alıyor. Meşruluğu "devlet" statüsüne indirgemeye çalışan uluslararası hukukun devletleri, yetmiş senedir yok edemedikleri direnişi daha "meşru" yollarla yok etmeye çalışıyor.

Filistin halkının var olma mücadelesini, kitle imha silahlarıyla, psikolojik şiddetle, yok saymayla sağlayamayanlar; bu kez *Müslüman Kardeş* devletlerin bünyesinde vücut bulup, direnişi başka bir şekilde yok etmeye uğraşıyorlar. El Sani, Mursi ve Erdoğan'ın Ortadoğu'daki siyasi ve ekonomik stratejilerinin bağımlı olduğu odaklar göz önünde bulundurulduğunda, direnen Filistin'e ne yapmak istedikleri açık. Bu üçlü ortağın Suriye politikasının da aynı olduğu unutulmamalı.

Kürsel iktidarların Ortadoğu politikalarının yerel uzantıları konumundaki devletlerin, İsrail ve ABD'nin stratejilerini neden görmezden gelebileceği açıkken, asıl planlanılanın nasıl bir yıpratma ve yok etme planı olacağını dik-katlerden kaçmaması gerekiyor.

Küresel kapitalizmin hukuki düzeninde, devletler savaşır ve devletler barışır. Savaş ve barış, devletlerin hukuki meşruiyetinde tanımlanır. Bu uluslararası hukuk düzleminde yer almayan her şey yok sayılır. Yetmiş senedir Filistin halkının sesine kulaklarını tıkayanlar, onu yok sayanlar, şimdi de Filistin'i "devletli siyaset" in içine sokarak elini kolunu bağlamaya çalışıyor. Yakın zamanda, Ortadoğu'da yeni bir devletin kuruluşuna tanıklık edeceğiz.

Kuruluşundan itibaren bu devletten, uluslararası hukuk düzleminde kendine biçilen rolü oynaması beklenemez: Mahmud Abbas, tanınmış Filistin'in ilk devlet başkanı olacak. *Müslüman Kardeş*lerin Filistin kanadı olan Hamas ise 25. yılını bir devlet gibi kutlayacak. Katar dışişleri bakanının öngörüsünün olması beklenemez; "Hamas artık siyasi bir örgüt ve direnişi bir kenara bıraktı."

DERSİM FİŞLENİYOR

BIYOĞRAFİK BİLGİ FİŞİ

	KİŞİSEL BİLGİLERİ	ADI SOYADI	HOZAT BELEDİYESİ
		MÜSTEAR KOD ADI	
		BABA ve ANNE ADI	HOZAT BELEDİYESİ
		DOĞUM TARİHİ - YERİ	HOZAT 1961
		NÜFUSA KAY.OLD.YER	TUNCELİ-HOZAT-AKPINAR KÖYÜ
		MESLEĞİ	
		BİLİNEN EN SON İKAMET ADRESİ	HOZAT BELEDİYESİ
		TELEFONU	
		ÖĞRENİM DURUMU	ÜNİVERSİTE MEZUNU
		BAĞLI BULUNDUĞU ÖRGÜTÜ VE GÖREVİ	TKP/ML-TIKKO SEMPATİZAN
TUTUKLANMA TARİHİ			
SALIVERİLME TARİHİ			
TC KİMLİK NO.	FİZİKSEL GÖZELLİKLER	BOYU	170-175 CM.
		KİLO	75-80 KG.
		GÖZ RENGİ	KAHVERENGİ
		SAÇ ŞEKLİ VE RENGİ	DÜZ-SİYAH
		KONUŞMA ŞEKLİ	NORMAL

Dersim'in Hozat ilçesinde polis ve jandarmanın insanları bir fişlediği ortaya çıkmıştı. İddiaya göre Hozat Belediye Başkanı olmak üzere, ilçedeki siyasi parti çalışanlarının, ilçedeki 8000 kişinin ve bu kişilerin sohbet ettiği insanlar da dahi olmak üzere herkesin kilosu, göz rengi, tüm kişisel bilgileri kolluk kuvvetlerince kayıt edildi. 16 Kasım tarihinde yaşanan bu olay, ana akım medyaya "fişleme skandalı" olarak yansıdı. Fakat bu haber bir skandal niteliği taşımaktan ziyade aslında devletin sadece bir fişleme uygulamasıyla kalmayıp, denetleme, bilgi toplama, gözetleme tekniklerine her gün bir yenisini daha eklediğini gösteriyor.

Hayatlarımız Gözetim Ve Denetim Altında

Emniyetin bir fişleme yöntemi olarak herkese kanıtsattığı GBT (genel bilgi tarama) uygulaması buna güzel bir örnek. Örneğin, bir kişi savcılık tarafından yöneltilen bir suçlamadan beraat ettiği takdirde mevcut suç kişinin adli sicil kaydına işlenmiyor. Fakat kişi herhangi bir GBT çevirmesi sırasında polisler tarafından hırsızlık ya da benzeri bir suçla itham edilip ona göre muamele görebiliyor. Kişi savcılığa bu durumu bildirmek için gittiğinde ise savcılıktan "GBT resmi bir kayıt değil, biz müdahale edemeyiz, GBT sadece emniyetin kendi bilgi toplama işlemi" cevabını alıyor. Bu bakımlardan GBT, çok kapsamlı bir fişleme yöntemi olarak uygulanıyor.

Devletin, denetim adı altında uyguladığı yöntemlere başka benzer örnekler de verilebilir. Geçtiğimiz aylarda Milli Eğitim Bakanlığı öğretmen alımında öğretmen adaylarının üniversite hayatlarının incelenmesini duyurmuş, öğrencilerin birinci sınıftan itibaren dosyasının tutulacağını ve ders dışı etkinliklerinin, gittiği sinema ve tiyatrolara varıncaya kadar kayıt altına alınacağını açıklamıştı. Yine eskiden polis, gözaltı esnasında zor-

la parmak izi alabiliyorken, artık gerekirse bayılarak ağızdan DNA örneği alma hakkına sahip durumda.Devletin; Jandarma, Emniyet, Maliye, Gümrük, Milli Eğitim, Sağlık Bakanlığı gibi kurumlarının veri tabanlarını ortaklaştırma projesi toplumdaki bireylerin bütün bilgilerine sahip olma isteğine uygun ilerleyen bir proje. MOBESE'ler, elektronik kimlik kartları, internet denetimi, telefon dinlemeleri...Tüm bunlar devletin denetim ve gözetiminin teknolojik gelişmelerle gün be gün arttığı bir göstergesi.

12 Eylül 2010 referandumuyla kabul edilen anayasa değişikliği ile fişlemelerin tarihe karışacağı iddia edilmişti. Referandumla, anayasanın 20. maddesine "Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar." şeklinde yansımıştı. Ancak bu anayasa değişikliğine rağmen değişmeyen uygulamalar sadece kendini kılık değiştirmiş başka biçimlerde gösterir oldu. Medya, bu değişiklik vaadini gerçekleştirmiş sayıp fişlemeyi, işkenceyi, ayrımcılığı münferit vakalar gibi göstermeyi taktik edindi. Devlet ise tek tek bireylerin ve bireylerin sosyal hayatlarının detaylı bilgisine sahip olmak istemesiyle aslında gözetim ve denetim adıyla, kontrol mekanizmasını daha da büyütme-ye devam etti. Hozat'taki fişleme olayı, devletin kontrol edemediği ve kendisine tehdit unsuru oluşturan bireyleri kayıt altına almak ve tüm bunları da meşru bir şekilde uyguladığı bir gerçek olarak ortaya çıktı. Ortaya çıkan gerçek kağıt parçalarına yazılı üzerlerinde fotoğraflar olan Hozatlıların kişisel bilgileri değil. Devletin işinin zaten insanları fişlemek olduğu gerçeğidir.

Amed'liler İrkçı ve Ayrımcı Tabelalar İstemiyor

Kürtler, şehirlerine 12 Eylül 1980'den sonra asılan "Ne Mutlu Türküm Diyene", "Türk Öğün Çalış Güven" gibi ırkçı-ayrımcı sloganlar içeren tabelalar istemiyor!

12 Eylül 1980 Askeri Darbesi'nden bu yana, Kürdistan şehirlerindeki, en işlek caddelerin üzerinde "Ne Mutlu Türküm Diyene", "Türk Öğün Çalış Güven" gibi ırkçı ayrımcı tabelalar yer alırken, Kürt halkı ise bu tabelaları kendi şehirlerin-

de istemiyor. Son olarak Amed halkı, valilik binası yakınında bulunan "Ne Mutlu Türküm Diyene" yazılı tabelanın paslanıp çürümesine rağmen hâlâ yerinde duruyor olmasını sebep göstererek, kaldırılması için Karayolları Genel Müdürlüğü'nden, İl Özel İdaresi'ne kadar birçok devlet kurumuna başvurdu. Fakat hiç bir kurumun,devletin kendi elleriyle astığı tabelaları "bizim haberimiz yok" diyerek sahiplenmemesi dikkat çekti.

Mardin'de Boykot Okul Kapattırdı!

Mardin'in Ömerli ve Nusaybin ilçelerine bağlı 16 köy ve belde- de 1500 civarında öğrencinin 8 Ekim'den bu yana gerçekleştirdikleri okul boykotu, okullara kilit vurdu.

Mardin'in Ömerli (Omerya) ilçesine bağlı Yavruköy (Kurke), İlkadım (Hebise), Küçük kardeş (Cinata Bıçuk), Büyük kardeş (Cinata Mezîn), Güvenli (Xirbeka), Dalaağaca (Herbe), Kuyular (Cibilgirave), Doğanlı (Talatê), Kuruköy (Xereb), Heybeli (Dêrcêmê), Doğuş (Kuzu),

Yandere (Hatxe), Kuşkaya (Gurik), Kovanlı (Miştîne), Eski Mağara (Zivingê), Akarsu (Stiliê) beldelerinde okul boykotları sürüyor. 8 Ekim'den bu yana ortaöğretim öğrencileri ve velileri 8 Ekim'den bu yana" Anadilimize sahip çıkmalıyız. Kimse- nin bizim dilimizi yasaklamaya hakkı yoktur" diyerek, okulları boykot ediyor. Omeryan bölgesinde, 1.500 öğrencinin okula gitmemesi nedeniyle okulların kapısına kilit vurulduğu ve 60 öğretmenin okulları terk ettiği bildirildi.

Pozantı'dan Şakran'a İşkence Bitmiyor!

Şakran Çocuk ve Gençlik Cezaevi'nde, ÇHD avukatlarının çocuk tutsaklarla yaptığı birebir görüşmeler ardından yaptığı açıklamada, Şakran'ın Pozantı'daki geleneği devam ettirdiği belirtildi. Yapılan açıklamada şu hususlar dikkat çekici idi:

*H.D., U.D., A.S., S.A., S.B. adlı çocuk mahpuslar cezaevine nakilleri esnasında çıplak aramaya maruz kalmış. Cezaevi idaresi tarafından yapılmak istenen çıplak aramayı kabul etmeyince, darp ve ağır fiziki şiddet uygulamasıyla çıplak arama zorla gerçekleştirilmiş.

*Çocuklar cezaevinde doğrudan kişilik haklarına yönelen ve açıkça ayrımcılık içeren davranışlara maruz kalıyor.

*Gardiyan ve müdürler kendilerine "lan" diye hitap ediyor.

*Mektup, fax benzeri gönderiler aylarla ifade edilen sürelerde teslim ediliyor ya da gönderiliyor.

*Gazete, dergi gibi yayınlar keyfi olarak uzun süre verilmiyor.

*Cezaevi idaresinin "ağabeylik" adıyla dayattığı sistemle cezaevinden bir gardiyan sürekli olarak çocuklarla aynı koşu- ta kalıyor, bütün zamanı birlikte geçiriyor.

*Çocuk mahpuslar, cezaevi

idaresi ve gardiyanlar tarafından sürekli olarak müşahede ve birbirlerinden ayrılmakla tehdit ediliyor.

*Çocuklar cezaevinde 1 kişi ya da 2 kişi bir arada olacak şekilde barındırılıyor. Bir araya gelme ve bir arada kalma talepleri idare tarafından gerekçesiz olarak karşılanmıyor.

*Çocuklar bir kişi ya da iki kişi kaldıkları halde sayımlarda havalandırmada hizaya geçip yüksek sesle sayım yapmaya zorlanıyor. Bu uygulamaya karşı çıkan bir müvekkil gardiyanlar tarafından darp edilip, sürüklenerek havalandırmaya çıkartılıyor.

*Gardiyanlar cezaevinde kalan çocukların kendilerine "abi" demelerini ve ellerini öpmelerini istiyor. Buna karşı çıkanlara şiddet uygulanıyor. Cezaevi müdürleri de aynı şekilde çocukların ellerini öpmelerini istiyor.

*Çocuklar cezaevi uygulamaları nedeniyle aralıklarla iki kere açlık grevine girmişler. Son açlık grevi eylemi 7-18 Kasım tarihleri arasında, 11 gün sürmüştü.

*Çocuklar cezaevi koşullarından yakılarak cezaevinde yukarıda saydıkları uygulamalara maruz kaldıklarının kamuoyu tarafından bilinmesini ve cezaevi koşullarının düzeltilmesini istiyor.

Türkiye Psikiyatri Derneği "İkinci Uludere Raporu"nu açıkladı: "Roboski Anormal: Çocuklar Çikolata Yemiyor, Kola İçmiyor!"

Mine Selin Sayarı
ms.sayari@meydangazetesi.org

34 kişinin canına mal olan Roboski katliamının birinci yılını arkada bırakılırken Türkiye Psikiyatri Derneği tarafından hazırlanıp yayımlanan "İkinci Uludere Raporu" Roboski katliamının bölgede yaşayan insanlar üstünde bıraktığı korkunç psikolojik etkileri tekrar gündeme getirmek amacıyla bir çok farklı mecrada kullanıldı. Rapor, bölge halkının yaşadığı çaresizliği, öfkeyi ve adalet talebini gündeme getirerek halkta oluşan tepkiyi yansıtması açısından aslında oldukça etkili. Ancak metni dikkatli inceleyenlerin gözünden bu rapor, tabiri caizse acemi nalbant gibi meselenin kah nalına kah mihına vuruyor..

Roboski halkının kola ile imtihanı..

Raporda Uludere katliamının ardından çocuklardaki psiko sosyal bozukluklar şöyle betimleniyor: "Çocukların, özellikle öğrencilerin çok ciddi davranış problemleri var. Kızgın ve öfkeli.. Okul camlarını kırmak ya da bir çocuktan beklemeyecek ölçüde aşırı politize söylemler söz konusu." Ve ekleniyor

"Okulun eşyalarına zarar veriyorlar, ders başarıları düşmüş durumda. Çocuklar, çikolata, kola gibi besinler bile tüketmiyor." Olaydan sonra öğrencilerde agresif davranışlar, slogan atma, disiplinize edilememe, aniden bağırma ve parti yöneticileri gibi konuşma davranışlarının gözlemlendiği de ekleniyor.

Raporun aslında ilk bakışta masum görünen bu tespiti, sağlıklı bir çocuğun nasıl olması gerektiğini, hastalık belirtilerini göstererek alttan alta bilincimize aşıyor. Kola içmeyen ve politik düşüncelerini sık sık dile getiren sosyopat ve disiplinsiz çocukların karşısına, kolasını içen, televizyon izleyen, okuluna gidip dersini çalışan akıllı uslu çocuklar yerleştiriliyor. Böylece Roboski gibi Türkiye'nin diğer illerine göre bambaşka bir sosyal ve politik karaktere sahip bölgesinde yaşayan çocuklar, yine ezenlerin akıl ve değer sistemine göre yargılanarak "hasta" kabul ediliyor.

Asimilasyon ve ötekileştirme, yani bugün Kürt çocuklarının yaşadığı sorunların kaynağı, yalnızca bir dilin başka bir dil üstünde kurduğu baskının da ötesinde, bü-

tünlüklü ve sistematik olarak uygulanır. Bazen egemen devletin ve milletin kendi dilini dayatması, bazen egemen sınıfın kendi değerlerini ve kültürünü ezilenlere, çocuklara ve gençlere aşılması, bazen ise insanlarla ilişki kurma, mantık süzgecinden geçirme ve dile dökmeye dayatmayla kendini gösterir.

Bu ötekileştirme biçimleri, gün gelir adı Şırnak değil Şirnex olan ve merkezinde ne Mc Donald's ne de Burger King'in olduğu bir şehrin dağlık köyünde yaşayan çocuk ve kadınları kola içmemelerine istinaden ruh hastası yapar. Aynı şekilde öğretmenlerinin ne dediklerini bile anlamadıkları okulları zaten her yıl anadilde eğitim talebiyle boykot eden çocukları, ders başarılarının düşmesiyle görecelendirir. Bizler de kapitalizmin giremediği bir bölgenin kapitalizmin koşullarına göre değerlendirildiği, devletin sistematik olarak kendini dayattığı çocukların "disiplin kurallarıyla" ölçüldüğü bir tabloyla karşı karşıya kalırız. Raporu okurken, Mars'tan dünyaya düşmüş akil bilim insanları ile bölge halkının karşılaşmasını izlerken buluruz kendimizi. Sonra bir de bakmışız ki halkın öfkesine tercüman olmak adına yapılan "iyi

niyetli" değerlendirmeler, tarafsız ve "nesnel" görünüm derken, acemi nalbant gibi meselenin kah nalına kah mihına vuruyor.

Roboski halkı iyileşmek istemiyor.. derken?

Söz konusu metnin raportörü Hira Selma Kalkan bir televizyon programı ile yaptığı söyleşide, halktaki mevcut yası şöyle açıklıyor: "Kadınlar mezardan çıkıyor, uzun süreler mezarda kalıyorlar, bu acıyı tekrar tekrar yaşıyorlar. Hatta sanki acıyı bırakmak istemiyor gibiler. Gelelim, destek verelim size iyi gelir mi diye sorduk, "iyi gelir ama istemiyoruz, acımızı unutmak istemiyoruz" dediler. Yani o acılı ve mağdur duruma sarılma halleri var, aslında bu da rahatsız edici bir şey. Acılı bir olay yaşandı ya, bu onların tek gerçeği oluyor. Çözemedikleri zaman da bu acı, hayatlarındaki en büyük olaytabi ki büyük olay ama, şimdi bir şey söyleyeceğim, kör ölür badem gözlü olur.. Tek yaşam dayanakları burası gibi oluyor. Bu acıdan beslenme hali ortaya çıkıyor. Bu acıdan kurtulmak istemiyor.. Niye istemiyor? Bir suçluluk duygusu yaşıyor, benim oğlum ölmüş ben kola nasıl içerim diyor. Bu kalanların suçluluk duygusu.. Ben onu nasıl koruyamadım diyor, suçluluk duygusu onları acıya yapıyor. İyileşmeleri için hem suçluluk duygusunu çözmek lazım, hem o acıyla baş etme yöntemi bulmak zorundayız.."

Selma Hira Kalkan'ın bu konuyu yorumlarken gerçekten söylemek istediklerini tasarlayarak mı yoksa yıllar boyunca öğrendiği anaakim psikiyatrinin kurbanı olarak mı yaptığını niyet okumasından öte yorumlamak güç. Ama yıllar yılı psikiyatrinin toplumsal travma sonrası insan davranışlarının onların kendi bireysel rahatsızlıklarından kaynaklandığını belirten asıl hastalıklı yaklaşımı yazık ki burada da açığa çıkmış görünüyor.

Roboski katliamında hala süregelen ve unutulmak istenmeyen öfke ve yas hali, bireysel ve münferit bir hastalık belirtisi değil, kendilerine bu acıyı çektirenlere karşı 'politik' bir tavrıdır. Hatta şöyle diyelim, kişilerin kendisi dahi buna "politik" bir tavır demeyebilir, bunun "politik" olduğu bilincine ve bilgisine sahip olmayabilirler, ama onların olaya ve yaşadıklarına karşı aldıkları tavır "suçluluk duygusu" gibi bir kavramla açıklamak bu tavrı yalnızca değersizleştirmekle kalmaz, aynı zamanda ötekileş-

tirir. Öyle ki bu değerlendirme, Roboski halkının devlete karşı aldığı tavrı toplumun gözünde itibar edilmemesi gereken ve zaten ruh sağlığı yerinde olan insanlar tarafından uygulanmayacak bir yöntem olarak gösterir. Bu ise toplumun duyarlılığını arttırmak için çabalayan bir psikiyatristin değil, düpedüz devletin ve kapitalizmin dilidir..

Vicdani retten Roboski'ye sosyopat kişilik bozukluğu..

Görünüşe bakılırsa Roboski katliamının ardından sisteme entegre olamayan çocuk ve kadınlar, kendileriyle ilgilenen başkaca psikiyatrlar tarafından anti-sosyal kişilik bozukluğu, hiperaktivite, depresyon ve bunun gibi bir çok farklı modern hastalık tanılarıyla karşı karşıya bırakılacaklar.

İlginç olmayan bir tesadüf.. Vicdani retlerini açıklayarak askere gitmeyi ve kardeş kanı dökmeyi reddedenlere açılan "askerlikten soğutma" davasında "otorite ile uyumsuz olma ve bu nedenle suç işlemeye eğilim" olarak tanımlanan anti sosyal kişilik bozukluğu teşhisi, akla zarar bir yargı sürecini beraberinde getirmişti. Bu süreçte devlet "bilimsel" veriler ışığında vicdani retçilerin askere gitmemek yönünde aldıkları politik tavrı, "kişilik bozukluğu" tanısıyla değersizleştirip ötekileştirmek için elinden geleni arkasına koymadı. Savaşmayı reddedenlerin sistem ile birebir yaşadıkları sorunların onların bireysel sıkıntılarından ileri geldiğini iddia etti. Bu şekilde anaakım psikiyatri, baskı ve eşitsizliğin kaynağının toplumsal ya da politik değil, "kötü sistem yoktur çürük elmalar vardır" derken kastedildiği gibi bireysel veya kişiler arası olduğunu öğretmeye çabaladı. Sosyal değişimi hedefleyen hareketler artık başka yöne çevirebilecek bilimsel ve meşru bir hatta sahipti.

Kim bilir belki bir gün, katliamı yaşayan Roboski'li çocuklar kendi kardeşlerini öldüren uçağın pilotu olmak istemediklerini, katil devlete asker olmayacaklarını, kardeş kanı dökmeyeceklerini söyleyecekler.. Ve bu sefer katliamı yapan aynı devlet, bugün yazılmış raporlarda belirtilen hastalıklara istinaden, verdiği çürük raporuyla hapislerde süründürecek aynı çocukları..

Kim hasta kim değil, bu çok daha uzun bir tartışmanın konusu elbet. Ama insanın insanı, kendi kardeşini, amcasını, babasını öldürmeyi reddetmesine hastalık diyenlerin "akıllı" sayıldığı şizofrenik bir toplumda, hastalığın belirtisini dahi tespit ederken en az 3 kere düşünmek gerekiyor. Hiç değilse çocukların kola içmedikleri için ruh hastası ilan edilmeyeceği günlere özlem duyanlar için..

10 Yılda 934 Şüpheli Asker Ölümü Kışlalarda İnsanlık Öldürülüyor

7 Nisan 2012, İstanbul Harbiye Orduevi

Son günlerde, gazetelerin köşe yazıları ve televizyon tartışma programlarının yanı sıra TBMM'ye verilen soru önergeleriyle de gündeme gelen şüpheli asker ölümleri, bir sorun olarak kamuoyu gündemine oturmaya başladı. Geçtiğimiz Eylül ayında CHP İstanbul Milletvekili Sezgin Tanrıkulu'nun ve son olarak da BDP Grup Başkanvekili İdris Baluken'in verdiği soru önergeleri karşısında Milli Savunma Bakanı İsmet Yılmaz'ın verdiği cevaplar ise oldukça çarpıcı. Bakan tarafından yapılan açıklamada, 2007-2012 yılları arası 58 askerin "silahla şakalaşma, dikkatsizlik, emir ve talimatlara uymama" gibi nedenlerle, bir diğer askeri personel tarafından vurularak öldüğü belirtiliyor. Yine aynı yıllar arasında, 95 askerin "eğitim zayiatı" adı verilen şekilde, 465 askerin ise "intihar ederek" yaşamını yitirdiği, Bakan Yılmaz'ın verdiği diğer bilgiler arasında. BDP Grup Başkanvekili İdris Baluken de, geçtiğimiz günlerde TSK tarafından "asker intiharları" şeklinde açıklanan şüpheli ölüm vakalarıyla hayatını kaybedenlerin sayısının, 2002-2012 yılları arasında 934 olduğunu açıkladı. Dünyada, şüpheli asker ölümleri alanında, açık ara birinci sırada bulunan Türkiye'de, bu ölüm vakalarında hayatını kaybedenlerin %90'ının da yoksul Kürt ve Alevi gençleri olduğunu ayrıca belirtmek gerek. Genelkurmay Başkanlığı ise, Basın ve Halkla İlişkiler birimi aracılığıyla yaptığı açıklamada, bu şüpheli ölümlerle ilgili şu çarpıcı açıklamayı yaptı:

"İntihar eden askeri personel, sivil yaşamlarındaki sorunları, kışlaya taşımaları sonucunda, bunalmaya girerek intihar ediyorlar"

TSK, bu söz konusu ölümlerle ilgili olarak kamuoyuna yaptığı

açıklamaları "askeri zayiat" başlığı altında toplarken, ailelere ise bu ölüm vakalarının, "kaza kurşunu", "intihar", "elektrik ya da yıldırım çarpması", "yüksekten düşme", "birlik içinde trafik kazası", "eğitimde mühimmat patlaması", "yılan sokması" gibi nedenlerle gerçekleştiği bildiriliyor.

TSK tarafından belirtilen, yukarıda saydığımız gerekçeler karşısında tatmin olmayan aileler ise, çocuklarının gerçek ölüm nedenini öğrenmek için yargı yolunu seçtiklerinde devletin adaletsizlik üzerine kurulu "adalet" sistemiyle karşılaşılıyorlar.

Örtbas edilen asker ölümleri

28 Temmuz 2000 tarihinde Çanakkale-Gökçeada'da gece nöbeti sırasında ölen Aydın Dere vakasında, delillerin usulüne uygun şekilde toplanmadığı tespit edildi. Olayı araştıran Mazlum-Der'in raporunda, olayla ilgili olarak şu bilgilere yer verildi. "Olay yerine giden savcılıkça, maktulün silahı incelenmiş ve silahın seri atış konumunda olduğu tespit edilmiştir. Seri atış konumu, G-3 tüfeklerde tetiğe basıldığında, birden fazla mermi silahtan çıkmasına neden olmaktadır. Maktulün tek kurşunla öldüğü dikkate alındığında, olayın bu silahla gerçekleşmiş olamayacağı bile, ilgili yargı kurumlarınca incelenmemiştir." Olay dosyası ile ilgili Gelibolu Askeri Savcılığı'nın aradan geçen 12 yıl boyunca hiçbir soruşturma yapmadığı ve sorusunda da yetkisizlik kararı vererek dosyayı rafa kaldırdığı, rapordaki diğer önemli bilgilerden.

Örtbas edilen bir diğer şüpheli asker ölümü ise, 5 Eylül 2009'da Dersim-Hozat'ta bulunan Sarıtaş Jandarma Karakolu'nda yaşandı. Alınının ortasından G-3 piyade tüfeğiyle vurulduğu belirtilen Murat Oktay Can için yine Mazlum-Der

tarafından hazırlanan raporda, "Alınının ortasına dik vaziyette tüfekte nasıl nişan alabildiği bile araştırılmadan, olayın intihar olduğu kanaatine varılmıştır" denildi. Can'ın ailesi, olayın soruşturulması için yargıya başvurdu ancak, Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığı takipsizlik kararı vererek dosyayı kapattı.

13 Mart 2012'de Çerkezköy 3. Zırhlı Tugayı'nda yine şüpheli bir biçimde ölen Mazlum Karabulut'a ait dosya da, devletin yargı kurumlarınca takipsizlik kararı verilerek hasıraltı edildi. Karabulut'un öldüğü yerde bulunan silahın şarjörünün 30 mermi kapasiteli olmasına ve şarjörde 28 mermi kalmasına rağmen, ikinci merminin nereye ve kim tarafından sıkıldığı araştırılmadı bile. Ailenin başvurusu üzerine açılan dava dosyası, Tekirdağ Askeri Savcılığı'nca takipsizlik kararı verilerek, benzer bir çok olayda olduğu gibi, devletin tozlu "adalet" raflarında yerini aldı.

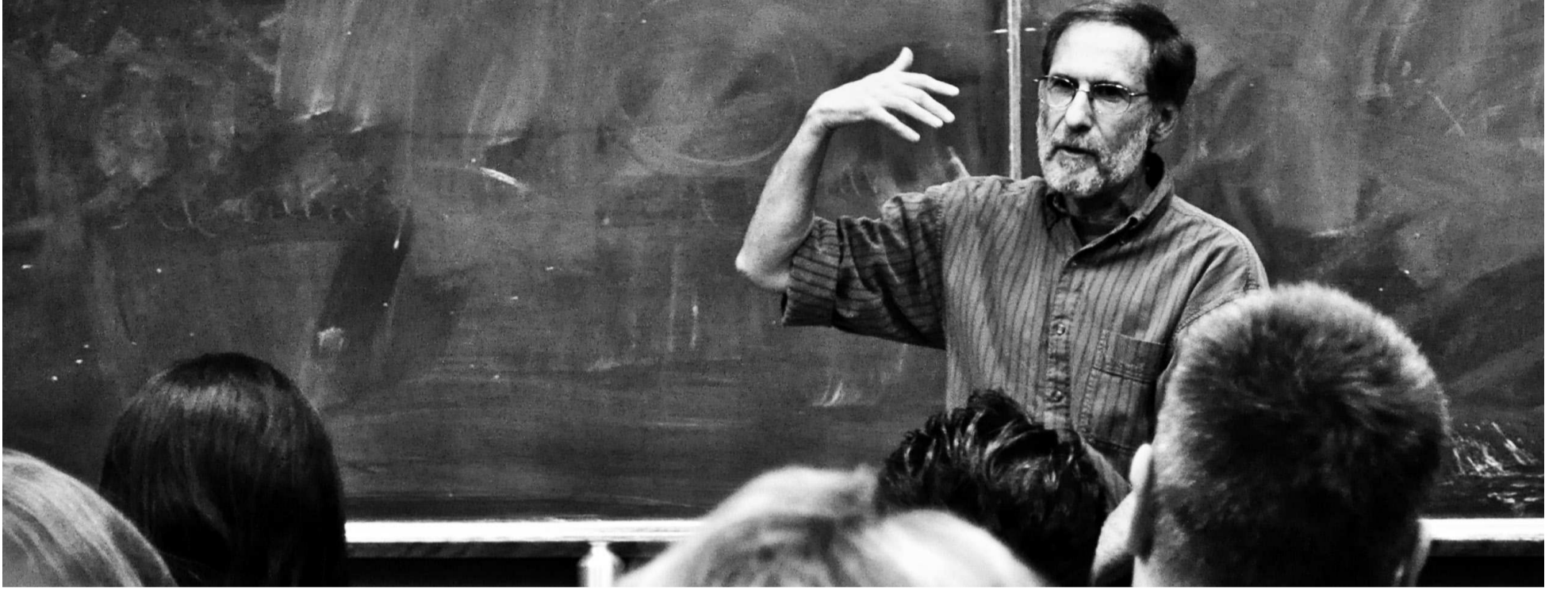
Üç günde dört 'intihar'!

Kayseri 2. Hava İkmal Bakım Merkezi Komutanlığında görevli er Rahmi Akşahin'in nöbette intiharından sonra, Kahramanmaraş Andırın İlçe Jandarma Komutanlığı'nda Manisalı er Emre Tanık'ın yine nöbet sırasında intihar haberi geldi. Ardından Şırnak'ta önce kaza kurşununa kurban gittiği bildirilen sonrasında ise komutanı tarafından vurulduğu iddia edilen er İsmail Akça'nın ölümü, son olarak da İzmir'in Bergama ilçesindeki orduvinde vatani görevini yapan er Mert Evren Akdağ'ın kendini kravatla astığı haberi geldi.

Son zamanlarda kamuoyunda daha görünür kılınmaya çalışılan bu haberlerle kışlalarda yaşanan ölümlerin TSK'nın açıklamasında iddia ettiği gibi askerin psikolojisinden kaynaklanmadığı açıkça ortadadır. Barış İçin Vicdani Ret Platformu'nun ve savaş karşıtlarının bir çok kez gündemleştirilmeye çalıştığı şüpheli asker ölümleri militarist ordu ve devlet yapısının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Militarist anlayışla beslenen bu kurumlarda zorunlu askerliğin zorunlu koşulları, emir komuta zinciri ekseninde insanlara dayatılmaktadır. Sistematik bir şekilde uygulanan disiplin cezaları, tecavüz, taciz ve darp olayları sonucu meydana gelen asker ölümlerine her ne kadar TSK "intihar ettiler" dese de bu ölümlerin aslında birer cinayet olduğu apaçık ortadadır. Tüm bunlar yaşanırken zorunlu askerliğin tartışılması ve kışla içerisindeki şiddet sarmalının yeniden gözler önüne serilmesi gerekmektedir.

Eleştirel Psikoloji ve Toplumsal Mücadeleler Üzerine: Dennis Fox

Dennis Fox, anarşist kuramdan yararlanarak psikoloji, adalet ve hukuk arasındaki kesişme noktalarını inceleyen, Illinois Üniversitesi hukuki çalışmalar ve psikoloji bölümünden emekli bir doçent. Dennis Fox 1997 yılında, Isaac Prilleltensky ve Stephanie Austin ile beraber yayına hazırladığı *Eleştirel Psikoloji* kitabıyla beraber sadece psikoloji alanında değil, aynı zamanda toplumsal mücadeleler üzerine inceleme yapan farklı disiplinlerdeki birçok kişinin de ilgi odağı haline geldi. *Radical Psychology* ve *Social Anarchism* gibi yayınlara da sürekli yazan Dennis Fox ile bu sene Türkçe'ye çevrilen kitabından yola çıkarak, Meydan Gazetesi adına Özlem Arkun bir röportaj gerçekleştirdi.

Özlem Arkun: Biliyoruz ki psikoloji disiplini de diğer disiplinler gibi iktidar ilişkileri ve koşullarıyla bağlantılı. Bu durum, iktidar odaklarının kendi pozisyonlarını korumalarını ve yeniden üretmelerini sağlamaktadır. Peki, sizce psikolojik yaklaşım, iktidar odaklarınca ezilenlerin kendilerini özgürleştirmelerini sağlayabilir mi?

Dennis Fox: Bu önemli bir soru. Sanırım öncelikle "psikolojinin" anlamları arasındaki farkları ortaya koymak gerekiyor. "Psikoloji disiplini" dediğimizde genellikle, klinik psikologlar ve araştırmacı psikologları hatta danışman ya da başka pozisyonlarda çalışan psikologları da kapsayan bir meslekten bahsediyoruz. Birçok ana akım profesyonel bilim dalı gibi psikoloji de bir disiplin olarak güç odaklarının devamlılığını sağlamak ve statükoyu korumada önemli bir role sahiptir.

Ancak "psikoloji" sadece meslek anlamında değil, insan davranışları hakkında bilginin tabanını da ifade

eder. Psikologlar insan davranışı konusunda birçok veri elde etmişlerdir. İnsanların nasıl davrandığını, neden belli şekillerde davrandığını, davranış biçimlerinin nasıl değişebileceğini anlamaya çalışmak - bu gibi soruları cevaplamak sadece psikologların değil; aynı zamanda felsefecilerin, siyaset kuramcılarının ve başka birçok uzmanın hatta uzman olmayan ama "yaptığımız şeyleri niçin yaptığımızı" anlamaya çalışan sıradan insanların araştırıldığı bir konu olmuştur.

Ana akım psikolojinin anladığını iddia ettiği şeylerin çoğu, statüko tarafından yanlı bir şekilde yorumlansa da bu tür bilgilerin farkındalığı bazen baskıya karşı direnen bireylerin işine yarayabilir. Örneğin, bazı psikologlar, bir grup insanın nasıl daha etkili olabileceğini, diğerlerini birlikte çalışmaya nasıl ikna edebileceklerini, baskıcı güçlere karşı farkındalığın nasıl oluşturulabileceğini anlamak için daha çok çalışmış, bu konulara yoğunlaşmışlardır. Bu yüzden bence, özellikle psikologlar bir eylemci bakış açısıyla açıkça iktidar ve baskıyı işaret ettiği sürece psikolojiyi kullanmak faydalı olabilir.

Kendi teori ve pratiklerini daha kökten bir eleştiri ile harmanlayarak ortaya koyan psikoterapistler ve psikoanalistler kısmen ayrı bir alanda yer almaktadır. Bu kesim her zaman azınlık olsa da bir yüzyıldan daha fazla bir süredir, örneğin faşizmi anlamaya çalışan psikologlar ile birlikte var olmuştur ve aynı zamanda baskıcı, hiyerarşik bir toplumda yaşamının insanların yarattığı içsel sonuçların üstesinden gelmek konusunda kişilere yardımcı olmaya çalışmıştır. Bireysel terapiler doğrudan politik bir değişime yol açmasalar da bireylerin neyin karşısında olduklarını ve nasıl daha etkin olabileceklerini daha iyi anlamalarını sağlayabilir.

Ö.A: Psikoloji toplumsal değişimde nasıl bir rol oynar ve topluma psikolojiyle yeniden bakmanın amacı nedir?

D.F: Yukarıda belirttiğim gibi bazı psikologlar yaptıkları işi politik bir çerçevede ele alıyor ve toplumsal dönüşümün yükseltebilmek adına neler yapılabileceğini keşfetmeye çalışıyor. Bir bütün olarak bu meslek her ne kadar ılımlı olsa ve statükoyu kabullense de bazı psikologlar liberal, ve bazen de radikal, açılardan bazı şeyleri değiştirmeye odaklanıyor. Bu eğilimi olan ve bunu doğru bulan psikologlar, genel yönelim başka yönlere doğru olsa da eylemcilerle çalışarak olumlu bir etki yaratmayı denemektedir. Ancak bunu yapmak psikolojinin toplumdaki geleneksel rolü üzerine bilgi sahibi olmayı ve geleneksel ana akım modellerden uzak durmayı gerektiriyor. Bu kolay değil ve sanıyorum bunu azı yapıyor.

Ö.A: Devlete, ekonomik ve toplumsal şiddete karşı mücadele eden direniş hareketleri ile iş birliği yapan bir psikoloji mümkün müdür?

D.F: Evet yukarıda da değindiğim gibi mümkündür. Örneğin, bir Cizvit rahibi de olan Salvadorlu sosyal psikolog Ignacio Martin Baro, Orta Amerika'da baskı ve adaletsizlikleri göstermek için sosyal psikoloji yöntemlerini kullanmış, değişime teşvik etmiş ve sonunda 1986 yılında başka Cizvit rahipleri ile birlikte devlet tarafından katledilmiştir.

Genellikle özgürlük psikolojisi olarak tanımlanan eserleri, direniş eklemlenmenin yollarını arayan psikologlar için esin kaynağı olmuştur. Yakın zamanda bir grup eylemci psikolog çeşitli hareketleri desteklemeye çalıştılar, ancak

bence bu çalışmalar direniş hareketleriyle birlikte hareket etmek adına pek yeterli olmadı. Orta-sınıf kariyerist profesyonel psikologlar için genellikle eylemcilik başlıca öncelik olmuyor.

Ö.A: Eleştirel psikoloji nedir?

D.F: Eleştirel psikoloji terimi, ana akım psikoloji disiplininin çalışmalarına yönelik, bir dizi felsefik bilimsel ve politik karşı çıkışı ifade eder. Eleştirel psikologlar genellikle ana akım psikolojiyi, bir anlamda kabullenilmiş pratikleri üreten ve toplumdaki baskın iktidar yapılarıyla uyumlu fikirleri yayan politik bir girişim olarak tanımlarlar. Ana akım psikologlar, ne amaca uygun bilgi sayılıyorsa ve bunu elde etmek nasıl mümkün oluyorsa ona uygun seçici tahminleri; profesyonel normların sağladığı bilimsel nesnellüğün adaletsiz güvenini; adil olmayan ve tatmin edilemeyen statükonun devamını sağlayan, önyargıları serbest bırakan böylesi bir nesnellüğün yarattığı sapmış bir inancı ortaya koyar. Buna bağlı olarak, eleştirel çalışmalar, ana akım psikolojinin onaylamadığı tahminleri belirleme, psikoloji ve toplumdaki etkilerini gösterme ve alternatif teorik çerçeveler, araştırma metodları ve pratikleri ortaya koymayı amaç edinir.

Şunu belirtmek istiyorum, birçok psikolog için yüzleşilmesi en zor mesele yaptıkları işin apolitik bir şey olduğuna, sadece insanlara yardım ettiklerine inanmaları. Gerçekten de birçoğunun yardım etmeye çalıştığı söylenebilir. Esas problem, yaptıkları işte dikkate almadıkları şeyler. İnsanlara yaptıkları yardımla, insanlar zor koşullara orantısız bir şekilde adapte olmaya çalışıyorlar. Bu zor koşulları yaratan nedenlerle mücadele etmiyorlar. Sonuç olarak, milyonlarca insanı ilgilendiren sistematik

problemler "bireysel" olarak algılanıyor.

Ö.A: Objektif, evrensel ve tarafsız olduğunu iddia eden ana akım algıyı eleştiren, eleştirel psikoloji akademide nasıl yer alabiliyor?

D.F: Bu çok iyi bir soru. Aslında eleştirel psikoloji tıpkı eleştirel sosyoloji, eleştirel hukuk çalışmaları ya da diğer eleştirel teoriler gibi doğrudan objektif, evrensel ve tarafsız "gerçek" inancını hedefler. Bilimin kültür, tarih ve değerlerimizle nasıl şekillendiğini göstermeye çalışarak, eleştirel teori, üniversitenin iktidarla olan iş birliğinin önemli bir bileşenine meydan okur. Bu, özellikle eleştirel psikologlar için bir sorundur; çünkü sistematik düşüncenin kısmen daha yaygın olduğu diğer alanlardaki eleştirel teorisyenlerle kıyaslandığında ana akım psikoloji bireyi saplantılı bir şekilde kültür ve tarihten ayrı bir şekilde, sanki bunların insan davranışını anlamada hiç etkisi yokmuş gibi ele almaya neden olur.

Bu yüzden eleştirel psikologların, antropolog ya da sosyologlara nazaran, akademik disiplinde daha yavaş yol alması şaşırtıcı olmamalıdır. Belirtmeliyim ki bu zorluk kimi kez bir avantaja dönüşebiliyor. Eğer eleştirel psikoloji akademide daha fazla zemin bulursa eleştirel psikologlar, radikal ve ortak çalışmaların yoluna çıkan geleneksel akademik normlara daha çok odaklanmak zorunda kalacak. Eğer "yayınla ya da yok ol" çılgınlığına kapılırsak ve iş bulma, terfi etme konularında daha çok endişelenmeye başlarsak eleştirel enerjimizin çoğunu yitireceğiz.

Ö.A: Psikolojik bilgi, iktidar odakları tarafından yönlendirilmeye çok açık olduğundan bu bilgiyi ezilenlerin perspektifinden kullanmak faydalı ya da gerekli midir?

D.F: Psikolojik bilgi faydalı olabilir. Ancak buna güvenmek riskli olabilir çünkü sizin de dediğiniz gibi bu bilgi seçkinlerin çıkarları için değiştirilebilir. Eleştirel psikolojinin amacı, bu eğilime karşı koymak, bunu gerçekleştirdiği her yerde tanımlamak ve farklı açıklamalar getirmektir. Ancak eleştirel psikologlar azınlıkta. Ana akım psikologlar sistematik problemleri bireysel sorunlar olarak görmeye çok yatkınlar, bu nedenle baskının nasıl devam ettiğine yönelik analizleri siyasetten uzaklaştırıyor ve direnişe değil entegrasyona teşvik ediyor. Maalesef bu bireyselleştirme eğilimi Batı psikolojisinin başlıca direniş kırma yöntemlerinden biri.

Ö.A: Bizimle düşüncelerini paylaştığın için teşekkür ederiz.

D.F: Ben teşekkür ederim. Çalışmalarınızda başarılar.

Üç "Deli" Kadın

"İktidar psikolojisi bir silah gibi kullanarak kimin akıllı, kimin deli olduğunu söyler."

Sigmund Freud

Sürekli öksürük ve sık baş ağrısı nedeniyle terapist giden genç bir kadın, babasına arkadaş ziyaretlerinde eşlik ettiği sırada babasının arkadaşlarından birinin ona cinsel tacizde bulunduğunu söyler. Bu söylediklerine kimse inanmaz. Babası onu terapiste götürür ve ona Dora'yı kendine getirmesini söyler. Terapist, psikanalizin kurucusu olan Freud; vaka ise, Dora'dır. Bu vaka psikanaliz literatüründe en sık atıfta bulunulan vakalardan biridir.

Babası sık sık Dora'yı K.'nin evine götürür, orada Bayan K. ile gizli bir ilişki yaşamaktadır. Bayan K.'nin eşi olan Bay K., anlaşıldığı kadarıyla Dora'nın babasından cesaret olarak Dora'ya 14 yaşından beri cinsel tacizde bulunmaktadır. Dora'nın annesi ise, o zaman Viyanalı ev kadınlarından beklenen görevleri yerine getirmektedir.

Freud, Dora'nın annesiyle hiç tanışmamış olmasına rağmen ona "ev hanımı psikozu" gibi standart kategorilere dahil olmayan bir tanıyı koymaktan geri durmamıştır. Ataerkil bakış açısıyla Freud, her genç kadının Bay K. gibi bir adamın ilgisinden hoşlanacağını ve bunu kabul edeceğini varsayar. Bu sebeple Freud, Dora'nın sorununu, onun uyarılmış ve gizlediği cinsel arzusundan kaynaklanan histeri semptomları olarak yorumlar. Dora'ya bu düşüncelerini ısrarla kabul ettirmeye çalışınca Dora'yı yalnızca 'rahatsız' değil, aynı zaman 'aksi', 'sahtekar' ve 'kindar' olmakla da suçlamasına sebep olur. Olayın içindeki yetişkinler, bir süre sonra Dora'nın Bay K. hakkındaki iddialarının gerçek olduğunu kabul ederler.

Charles Dickens

Bundan yaklaşık yüz yıl önce, ünlü ve yaşça büyük bir adam, genç bir kadın oyuncuya aşık olmuştu; ancak adam evliydi ve on çocuğu vardı. Adamın bu genç kadınla birlikte olabilmek için bulduğu çözüm, insanlara eşinin deli olduğuna inandırarak çocuklarını almak ve kadını akıl hastanesine kapatmaktı. Yaşadığı dönemde, neredeyse her evin ve kalbin şampiyonu olan bu adam Charles Dickens'tı. Aynı dönemde pek çok kadın, ki bu gruba bazı sosyal reformistler ve yazarlar da dahildir,

nevrasteni denilen ve günümüzde kronik yorgunluk sendromu, premenstürel sendrom(PMS), ve depresyon gibi bozuklukların bazı semptomlarıyla örtüşen bir akıl hastalığına sahip olmakla itham edilmişti. Charles Perkins Gilman (1899/1973) *Sarı Duvarkağıdı* adlı otobiyografik kısa romanında, o dönemde kadın nevrastenisinde kullanılan favori bir tedavi yönteminden bahseder. Bu tedavi, zorunlu yatak istirahati, bu istirahat süresince ziyaretçi kabul etmemeyi ve 22 kilo ya da daha fazlasının alınmasına yol açan ağır bir diyet uygulamayı içerir. Gillman'ın kadın kahramanı iyileşmek yerine deliliğe sürüklenir.

Auguste Rodin

1864'te bir ailenin ikinci çocuğu olarak Fransa'nın küçük bir köyünde doğan Camille Claudel, çocukluğunda taş ve çamur gibi malzemelerin içinde büyümüş ve ilk heykel sergisini 1903 yılında açmıştı. 19. yüzyıl Fransa'sında, bir erkek mesleği olan heykeltıraşlığı seçerek kadınların neredeyse 'yok' sayıldığı bir dönemde heykeltıraşlığa soyunan Claudel, yaratıcılığı ile herkesi büyülemişti. Yaşamının en verimli dönemlerinden birinde,

17 yaşında, 41 yaşındaki bir başka heykeltıraşla tanıştıktan sonra ona delicesine aşık olmuş ve kendi yaratıcılığı ile bu adama ilham kaynağı olmuştu. Ancak Claudel'in bu adam tarafından uğradığı şiddet ve hakaret yıllar yılı Claudel'i 'deli etmeye' etmeye başlamıştı. Bir gün geçirdiği cinnet sonrasında bütün heykellerini parçalayan Claudel, bu olayın ardından abisinin de onayıyla akıl hastanesine kapatılmıştı. Kendisine konulan şizofreni tanısının en büyük destekçilerinden birisi de bir zamanlar delicesine aşık olduğu o adamdır. Bu adam,

yıllar sonra Claudel'in tekniğini çalarak yaratıcılığı ile dünyaya nam salacak olan, ünlü 'düşünen adam' heykelinin sahibi Rodin idi.

Akıl hastanesinde yıllarca heykel bile yapılmasına izin verilmeyen Claudel, ölmeden önce kardeşine şöyle bir mektup yazar: "Akıl hastanesi! Evim diyebileceğim bir yere sahip olma hakkım bile yok! Onların keyfine kalmış işim! Bu, kadının sömürülmesi, sanatçının ölesiyeye ezilmesi... Bilmiyorum, kaç yıl oldu buraya kapatılalı, ama tüm hayatım boyunca ürettiğim eserlere sahip çıktığıktan sonra şimdi de kendilerinin hak ettikleri hapis hane hayatını bana yaşıyorlar... Bütün bunlar Rodin şeytanının başının altından çıkıyor... Yaşarken olduğu gibi ölümden sonra da ben hep mutsuz kalmalıyım... Her bakımdan başarıya ulaştı işte! Bu esaretten çok sıkılıyorum... Eve hiç dönemeyecek miyim?" Bu son mektubunun ardından 19 Ekim 1943'te akıl hastanesinde hayatını kaybeden Camille'in feryadı hiçbir zaman akıllardan silinmeyecektir: "Rodin! Kapitalist!"

“ HAYATLARIMIZ ÇALINMADAN

Sokakları kara mora boyayan Anarşist Kadınlarla mücadeleleri üzerine

Saliha Gündüz: Öncelikle merhaba. Anarşist kadınlara aynı gibi görünen farklı iki türlü soracağım, iki türlü de cevabını merak ediyorum. Öncelikle bir kadın olarak neden bir kadın mücadelesi yaratma gereği hissettiniz ve bu mücadeleyi neden anarşist sıfatıyla bezediniz?

Canan: Bizler öncelikle kadınızdır. Ve kadın olmanın zorluklarını küçük yaşlardan itibaren yaşamaya başladık. Ellerimize verilen oyuncaklarla, okul süreci boyunca, iş hayatında, sokakta her daim susturulmak istenen ve ezilen biz kadınlar olduk. Ve bu sorunları sadece bir iki kadın yaşamıyor, yaşadığımız coğrafyadaki bütün kadınlar sadece kadın olduğu için birçok farklı alanda eziliyorlar. Bizler bunun farkındalığını yaşayan kadınlar olarak bir araya geldik, bizleri baskılayan iktidara ve erkek egemen kültüre karşı bir kadın çalışması örgütledik. Ama sizin de sorduğunuz gibi bu kadın çalışmasını aynı zamanda anarşist sıfatıyla bezedik. Çünkü bizler kadının özgürleşmesinin anarşizm ile mümkün olduğunu düşünüyoruz.

Saliha Gündüz: Bu kısmı biraz daha açar mısın?

Çiğdem: Kadının yaşadığımız toplumda ezilmesi yalnızca erkek ile kadının eşit olmaması sorunuyla alakalı değil, iktidarın varoluşuyla alakalıdır. Her daim iktidarı elinde bulunduran erkek, ne koşulda olursa olsun bunu kadına karşı kullanmıştır. Bu yalnız erkeğin biçimsel iktidarı değildir, erkeğin yaşadığımız toplumdaki ona biçilmiş rollerinin getirisi olarak ortaya

çıkıyor. Kadının ezilmesi toplumsal cinsiyet rollerinin bir görünüşüdür ve iktidar da bu şekilde kendini kadının üstünde gösterir.

Saliha Gündüz: Biçimsel iktidar tam olarak neye denk düşüyor, biraz anlatabilir misiniz?

Canan: Erkeğin iktidarı sadece biyolojik olarak erkek olması ile alakalı değil aslında. Çünkü erkeğin iktidarını yaratan şey, toplumun içerisinde ona biçilen erkeklik algısıyla geliyor. İktidarı elinde bulunduran bir kadın olabilir ve bu iktidarı bir başkası üstünde kullanabilir. Bu şekilde kadın erkeğin iktidarını ele geçirerek erkekleşir. Yani diyebilirim ki eğer ortada bir kadın mücadelesi var ise bu iktidara karşı olmalıdır ve yalnızca erkeği değil tüm iktidarı sorgulamalıdır. Biz sadece ataerkiye değil tüm hiyerarşi biçimlerine karşıyız. Emir vermekten haz duyan kadın en az yönetme arzusuyla tutuşan erkek kadar bizim düşmanımızdır. Dertimiz erkek ve kadın eşitlensin, ya da kadın kurtulsun bu ezilmişlikten gibi kısıtlı bir mücadele değil. Biz kurtulmak değil, özgürleşmek istiyoruz. Bunun için de hayatlarımızdaki tüm iktidar biçimlerini yıkmak ve yerine özgür bir yaşamı yaratmak gerektiğini söylüyoruz. Kadın mücadelemizi anarşist sıfatıyla bezememizin en önemli nedeni bu.

Saliha Gündüz: Sorunun ikinci kısmını sorayım. Peki bir anarşist olarak kadın mücadelesi vermeyi niçin gerekli gördünüz?

Çiğdem: Reflekslere kadar inmiş olan ataerkilliğin toplumda

dönüşmesi o kadar kolay değil. Bir devrim mücadelesi içerisinde, ataerkilliğin bir anda yok olacağına inanmıyoruz. Çünkü hiçbir iktidar “erkeklik” kadar kılcallaşmış bir şekilde hayatlara böyle kolayca sızmaz. İktidarın tüm bir yaşamı boyunca reflekslere kadar inmiş biçimidir aslında erkeklik. Bu durumu yıldan yıla kanıksayan kadınlar için iktidarsız bir algının yaratılması için kadınların tahakküme karşı duyarlılığını arttırmak gerekir. Bu alanın kadınlar tarafından ayrıca örgütlenmesi yaşamsal bir gerekliliktir bu yüzden. Bizler de buradan yola çıkarak kadın kadına, kadınlardan doğan ve onların aracı olduğu bir dönüşümü yaratma peşine düştük. Bu bizim ihtiyacımız olan şey.

Canan: Biz anarşist kadınlar örgütlenmesini, hareketin başlangıcından itibaren, içinde kadınların hareket ettiği ama sadece kadınlara ilişkin söz söyleyemeyen bir şekilde tanımladık. Toplumsal olan her şeye dair söz söylüyor ve ediyoruz.

Saliha Gündüz: Anarşist olmanızın ataerkil sorunları cevaplamanızda size ne gibi bir katkısı var?

Canan: Anarşist olmak yalnızca soruların cevabını aramaz, aynı zamanda pratiğini bugünden deneyimlemek için devrimi şimdi şu anda başlatır. Yani esasında düşündüklerimizi eylemeye yönelik enerjimizi anarşizmden alıyoruz. Çünkü ataerkil baskının altında ezilen kadının sorunlarının çözülmesi ancak düşünsel ve fiziksel örgütlenmesinin kadınlar tarafından yapıldığı deneyimlerin çoğaltılma-

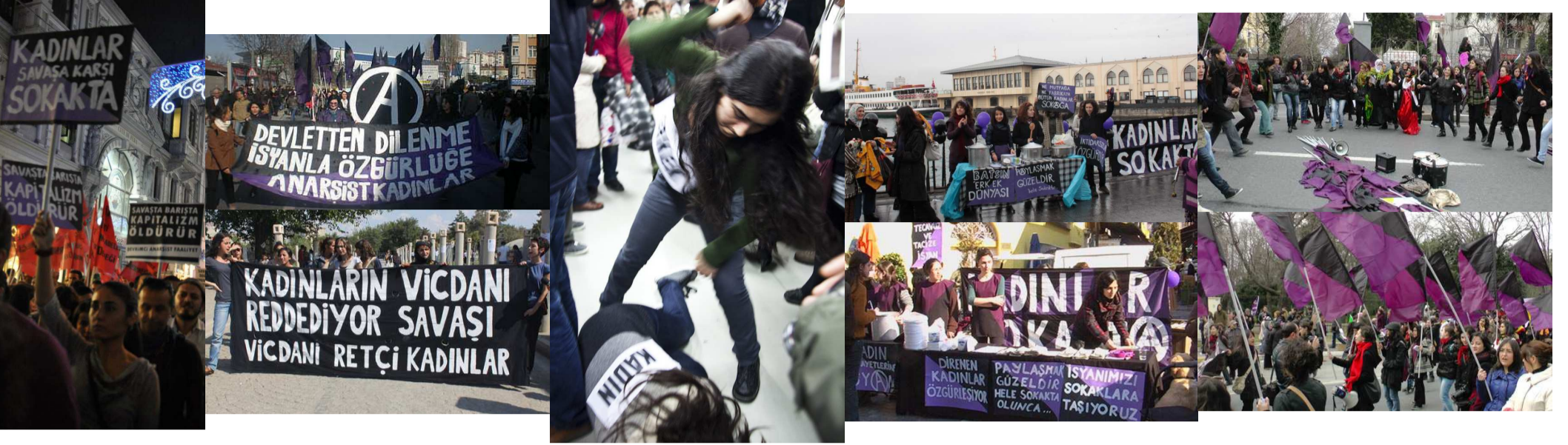
sıyla aşılabılır. Anarşist olmamızın bu deneyime katkısı büyük.

Saliha Gündüz: Yani siz düşünüyor siz eyleyorsunuz. Peki bugüne kadar neler düşlediniz, neler eylediniz?

Çiğdem: Öncelikle örgütlü bir kadın mücadelesi her anlamda bizi güçlü kılıyor. Bu güç paylaşma ve dayanışmanın ve yan yana durabilmenin gücü. Kadına yönelik şiddet, toplumsal şiddet, tecavüz, taciz konularında birçok açıklamamız ve sokak eylemlerimiz oldu. İstanbul’un çeşitli semtlerinde kadınların farkındalığını arttırmak adına çok sayıda bildiri dağıttık. Kamusal alanlarda birçok teatral eylem yaptık. Dilinde şiddet barındıranlara karşı sokağa çıktık, anında sözümüzü söyledik. Ayrıca kadınların toplumsal meseleler üzerindeki farkındalıklarını yaratacak konular hakkında toplantılar düzenledik. Bu toplantıların her birinin sonrasında düşündüklerimizi ve eylediklerimizi dökümanlaştırdık, Fevkelade Tehlikeli Fanzin’i çıkardık. Toplumda şiddetin ve militarizmin insan hayatına doğduğu andan itibaren girdiğini vurgulamak gayretinde olan bizler yıllardır kendi coğrafyamızda sürmekte olan savaşın ve militarizmin karşısında vicdani retçi kadınlar olarak bir araya geldik. Devletin Kürt kadınlarına yönelik sürdürdüğü savaşın sona ermesi noktasında bir adım olarak gördüğümüz vicdani ret mücadelesi ile birlikte arkadaşlarımızla olan dayanışmamızı yükselttik. Diyarbakır’dan İstanbul’a savaş karşıtı yürüyüşlerde bir araya geldik. Biz sokakları mümkün olduğu kadar eylem alanlarına çevirmeyi istedik. “Kadınlar Sokakta”

N HAYALLERİMİZ BULUŞMALI ,

ne bir röportaj gerçekleştirdik.

adıyla yürüttüğümüz kampanyanın en temel amacı da bu. Kadınları evlerinden, fabrikalarından çıkarıp, sokaklara çağırmak.

Canan: Kadına yönelik sömürüye karşı direnen kadınlarla dayanışma adına orada olmaya çalıştık hep. Mahkeme saraylarında, fabrika önlerinde, cezaevi kapılarında, mağaza önlerinde, meydanlarda elimizin uzandığı her yerde olmaya çalıştık. Olacağız da.

Saliha Gündüz: Anarşist kadınların birçok farklı kadın sorunsalını gündem ettiğini gördüm. Fakat, gündemleştirdiğiniz bir çok konuda kapitalizm vurgusunun yükselttiği dikkatimi çekti. Anarşist kadınların kapitalizmle alıp veremediği ne?

Çiğdem: İktidar ve kapitalizm denklemi içerisinde kadın hem ekonomik hem de sosyal olarak sömürülmekte. Bu yüzden bütünlüklü gördüğümüz mücadelemizde bu ikisinin birbirinden ayrılamayacağını düşünüyoruz. Bu sebeple anti kapitalist olmayan bir kadın mücadelesi bireysel farkındalıkların ötesine geçemez, kadınların yaşadığı sorunlara bütünlüklü bir cevap olamaz diyoruz. Kapitalizm bir sömürü sistemidir, bu sömürü sisteminde de en çok ezilen zaten kadınlardır.

Saliha Gündüz: En çok sömürülen kadınlardır derken, ne demek istiyorsunuz?

Çiğdem: Şöyle düşünün, bir erkek de işyerine gidip çalışıyor, patrondan azar işitiyor elbet. Ancak kadın emeğini satarken bedensel

olarak sömürülmekle birlikte aynı zamanda psikolojik olarak da sömürülüyor. Daha farklı hakaretlere ve uygulamalara maruz kalıyor. Çalıştığı her yerde birer cinsel obje olarak algılanıyor. Tüm bunların yanında emeği dahi erkeklerinkinden çok daha değersiz. Bazen bu düşük ücret, bazen ise görünmeyen emek olarak çıkıyor karşımıza. İşyerinde erkekle eşit derecede ezilse de eve geldiğinde aynı zamanda ev işi yapmak zorunda kalan kadın, patronundan yediği azarın üstüne bir de eve gelen kocasından evi toplamadığı, kötü yemek yaptığı için azar işitiyor. Aslında bu sarmal kadını çevreleyen bir sarmaşık gibi.

Saliha Gündüz: Bugünlerde hükümet ve muhalefet tarafından bir kadın politikası yükseltiliyor. Siz kadına yönelik yapılan bu çalışmalarını nasıl buluyorsunuz?

Canan: Devlet zaten şiddetin kendisidir, bunu birçok farklı mecra da afişe ettik. Hükümet ve muhalefet ise birbirleriyle danışıklı dövüş içerisinde girmekteler. Kadını sadece bir oy potansiyeli olarak görmek ve buna uygun çalışmalar yapmaktalar. Toplumdaki kadın muhalefeti ise kadın meselesini çoğu zaman taciz ve tecavüz vakaları üzerinden belirginleştirip, şiddeti sadece burada konumlandırıyor. Aslına bakarsan bu da hastalıklı bir yaklaşım. Halbuki şiddet yalnızca maddi değil, manevi olarak da yaşanıyor.

Çiğdem: Suçluyu devlet olarak gösterebiliriz dahi bu sorunun çözüm yolunu devletin adalet saraylarında arayarak kısır bir döngünün

içerisinde sıkışan bir kadın muhalefeti var. Mücadele sadece talepkar bir alana çekilmek isteniyor. 40 yıl ceza almış adam, çıkayım yine öldüreceğim o kadını diyor. Mahkeme saraylarında kadınlara yalnız olmadıklarını söylemek önemli. Ama "ağır cezalar" gibi talepleri dillendirerek bu talepler üzerinden kadın mücadelesini şekillendirmek oldukça sıkıntılı. Bu talepler asıl sorunu ve çözümü örtükleyen bir anlayışı temsil ediyor.

Canan: Ayrıca hükümetin uygulamakta olduğu kadın sorunuyla mücadeleyi yükseltme manevrası da devletler arasında ki toplantılarda alınan bir karar. Mesela yakın zamanda yapılan Rio +20 zirvesi bu noktada hükümet için önemli bir dönüm noktası olmuştur. Burada alınan kararlar içerisinde kadın mücadelesinin içerisindeki STK'ların yükseltilmesi argümanı da çok dikkat çekici. Mesele sadece AKP hükümetinin uygulamaları değil, küresel manada ortaya çıkan bir algının ürünü birçok gelişme. Buradan da anlıyoruz ki kapitalizm kadını fazlasıyla "önemiyor".

Saliha Gündüz: Yaklaşık 5 yıllık bir mücadelenizin olduğundan bahsettiniz. Birçok farklı süreç örgütlemiştiniz. Peki anarşist kadınlar nasıl işliyor?

Çiğdem: Bizler anarşist kadınlar olarak kurduğumuz ilişkilerde iktidarı, mülkiyeti, hiyerarşiyi ilk önce tanımaya çalışarak ardından yok etmek ve yeni bir yaşamı örgütlemek amacıyla yol alıyoruz. Paylaşma ve dayanışmayı önemsiyor ve bunu tüm ilişki ağlarımız içerisinde gerçekleştiriyoruz.

Kolektif bir birliktelik yaratmak amacıyla gönüllü olarak bulduğumuz, aynı zamanda da kolektif olarak kuruculuğunu yaptığımız 26A Sahaf'ta bunları pratiklediğimiz alanlardan biridir. Bizler kolektif birlikteliğimizi içerisinde her kadının bütün kararların ve işleyişin bir parçası olduğu ikna süreciyle işletiyoruz. Gönüllük temelinde zeminler yaratıyoruz. Gönüllüğün getirdiği yaratıcı ve yapıcı sorumluluk anlayışıyla bir aradayız.

Canan: Sözcükler bazen yaşananları anlatmada yetersizleşebiliyor. Gelip, görmek belki de içinde olmak gerekir. Deneyimlerimiz bizlere çok şey öğretti. Özellikle de kadın kadına bir şeyleri deneyimlemek kendimizi yeniden keşfetmemize olanak sağladı. Gördük ki kadınlar iktidarsız alanları yaratmada pek de bir zorluk çekmiyor, işler daha kolay yürüyor.

Saliha Gündüz: Son olarak eklemek istediğiniz bir şeyler var mı?

Canan: Teşekkür ediyoruz. Ve kadınları mücadele etmeye ve örgütlenmeye çağırıyoruz.

Çiğdem: Aynı şekilde düşünmekle birlikte ben de çoğu kez pankartlarımızda kullandığımız bir sloganla bitireyim o zaman, "Hayatlarımızı çalınmadan, hayallerimiz buluşmalı".

Saliha Gündüz: Meydan gazetesini olarak ben de çalışmalarınızda başarılar diliyorum ve yaşasın kadın dayanışması diyerek sizleri dayanışmayla selamlıyorum.

YARATIK ŞİRKETİ MONSANTO

Mercan Doğan
mdogan@meydangazetesi.org

Yaşamlarımızın her alanını günbegün kendi rant alanına çeviren kapitalizmin, günümüzde en gözde silahlarından biridir GDO. (GDO: Genetiği Değiştirilmiş Organizma) Eski ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissenger'in "Petrolü kontrol edersen ulusları, gıdayı kontrol edersen insanları kontrol edersin. Gıda bir silahtır ve bizim müzakere çantamızdaki araçlardan biridir!" cümlesiyle özetlediği 1974 tarihli raporu, günümüz kapitalistleri için bir yol haritası niteliğinde. Söz, GDO ve devlet-şirket işbirliğiyle konusu yaşamlarımız olan müzakerelerden açılınca da, yeryüzündeki genetiği değiştirilmiş tohumların %90'ının sahibi olan biyoteknoloji devi "Monsanto" adlı şirket ve icraatları akla gelir.

1. Nedir, Necedir Bu Monsanto?

1901 yılında Saint Louis'de, o günlerde sadece Almanya'dan ithal edilebilen sakarini ABD'de üretecek bir kimya şirketi olarak kuruldu. Alman karteli fiyatları düşürdüğü için zor günler yaşasa da, sadık müşterisi Coca-Cola sayesinde toparlanarak; vanilya, kafein, sakinleştiricileri de ürün yelpazesine ekledi. 1917'de Aspirin üretimine başladı, kısa sürede dünyanın en büyük Aspirin üreticisi oldu. 1. Dünya Savaşı sırasında Avrupa'dan kimyasal madde ithalatı durdurulunca da, kimya sanayinde yerini sağlamlaştırdı ve zamanla, bu sektörde el atmadiği ürün kalmadı diyebiliriz.

Günümüzde bir tohum ve biyoteknoloji devi olan Monsanto, dönemin "sözde" ihtiyaçları doğrultusunda, yüzünü, sektörünü, ürünlerini, ilgi alanlarını 1901'den 2012'ye sürekli değiştirse de, sloganı hiç değişmedi:

"Kar hırsım uğruna; -ister kısa vadede, ister uzun vadede- doğayı da talan ederim, yaşamı da!"

2. GDO'nun Tanımı ve Monsanto'nun GDO'lu Tohumları

Bir canlıdaki genetik özelliklerin, insan eliyle ve laboratuvar ortamında kopyalanarak, başka bir canlıya aktarılmasıyla elde edilen ürüne GDO denir. Kimi duyarlı çevreciler, "GDO'lu gıda" ya da "Frankeştayn gıda" diye nitelendirse de; üreticilerinin ve geliştiricilerinin bile bu "şey"lere gıda demeye dilleri varmaz. Bu şeylerin en azından insan bedenine zararlarını o kadar iyi bilirler ki; şimdiden Bayer başta olmak üzere ilaç şirketlerinden hisse satın alma peşindedirler. Hasta edip para kazanmak, iyileştirip para kazanmak, sonra tekrar hasata etmek; karlı bir döngüdür.

“Size bir el verelim,”

Monsanto başta olmak üzere GDO'lu tohum üreticileri, neden GDO'lu tohum ürettikleri sorusuna; tarımın, dolayısıyla yaşamın sürdürülebilirliğini sağlama amacı güttükleri yanıtını verir. Monsanto bizzat kendi internet sitesinde bunları söyler.

Neden sürdürülebilir tarıma ihtiyacımız var?

- Çiftçiler dünya için gıda, yakıt ve elyaf sağlar.
- Toprak, su ve enerji gibi kaynaklar sınırlıdır.
- Küresel nüfusun gelecek birkaç on yıl içinde %40 artması beklenmektedir.
- Nüfus artışını karşılamak için yiyecek üretiminin katlanarak artması gerekmektedir.

Sonuç: Çiftçiler toprağın her dönümünden, suyun her damlasından ve enerjinin her biriminden -gerek bugün, gerekse yarın- daha fazla yararlanmalıdır.

Lakin kapitalizmin bu sorumlu-sevimli yüzü, pek de inandırıcı değildir. GDO'nun gerçek amacı; küresel gıda tedarikini, bunun

sonucu olarak da yaşamlarımızı kontrol altına alabilmektir. Yeryüzündeki açlığın nedeni, yeterli gıda olmaması değil; gıda dağılımındaki adaletsizliktir. Doğayı ve bununla beraber üreticiyi, tüketiciyi, deşebildiği her şeyi "kaynak" olarak gören Monsanto efendilerinin umrunda olanın; artan gıda ihtiyacına yanıt vermek, açlığın hüküm sürdüğü bölgelere gıda götürmek ya da olası bir gıda kıtlığına karşı önlem almak olmadığı da ortada. Öyleyse internet sitesindeki sonuç bölümünü değiştirmek gerek.

Sonuç: Üretimhanelerimizde iş kazası adı altında işçi katliamlarına göz yumarak, köylüyü borçlandırıp intihara sürükleyerek, GDO'yla sürdürülebilir tarım adı altında zehir saçarak, doğayı katlederek; canlı-cansız bütün "kaynak"lardan daha fazla yararlanmalı, daha fazla güç, para ve dolayısıyla kontrol sahibi olmalıyız.

3. Tarım Hakimiyeti

Monsanto gibi şirketlerin, göz diktikleri bölgeyi hakimiyet alanına çevirme süreci, Dünya Ticaret

Örgütü ve devlet yöneticileri başta olmak üzere yürüttükleri lobi faaliyetleriyle, genelde sorunsuz işliyor. Öncelikle, Monsanto bir kampanyayla adını duyuruyor. Bu kampanyanın adı, bölgesinin özelliklerine göre "yeşil, tohum, umut, gelecek" gibi sözcüklerle bezenmiş oluyor. Kimi bölgede hükümetler, kiminde bankalar çiftçilere patentli tohumları satın alabilme için krediler sunuyor. Bu arada Monsanto küçük tohum şirketlerini satın alıyor ya da anlaşmalarla kendine bağlıyor. Böceklenmeyen tarla, öngörülebilir ve verimli hasat vaatleri, tarımla geçinen insanlar için gerçekten önemli olduğundan; çiftçiler krediyle borçlanarak, Monsanto'nun genetiği değiştirilmiş tohumlarından satın alıp ekiyorlar. Yine Monsanto'nun ürettiği tarım ilaçları sayesinde, ilk hasat -istisnalar dışında- "sorunsuz" geçiyor. Sorun genelde, elde edilen mahsulün kredi borçlarını kapatmamasıyla ortaya çıkıyor. Evdeki hesabın çarşuya uymamasının önemli sebeplerinden biri, tarım ilacı ve kimyasal gübrenin önceden hesaplanmaması.

Diyelim ki çiftçi bir şekilde ödedi borcunun ödemesi gereken kısmını, ikinci sorun kendini gösteriyor. Monsanto'nun genetiği değiştirilmiş tohumlarının hepsi patentli. Terminator tohum diye adlandırılan bu tohumlar kullanılarak yetiştirilmiş ürünlerden ayrılan tohumlardan bir daha ürün alınmıyor, alınabiliyorsa da patent bedeli ödenmesi gerekiyor. Böylelikle çiftçi yeniden, yeniden ve yeniden borçlanıyor. 3 binden fazla tohum türünün patentine sahip olan Monsanto, "şirket patenti içeren tohumların üretilmesi, saklanması, yeniden ekilmesi" gibi gerekçelerle çiftçilere dava açabiliyor.

Tekrar tekrar borçlanan çiftçi ne yapıyor? Resmi rakamlara göre Hindistan'da, Monsanto'nun girişinin ardından geçen 16 yılda, 250 binden fazla çiftçi intihar etti. Tek yol bu değil elbette; tefecilerden ya da tekrar bankalardan borç alarak yaşamlarını sürdürmeye çalışanlar da var. "Açlığa çare" diye sunulan tohumlarla açlaştırılan insanlar üzerinden, Monsanto efendileri günden güne daha toklaşıyor

4. Monsanto'nun GDO Dışında Birkaç İcraatı

Ürettiği zehirli kimyasallarıyla yaşamları günden güne söndüren ve en yaşamsal ihtiyaçlarımızdan olan gıdanın mutlak hükümdarı olmaya yüzünü dönen şirketin, su yüzüne çıkmasından haz etmediği, bol miktarda icraatı var. İşte bu icraatların yalnızca birkaçı:

İlk atom bombası projesinin uranyum araştırmalarını bu şirket

yapmış, sonrasında da 1980'e kadar Ohio'da bir nükleer santral işletmiştir.

2. Dünya Savaşı ertesinde, Teksas'taki plastik fabrikasında nitratla dolu bir kargo kamyonu vesilesiyle meydana gelen patlama, 500 kişinin canına mal olmuştur. Bu olay, Monsanto tarihindeki ilk işçi katliamı olsa da, son değildir.

Vietnam Savaşı sırasında ABD ordusunun Vietnam, Doğu Laos ve Kamboçya'nın ormanlık bölgelerinde kullandığı tarım ilacı ve yaprak dökücü olarak bilinen "Agent Orange"ın en önemli üreticisidir. Bu silah, kırsal ve ormanlık arazilerde yaprak dökerek gerillaların saklanmalarını engellemiş, gıdasız bırakmış; ayrıca köylülerin de gıdasız kalarak ABD kontrolündeki kentlere göç etmesini sağlamıştır. Vietnam Dışişleri Bakanlığı'na göre 4,8 milyon Vietnamlı Agent Orange'a maruz kaldı, 400.000 kişi öldü, 500.000 çocuk sakat doğdu ve düşük oranları arttı. Bunların yanı sıra, bölgelerin yeniden ormanlaştırılması neredeyse imkansız bir hal aldı.

5. "Kirli" Şirket, Nasıl Oldu da "Temiz"lendi?

Kurulduğu günden beri sürdürdüğü lobi faaliyetleri bile aklanmasına yetmemiş olacak ki; 1997-2002 yılları arasında Monsanto, bir çeşit sicil temizleme operasyonuna girişti. Şirket birleşme ve bölünmeleriyle bozuk sicilli bir kimya devinden, bir biyoteknoloji devine dönüştü. Bu süreçte yaptığı en akıllı hamle, kimyasal madde üretimini Solutia adlı bir şirkete devretmesiydi. Monsanto'nun icraatları sebebiyle yüksek para cezalarına çarptırılan şirket, 2003 yılında iflasını ilan etti ve Monsanto'nun temiz görünümlü tohum şirketi imajını oluşturmaya katkı sağladı.

6. Bizim Sofralarımıza Ne Zaman Girecek GDO?

Girdi bile. Evet, gerçekten gıda niyetine bolca GDO tüketiyoruz. Bu Monsanto adındaki şirket, Anadolu ve Mezopotamya topraklarında da, çeşitli ortaklıklarla 1998 yılından beri faaliyet yürütüyor ve birçok şubesi var. Söz konusu, şirketlerin itibarı olduğunda, elinden geleni ardına koymayan TC'nin Tarım Bakanlığı bile, raflardaki 1500'den fazla üründe GDO bulunduğunu kabul etti. Bildiğimiz üzere, denetimleri "eş-dost kontenjanı" sayesinde atlatanların sayısı, verilen sayının yaklaşık 3 katı oluyor. Bunu da göz önünde bulundurduğumuzda, çokça GDO yediğimiz ortada.

Bu yazının sonunda halkı isyana teşvik yok. Mücadeleye çağrı yok. Sessizlik var. Kamburularımız arasından üçüncü kolumuz çıkana kadar, açlar daha aç, toklar daha tok olana kadar, daha çok insan ölene kadar ve hatta yerde ot bitmez, gökte kuş uçmaz olana dek sessizlik var. Durabilirsen dur bakalım!

İneklere GDO Deliği

"Aşağıdaki fotoğrafa baktığımızda, eğer bir ineğin midesinin üzerine açılmış bir delik görüyorsak, o delik bir ineğin midesinin üzerinde değil, kapitalizmin her darbesinde biraz daha genişleyen vicdanımızın üzerinde açılmış bir deliktir!"

Özgür Erdoğan
ozgure@meydangazetesi.org

Hayatın içindeki ayrı ayrı tüm yaşamları kendini besleyen "robotçuk"lar olarak gören kapitalistler, kapitalizm denen devasa makineyi üstümüze üstümüze sürüyorlar. İster fabrikada bir işçi, ister tarlada bir köylü, istersen Amerika'da küresel bir et şirketinin çiftliklerine esir düşmüş bir inek ol; kapitalizm, ya seni kendisini besleyen çarklarından biri haline getirecek ya da yok edecek. Hani taşını sıkça suyunu çıkartır derler ya, aynen öyle (Bkz HES'ler) hatta havasını bile bırakmıyor (Bkz Shell kaya gazı).

Bu makinenin dokunduğu her yerde yaşam çürüyor kendi özünden kopup, ona dönüşüyor. Mesela inekler: Ot yiyen ve çayırlarda dolaşan halleriyle yeterince kar getirmeyen ve bakımı masraflı olan inekler, genetiğiyle oynanarak artık gıdadan, enerjiye kadar birçok alanda "hammadde" olarak kullanılan ve bu özellikleri nedeniyle dünyada neredeyse en çok yetiştirilen bitki haline gelen mısır ile (belki de Godzilla demeliyiz) besleniyor. Fakat şöyle bir gerçek var, bir inek nihayetinde en fazla bir inehtir ve siz otla beslenen bu hayvanı ne idüğü belirsiz bir şeyle beslerseniz, onu hasta edersiniz. Tıpkı burada olduğu gibi.

Yukarıdaki fotoğrafta, kendi yaşamlarından kopartılıp, güneş görmeyen karanlık hücrelere

tıkılarak, kapitalizm tarafından "et ve süt makinesi" haline getirilmiş bu hayvanların hikayesi anlatılıyor aslında. GDO'lu mısırla; hatta bazen, akrabalarının kanı ve eti ile beslenen bu hayvanlar hastalanıyor ve makinenin işleyişini sekteye uğrattıkları. Ama dedik ya, makine durmuyor ve kapitalistler onu tüm canlı yaşamının üzerine sürmeye devam ediyor, hemen bu ineklerin midesinin üzerine bir delik açıp, hazmedemediği şeyleri geri çıkarıyor, sonra bu deliğin tıkaçını kapatarak, bir arızanın daha üstesinden gelmenin kıvancıyla homurdanarak çalışmaya devam ediyor.

Bu zulüm makinesi işliyor ve işlemeye devam ettikçe tüm canlı hayatını da kendisine kul köle ediyor. Bizleri kendi acılarımıza, kendi özümüzü, ötekinin varlığına yabancılaştırıp, bizlerin vicdanlarının üzerine de koca bir delik açıyor ve olur da bizler de bu zulüm karşısında hastalanır ve iş göremez hale gelirsek diye, hazmedemediklerimizi, o delikten dışarıya çıkartıyorlar. Fakat şunu unutmamak gerekiyor, her ne kadar bizler doğadaki diğer canlılarla aynı kaderi paylaşsak da, bu zulüm karşısında geviş getirmekten ve hastalanmaktan başka yapabileceğimiz bir şey daha var; o da kavga etmek, yani bu zulüm makinesine karşı her yerde yaşamı savunmak.

Ders: İSYAN Konu: GREV

1911 İNGİLTERE'DE ÇOCUK İSYANLARI

“

O yaz, 62 kentte binlerce öğrenci sınıfları değil sokakları doldurdu. Elleri pankartlar, ceplerine doldurdukları taşlarla yürüdüler bir uçtan bir uca ve bir isyanı kazıdılar tarihin satır aralarına.

İlyada Erkuş

ilyada@meydangazetesi.org

1911 senesinin yazı bir çok grev ve tanıklık etti. İngiltere'nin Hull şehrinde tersane işçileri ağır koşullarda çalışıyorlardı. Kıt kanaat geçinirlerken her sabah kahvaltıda kuru ekmeğin yanında bir yumurtayı paylaşıyor, çocukları çıplak ayak dolaşıyorlardı. Bir tekstil kaşabası olan Dundee'de, çoğunluğu İrlanda göçmeni olan işçiler keten fabrikalarında çalışıyor, ciğerlerine ve midelerine dolan kenevir lifler yüzünden sürekli susuzluk hissiyle yaşıyorlar ama yine de karınlarını doyuramıyorlardı. Hatta bu tekstil bölgesinde çocuklar da "yarı zamanlı" olarak çalışıyor, haftada üç gün fabrikaya iki gün okula gidiyorlardı. Diz boyu yoksulluğun içinde yaşayan, İngiltere'nin her yerinde ağır çalışma koşulları altında, uzun saatlerce, düşük ücretlerle çalıştırılan tüm bu işçiler; dokumacılar, taşımacılar, madenciler, tersane işçileri 1911 yazı artık yeter dediler ve greve gittiler. Sendikal hareketin yükselmesiyle beraber o yaz yüzlerce grev ve yürüyüş düzenlendi, öyle ki resmi rakamlara göre 1911 yılında 10.115 milyon günlük bir zarar oluştu (grevlere katılanların sayısı ve grev günleri birlikte hesaplandığında). Ancak bu yazı da, 1911 yazı boyunca gerçekleşen grevlerden ve greve katılan işçilerden değil, grevler süresince pek dikkate alınmayan çocuklardan ve onların sonbaharda başlatıldığı isyanlarından bahsedeceğiz.

İlk Kıvılcım

1911'in sonbaharına yayılan bu isyanın başlangıç noktası Llanelli'de Bigyn İlkokulu. 5 Eylül günü bir arkadaşlarının öğretmeninden dayak yemesi üzerine "Bu kadar yeter" diyen çocuklar okulu terk ettiler ve greve gittiler. Llanelli Mercury gazetesindeki 7 Eylül tarihli bir habere göre bu isyan, herkesi greve çağıran bir notun yazılı olduğu kağıdı sınıfta dolaştıran bir çocuğun öğretmeninden dayak yemesi üzerine, herkesin sınıfı terk etmesiyle başlamıştı. Bigyn okulundan çıkan çocuklar bağırarak ve şarkılar söyleyerek

Llanelli sokaklarını doldurdular ve isyanın ateşi hepsini sardı. Bundan sonraki üç hafta içinde bu grev, 62 ilde binlerce öğrencinin katıldığı büyük bir isyana dönüşmüştü. Güneyde Portsmouth'dan kuzeyde İskoçya'nın Montrose kentine kadar isyan dalga dalga yayıldı.

Ertesi gün, Liverpool'un Edge-

raph gazetesi'ndeki 9 Eylül tarihli bir haberde olay şöyle yer alıyordu:

Genç ihtilafçılar kavgayı büyütme niyetliydi, grev gözüklerini belirlediler ve keplerine "Gözcü" yazılı kağıtları iğnelediler ve tek vücut olarak Holland caddesindeki Beledi-

biz de yapabiliriz" diyorlardı. Grev ülke çapında yayılmaya başladıkça yetkililer de basını çocukların kafasına bu fikirleri sokmakla suçlamaya başladılar.

Grevdeyiz kim geliyor?

Hull, tersane işçilerinin grevlerinden sonra, bu kez çocukların greviyle çalkalanıyordu. Eylül'ün

Courtney Caddesi'ndeki grev meydanında toplanan isyancı çocuklar

hill Bölgesinde bir grev daha patlak verdi. Buradaki çocuklar tıpkı babaları gibi grev komiteleri oluşturdular ve komite temsilcileri ile taleplerini öğretmenlerine ilettiler. Talepler şöyle sıralanıyordu:

- "Dayak cezası yasaklanacak."
- "Yarım gün fazladan tatil verilecek."
- "Okul başkanlarının yaptığı iş ücretlendirilecek."

İsyan Manchester bölgesine de sıçradı. Burada da ilk kıvılcım aralarından birinin dayak yemesiyle parlamıştı. Northern Daily Teleg-

raph gazetesi'ndeki 9 Eylül tarihli bir haberde olay şöyle yer alıyordu: **ye okuluna yürüdüler, fakat kapıda bekleyen öğretmenler, grevcilerin okula girmelerini engellediler ve "barışçıl" ikna sürecini işletmelerinin önüne geçtiler. Grevciler daha sonra Varley Caddesi'nde Corpus Cristi okuluna yürüdüler ancak bu kez daha militan bir duruş takındılar, yol üstünde sopalarını hazırladılar ama daha korkunç olanları oyuncak silah taşıyanlarıydı.**

Grev yapan çocuklar "babalarının oğlu" olmakla nam salmışlardı. "Babalarımız istediklerini almak için aç kaldılar, onlar yaptılar

13'ü Hull Daily News gazetesi olayları şöyle yazıyordu:

Hull yine karıştı, dün yüzlerce öğrenci greve gitti. Geçtiğimiz aylar boyunca Hull her türden karışıklığa sahne oldu, öyle ki herkes sırada ne olduğunu merak eder hale geldi. Önce denizciler ve tersane işçileri, sonra dokumacılar ve çimento işçileri, keresteciler, demiryolu çalışanları, gazeteci çocuklar, fabrika kızları... Şimdi de okullu çocuklar...

St. Mary's Roman Katolik Okulu'nda; daha büyük sınıflardan 12 çocuğun, ilk tenefüste kendile-

rinden küçükleri parktan çıkarması üzerine, çocuklar greve gittiler. Onların grevde olduğu haberleri hızla yayıldı ve öğleden sonraki derslere gelindiğinde haber Hull'ın doğu yakasındaki başka okullara ulaşmıştı bile. Çok geçmeden okul kapılarının önünde toplanan çocuklar bağırıp çağırıyorlar, derse gidenlere "Dışarı çıkın satıcılar!" diye sesleniyorlardı. Saat bir buçuk gibi biraz ileride Pryme Caddesi'nde St Charles Roman Katolik Okulunda ise çocuklardan biri bir çöp varilinin üzerine çıkmış bağırıyordu " Çok fazla ödev var!" " Ve çok dayak yiyoruz"... Her cümlesi etrafında toplananların onaylayan gürültüsüyle kesiliyordu.

Çocuklar bir çok okulu dolaştılar, Buckingham caddesi, Escourt caddesi, Craven caddesi, Mercy caddesi... Lincoln caddesi ve Courtney caddesinden çocuklar da katıldı onlara. Hep birlikte Batı yakasındaki Hull tersanesi işçilerinin mitinglerinin gerçekleştiği meydana toplandıktan sonra yine hep birlikte Humber nehrine yüzmeye gittiler.

En küçükleri dahil bu salgından etkilemişlerdi. Islington'daki Rivington okulunda üç yaşındakilerin bile greve katıldığına dair bir rapor var. Tower Brigade Polisi ise 6 ve 8 yaşlarında iki ufaklığın komiserin karşısına getirildiğini söylüyor, bu çocukların ikisi de

yorlardı.

Çocuklar pankartlar taşıyor, slogan atıyor ve taleplerini her yere tebeşirlerle yazıyorlardı. Talepler çoğunlukla dayak cezasının yasaklanmasını, ödevlerin kaldırılmasını ve fazladan tatil istemekle birlikte her bölgede farklılık gösteriyordu. Örneğin Montrose'da talepler şöyle sıralanıyordu:

- "Buharlı ısıtıcılar istiyoruz."
- "Çalışma yaşında 14 yaş sınırı."
- "Daha kısa saatler."
- "Patates tatili."
- "Ev ödevi kaldırılmalı."
- "Kayışla dövme yasaklansın."
- "Bedava kalem ve silgi verilsin."

Küçük kadınlar İsyanda

İsyanın genelinde kız çocukları çok görünür değildi, fakat iki raporda onlardan bahsedildiğini görüyoruz. Biri Portsmouth'da yaklaşık 150 kız çocuğunun sokaklara çıktığına ve başka isyancıları da aralarına katmak için farklı okulları dolaştığına dair. Bir diğeri ise İskoçya'da Kirkcaldy ve Cambuslang'da karşımıza çıkan İngiltere ve Wales 'dakinden daha militan okullu kızlar. Bunun nedeni muhtemelen İskoç eğitim sisteminde kızların da -grev dahil- okulda gerçekleşen tüm etkinliklerde aktif rol almasıyla ilgili. Greenock Telegraph Gazetesinde 16 Eylül tarihli bir haberde bu küçük kadınlar şöyle yer alıyor:

Yüz oğlan ve yüz kız çocuğu dün Sunderland okuluna geldi. Okul yetkilileri erkeklere sıraya girmelerini söyledi ancak kızlar korkusuzca kafa tuttular "Düş peşime, kapıl sende" şarkısını söyleyerek sokakları arşınladılar...

Ezilenlerin kenti Dundee

Dundee'deki grev tüm ülkedeki en büyük grevdi. 14 Eylül Perşembe günü Cowgate okulunda başlayan grev, akşam olmadan önce bütün kente yayılmış ve binlerce çocuk sokaklara dökülmüştü. Ertesi gün Paisley Daily Express gazetesi olayları şu başlıkla duyuruyordu:

Dundee'de 8 okul greve gitti, yüz okul camı kırıldı.

Ne bölgedeki yetkililer, ne öğretmenler, ne de diğer yetişkinler; bu çocukları ve taleplerini ciddiye aldılar. Fakat yine de bölge yetkilileri velileri çocuklarının devamsızlıklarını takip etmeye çağırdılar; çünkü devamsızlık yapılan her gün, devlet ödeneklerinde çocuk başına 1 peni ile 3,5 pens arasında kesinti demektir. Ve yapılan kesintiler elbette yine işçilerden alınan aidatlardan karşılanacaktı.

Dundee'de isyanın bu kadar kısa zamanda böyle yayılmasındaki en önemli sebep burada uygulanan "yarı zamanlı" sistemiydi. Bir tekstil kentiydi burası ve 10 - 14 yaşlarındaki çocukların çoğu keten fabrikalarında çalışıyordu. Bu fabrikalarda keneviri işleyip keten haline getirirken, ciğerlerine ve midelerine dolan liflerle sürekli bir susuzluk hissi çekiyor ve zamanla hastalanıyorlardı. Fabrikalar yasa gereği çocukların eğitimini de üstlenmek zorundaydı, bu nedenle okullar ya fabrikaya çok yakın ya da zaten fabrikaların içinde yer alıyordu ve yarı zamanlı sistemiyle haftanın üç günü fabrikaya iki gün okula giden çocuklar, bir sonraki hafta ise üç gün okula iki gün fabrikaya gidiyorlardı. Sabah 6'dan akşam 6'ya kadar kahvaltı ve akşam yemeği için verilen mola dışında durmadan çalışıyorlar; okulda öğretmenlerden, fabrikada şeflerden dayak yiyorlardı. Durum böyle olunca bu grevlerin Dundee'de başka bir anlamı vardı.

Daha az ödev, daha az çalışma, daha az dayak, daha fazla tatil, ve 14 yaşından küçüklerin çalıştırılmamasını talep ediyordu bu çocuklar ve bunu nasıl yapacaklarına dair basit bir planları vardı:

Birlik olacaklardı ve birbirlerini asla yalnız bırakmayacaklardı.

Böylece sokaklara döküldüler Wallacetown, Victoria caddesi, Blackness, Balforu caddesi, Hill caddesi ve Ann Caddesi okullarını geçtiler. Aralarından bazıları yol üstünde bir liseyi de ziyaret etti ve akşam saatleri geldiğinde sayıları 1500'ü bulan bu çocuklar silahlarını kuşandılar, sopalarını hazırladılar ve ceplerini taşlarla doldurdular... O akşam isyancılar 8-9 okulu taş yağmuruna tuttular, hasar tam olarak tespit edilemese de yüz kadar okul camı kırılmış ve o akşam okula gelen bir öğretmen taşlanarak yaralanmıştı.

Ve onlar şarkılarını söyleyerek devam ettiler: **düş peşime, kapıl sende, gel bizimle ve hiç düşünme, güven sen bize, biliyorum ben nereye gidiyoruz, haydi sen de katıl bize" diye rek...**

İşte tarih sayfalarında unutulmuş, satır aralarında karşımıza çıkan tüm bu sahneler, 1911 sonbaharında yaşanmış gerçek bir isyan öyküsünü anlatıyor bizlere. O çocuklar artık yeter diyerek sınıfları terk ettiler ve sokaklara çıktılar; dillerinde sloganlar, ellerinde sopalar, ceplerinde taşlarla, yan yana omuz omuza söylediler özgürlük şarkılarını hep beraber. Ve aslında o günden bugüne taşıyor bu çocukların sesleri, yine okullardan, yine sokaklardan... Kimi kilitliyor okulları öğretmenler gününde, kimi taşıyor bir panzeri Amed'de, ötekisi kafa tutuyor bir İsrail askerine eli belinde...

Hull'da okullu çocuklar kent meydanına yaptıkları grev yürüyüşünün ardından hep birlikte Humber nehrinin kıyısına yüzmeye gittiler.

Greve başlayan çocuklar okulları ziyaret etmeye karar verdiler. Başka okullardan da aralarına katılanlarla, doğu yakasındaki ana caddeye vardıklarında, sayıları yüzleri bulmuştu. Ellerinde pankartlar ve süt şişeleriyle yürüyorlardı. Pankartların birinde "Grevdeyiz kim geliyor" yazıyordu. Çocuklar üzerlerinde hırkaları ve kravatlarıyla yalınayak yürüyorlardı. O gün ilerleyen saatlerde polise şiddet olayları bildirilmeye başlandı. St Mark's Okulu'nun hemen yakınında oturan Papaz Butler Cholmeley'de çocukların attığı taşlardan nasibini almıştı. Çocukların asıl niyeti okulu dağıtmaktı ama bu kez pek başarılı olamadılar.

Bermondsey'den, karakola getirilmelerinin nedeni ise yanlarında velileri olmadan dolaşıyor olmaları.

Grevcilerin en etkili eylemleri ise komşu okulları örgütlemek oldu. Örneğin Swansea'da 300 kadar çocuk St. Thomas Okuluna gitti ve oradakileri greve çağırdı, ardından dış kapıları kapatıp zincirlediler.

Liverpool'da ise Edgehill bölgesindeki çocuklar greve gittiklerinde, çocuklara okula gelmemelerini söylediler ve yürüdükleri yol boyunca camları indirip ve sokak lambalarını kırıyorlar hatta bazı "sadık öğrencileri" sopalarla dövü-

"ÇÜNKÜ ÇOCUKLAR KORKUNÇTUR!"

Erdoğan Yücel
eyucel@meydangazetesi.org

İyi niyet gösterileri, umut dolu temenniler, naif dilekler... Yeni yılı karşılamanın o tarifsiz heyecanı... Bir de eski yıl güle güle yeni yıla merhaba ninnileri. İhtiyar eski yıla el sallayan sevimli yeni yıl bebeği... Döne dolaşa aynı yollardan geçse de farklı yerlere ulaşabileceğini zannetmenin hafifliği...

Pek naif, pek nazif, pek eğlenceli... Kendini geriye çekip gözlerini kapatınca ortalığa yayılan leş kokusunu duymuyormuş gibi yapmak elbette olası. İçinde debelendiğimiz bataklığa gözlerimizi kapatırız ve o yok olur.

26 koca adamın tecavüzüne uğrayan N.Ç.'yi görmezden gelirsün olur biter... Aralarında devletlüler olsa ne yazar? Yargı organları rıza dediye rıza vardır elbette... 15 yaşındaki kızına tecavüz eden babayı çocuğun bekâreti bozulmadı diyerek aklayan yargı organları... Zeka geriliğinden müzdarip çocuğa tecavüz ettiği Adli Tıp Kurumu'nun yüzde 99'luk raporuyla sabit olan adamı beraat ettiren yargı organları... 14 yaşındaki sağır ve dilsiz çocuğa tecavüz eden 11 kişiye ilişmeyen yargı organları... Sakarya'da 14 yaşındaki çocuğa tecavüz eden iki polis şefini serbest bırakan yargı organları... Ve yalnızca son bir yılda 3. sayfalarda ufacak görüldükten sonra ışık hızıyla unutulmuş onlarca haber...

Polislerin, mülki amirlerin, ordu mensuplarının, öğretmenlerin, babaların, dayıların... Yani akla gelebilecek her türden otorite figürünün tecavüzüne uğrayan çocuklar ve her seferinde "rıza"dan bahseden yargı organları... Gözlerimizi kapatırsak, kendimizi geriye çekersek yok sayabileceğimiz yüzlerce çocuk... Kendimizi iyi hissetmemek için nasıl bir sebebimiz olabilir ki?

Kurguların, ritüellerin, basmakalıp haber cümlelerinin, polis bültenlerinin, mahkeme zabıtlarının o soğuk kusursuzluğuna kapılıp gitmemek için nasıl bir sebebimiz olabilir; gerçekler bize kendini duyurana kadar çığlık çığlığa bağırmasa... Gerçeklerin böyle kötü bir

huyu var işte: Biz tam tatlı hülyalara dalmak üzereyken bir bakmışsın taş olup patlamış suratımızda... On yıllar içinde tepeden tırnağa çürütülen bu toplum kendisini çocukların üzerine kusarken, çıldırmış bir topluluğun içine doğan bu çocuklar yakamıza yapışıp o hülyalı bakışlarımızı kendilerine çevirtmeyecekler mi sanıyordunuz? Huzurumuzu kaçırmayacaklar mı? Onlara yasak ettiğimiz tatlı uykulardan uyandırmayacaklar mıydı bizleri? Kimi taş atar, kimi tiner çeker, kimi karanlık bir arka sokakta çıkıverir karşımıza. Tepeden tırnağa çürümüş bu dünyada gerçeklerin suratımızda nasıl patlayacağını kim bilebilir ki?

Çünkü çocuklar korkunçtur... Bütün o çocuklar... Taş atanlar, tiner çekenler, ölesiye sömürülenler, zorla gelin edilenler, tecavüze uğrayanlar, zindanlara tıkalıverenler o sevimli yüzlerine bakıp kendimizi iyi hissetmemizi sağlayabilen şirin yaşam formları değillerdir artık...

Sonra medya tinerci çocukların saçtığı dehşetten dem vurmaya başlar... Sonra devletin valileri taş atan çocuklar tehlikesine dikkat çeker... Sonra devletin Adalet Bakanı çocuk suçlulardaki akıl almaz artışı kamuoyuyla paylaşır... 2005 yılına oranla 2012 yılında çocuk tutuklu ve hükümlü sayısı yüzde 42 oranında artmıştır... Çocukların tutuklanmasını güçleştiren onca yasal düzenlemeye rağmen olmuştur bu!

Sonra gelsin polis, gelsin zindan, gelsin cop...

Kameraların önünde dipçiklenen çocuklar, hapisanelerde işkence-den bahsederek intihar notu bırakanlar, toplu halde tecavüze uğrayan çocuk tutuklular... Yüzsüzlüğün ya da ikiyüzlülüğün âlemi yok, o çocuklar çığlık çığlığa uykularımızı bölmeseler umurumuzda değildir elbette... Hapishanelerden dummanlar yükselir. Çocuk mahkûmlar isyan üstüne isyan çıkarırlar... Zaman Gazetesinin 2009'da öve öve bitiremediği "çocuk tutuklular için tatil köyü gibi hapishane"lerden öyle sesler yükselir ki en azından bazılarımız artık onları duymak

mecburiyetinde hisseder kendini... Sonra seslerine ucundan kulak verip çocuklar teker teker ortaya çıkar ve "Pozantı" derler... Kimse duymuyorsa sorun yoktur ama duyulmaktadır işte. "Öyle bir şey söz konusu olmuşsa elbette gereği yapılacaktır" der hükümet yetkilileri ve gereği yapılır çabucak...

Sonra... Sonra ne olmasını bekliyorsunuz ki? Gelsin polis, gelsin zindan, gelsin cop...

Halen içerde olan tecavüz mağdurları Pozantı'dan Sincan'a sevk edilir... Tahliye edildikten sonra hapishanede tecavüze uğradığını açıklayan çocuklar, davaları alelacele bitirilip onlarca yıllık hapis cezalarına çarptırılır ve yeniden içeri tıkalıverir... Her fırsatta tecavüzcüleri "rıza" gerekçesiyle aklayıveren yargı organları aynı esnekliği hapishanede tecavüze uğrayan bu çocuklar için göstermeyecektir... Ama biz yine de onların bir bildiği olduğuna inanmalıyızdır... Adalete güvenmeliyizdir... Zaten tek kişilik hücrelerde çocuklar artık tecavüze uğramayacaklardır...

Şimdi hep birlikte derin bir nefes almak... Ah şu çığlık çığlığa gerçekler olmasa mümkündür elbette. Ama ne kadar bastırılmak istenirse istensin gerçekler her zaman inatçıdır... Yeniden tutuklanan tecavüz mağduru çocukların intihar haberleri duyulur bu kez...

Sonra... Sonrası hiç bitmeyecek bir hikâyedir bu... Devlet devletliğini yapar her seferinde, devletin valileri, anne babaları çocukları üstünden tehdit etmekten geri durmaz... Yeşil kartlarınızı iptal ederiz denir, çocukları elinizden alırız denir... Şu denir bu denir... Ama yetmez... Gerçekler ne zaman midemize bir yumruk gibi otursa çocukların çığlıklarını boğmak üzere harekete geçer düzenek... Açık oturumlar mı dersiniz, tefrika dosyalar mı, akademik tartışmalar mı? "Çocukları böyle şiddete meyilli kılan sosyo-psikolojik etmenler" filan diye laflar gevelenir. Her şey konuşulur... Her şey konuşulur... Üstüne basa basa... Tekrar tekrar... Her... Şey... Konuşulur... Da... 12 ya-

şında 13 kurşunla katledilen Uğur Kaymazlardan bahis açılmaz bunca laf salatasının arasında... Devletin cephanesi artığıyla parçalara ayrılan Ceylan Önkol'lar anlatılmaz... F16 bombardımanı yok edilen Uludere'den çocuklardan söz edilmez... Taksim'de şurda burada sokaklarda dövülen, sövülen, tecavüze uğrayan ve tutup bir ara sokakta biz "masum yurttaşlar"dan birinin ciğerine bıçağı sokmadıkları sürece görmezden gelinen sokak çocuklarının adı anılmaz... Son on yılda taciz ve tecavüze uğrayan 250 bin çocuk sadece birer istatistikten ibarettir zaten. Çocuk gelinler hayatımızın dışında bir yerde, çok uzaklarda bir takım kötü insanların mağduru olan bahtsız insancıklar... Merdivenaltı atölyelerde ölesiye çalıştırılan çocukların vebali de yine aynı birkaç kötü adamın başındadır... Çok sıkıştıklarında bir takım kısaltmalar yetişir imdada: N.Ç. der geçirirler mesela. Çünkü yaşayan, soluk alıp veren, bu dehşetli zulüm makinesinin acısını çeken bir insanı akla getirmez kısaltmalar... Senin adına benzemez, benimkine benzemez, ona buna benzemez...

Hâsılı hakkında konuşulani görünmez kılmak için ne gerekiyor yapılar da sistem içi hayatına huzur içinde çekiliverir "masum yurttaş"lar...

Ve sonra ortalık azıcık durulduğunda yeni yıl gelmiş olur "yepyeni umutlar"la...

Ve sonra gerçekler çığlık çığlığa üzerimize gelene kadar iyi niyet gösterileri, umut dolu temenniler, naif dilekler... Yeni yılı karşılamanın o tarifsiz heyecanı... Bir de eski yıl güle güle yeni yıla merhaba ninnileri. İhtiyar eski yıla el sallayan sevimli yeni yıl bebeği... Döne dolaşa aynı yollardan geçse de farklı yerlere ulaşabileceğini zannetmenin hafifliği...

Ve saire ve saire... Ve yine de gerçekler inatçı, çocuklarsa korkunçtur!

Young Guru Academy:

Merve Arkun
mervearkun@meydangazetesi.org

Kapitalizmin Tuzu Guruları Burada Yetiştiriliyor

Dünyanın en büyük liderlik okulu olan Young Guru Academy (YGA) 2000 yılında kurulan bir sivil toplum kuruluşu. Aynı zamanda dünya çapında en çok başvuru alan bu liderlik okulu, her yıl düzenlediği liderlik zirveleriyle adını sıkça duyuruyor. YGA'nın düzenlediği zirveye internet üzerinden yaklaşık 50 bin başvuru yapılıyor ve bu 50 bin kişi arasından seçilen 2000 kişi zirveye katılma hakkı kazanıyor. Zirveye katılan adaylar, sonrasında birer başvuru formu dolduruyor ve "küresel şirketlerin üst düzey yöneticilerinden oluşan danışman kurul"un değerlendirmelerinden sonra seçilen 750 aday farklı illerdeki YGA Bölgesel Merkez'lerinde mülakatlara katılıyor. Nihayetinde keşfedilen 250 YGA'lı lider 50 farklı ildeki ilköğretim okullarında kurulan YGA Kütüphaneleri'nde gönüllü olarak çalışıyor ve geleceğin liderlerini arıyor. YGA son olarak 24 Kasım'da, İstanbul Kongre Merkezi'nde düzenlediği liderlik zirvesinde de aynı kaygılarla yola çıkmış binlerce genci "daha iyi bir dünya için hayaller kurmaya davet" ederek, geleceğin bilinçli kapitalistlerini oluşturmaya bir adım daha attı.

Peki nedir bu liderlik okulu?

Daha önce Nokia, BSH, Coca Cola, Roche gibi küresel şirketlerin de danışmanlığını yapmış bir kapi-

talist olan Sinan Yaman'ın kurucusu olduğu Young Guru Academy, sosyal sorumlu liderler yetiştirme çabasına girişmiş bir eğitim programı. Aslına bakıldığında ise bu programın; iş dünyasındaki pozisyonunu patronlara verdiği liderlik dersleriyle iyice pekiştiren Yaman'ın, üniversiteli ve liseli gençleri de dahil ettiği beyaz yakalılar için taşeronluk programı olduğu açıkça görülüyor.

Tüm projelerini Microsoft, Turkcell, Unilever, BSH, Yapı Kredi gibi 50 stratejik iş ortağının desteğiyle gerçekleştiren ve çalışma amaçlarının daha iyi bir dünya yaratmak olduğunu söyleyen Young Guru Academy'nin, gerçekte liderliğini üstlendiği alanın ise kapitalizmin liderliğini ve sürdürülebilirliğini üstlenmek olduğunu gözden kaçırmak mümkün değil.

Değişen Dünyada Değişen Liderlik

Lider, dinsel, ekonomik, otoriter nedenlere dayanarak toplumla ilgili ya da toplumsal gidışı etkileyecek kararların verilmesinde nihai bir merciidir. Verdiği kararlar, lideri olduğu toplumu belirler. Liderler sahip oldukları yönetim iktidarına dayanarak kendi çıkarları doğrultusunda karar verebilir ve bu doğrultuda hareket edebilir. Lider olma ve liderlik konumu, küreselleşmeyle birlikte bir değişime uğramıştır. Küreselleşmenin getir-

diği hızlı değişimlerle, lider olabilmek kistasları ve liderlik kavramı farklılaşmıştır.

Eskisinin aksine değişimi bir tehdit olarak değil, küreselleşen kapitalizmle bir fırsat olarak değerlendiren yeni liderlik anlayışı, bu noktada sürekli değişimi de varlığını devam ettirebilmenin vazgeçilmez ön koşulu olarak görmektedir. Bugüne dek liderlik rolü üstlenenlerde çoğunlukla güç ilişkilerinde belirleyici rol oynayabilme, belirlenen stratejiler doğrultusunda nihai hedefe ulaşma ve her ne şekilde olursa olsun toplum üzerindeki iktidarını kaybetmeme niteliği aranırken; değişen liderlikte ihtiyaç duyulanlar arasında bir durum çok belirginleşmiştir: Yönetilecek kitlelerle uyumlu, yönetme aşamalarında ikna kabiliyeti yüksek liderlik. Küresel kapitalizmin önüne geçilemez hızının hakim olduğu zamanlarda, artık liderler de bu hıza ayak uydurmak ve bunu yaparken de ikna edici yöntemler kullanmak zorundalar.

Liderliğe Yatırım, Kapitalizme Yatırım

YGA aynı zamanda liderlik okulunu başarıyla tamamlayan "genç gurular"a New York, Washington ve Research Triangle'da gerçekleştirilen iki haftalık YGA Amerika Liderlik Kampı'na göndermeyi vadederek sınırsız liderlikte sınırsız

rekabet durumunu yaratıyor.

Yarattığı rekabetle gençlere bir gün Muhtar Kent, Güler Sabancı, Hüsnü Özyeğin gibi liderler olabilecekleri hayalini pazarlayan YGA, yaptığı seminerler, konferanslar ve toplantılarla kapitalist lider olma durumunu toplumun, özellikle gençlerin gözünde, meşru kılmayı hedefliyor. **Vicdanlarını, cüzdanlarının iç cebinde unutan bu kapitalistler, toplumun gözünde yüce kişilikler olarak sunulurken, Sinan Yaman efendilerinin ona biçtiği rolü gönülden inanmış bir şekilde oynuyor.**

Yönetici profiline değiştirildiği, liderlik kavramının yükseltildiği ve bu kavrama yeni nitelikler kazandırıldığı bu zirvelerde, küreselleşen dünyanın yeni aktörleri aranıyor. Büyüyen küreselleşme oyununa ayak uydurabilecek kadar hızlı, oyunun kurallarını bozmayacak kadar uyumlu ve gerektiğinde oyunu kendi çıkarları doğrultusunda değiştirebilecek kadar ikna gücü yüksek olacak olan bugünün genç guruları, YGA zirvelerinde bir araya geliyor. Oyunun eski katılımcılarından oyunun kurallarını birer birer öğrenen geleceğin liderleri, hayatlarımızda oynanacak büyük oyunların kurucuları olmaya hazırlanıyor.

21. yy'da Teslimiyet Teorileri ve Pratikleri:

Kapitalizmin Düşünce Depoları;

TESEV

“ TESEV projelerine başladığı ilk günden bu yana amacı olan kamuoyunu oluşturabilmiş gibi gözükmektedir. Ama esas mesele küresel siyasi ve ekonomik yapılardan bağımsız olmayan TESEV, bu yapıların küresel stratejilerini Türkiye’de uygulamaya geçirebilmiştir. Kapitalistlerin bu “başarısı”, arkasında küresel iktidarların niyetlerini gizleyen “sivil toplum”un işlemesi olarak gözükmektedir.

Kapitalizm, toplum içerisinde kendisini sadece üretim ve tüketim ilişkileriyle var edemeyeceğini anladığından beri, halkın gündelik yaşamına kendi kültürel değerlerini farklı biçimlerde sokmaya ve bu değerlerin içselleştirilmesine çalışmaktadır. Çalışmaktadır, çünkü bu süreç kendini tamamlamıştır denemez. Bu değerler bütününü toplumsallaştırmaya yönelik çabaların, liberalizmin farklı birçok yaklaşımında görmek mümkün. Bu çabaların önemli bir bölümü “sivil toplum” denilen kavramla şekillenilmeye çalışılıyor.

Aslında, sivil toplum kavramı sadece liberal teorisyenlerin, devlete karşı liberal toplumu (ya da devlete karşı iktidar barındıran devleti kurumsal yapılanmaları) savunurken kullandıkları bir kavram olmakla beraber; sivil toplum kavramının liberalizmle özdeşleşmiş bir kavram olması, kapitalizmin topluma yerleşmesinde “sivil toplum”un ne kadar önemli bir kavram olduğu gerçeğini gözler önüne seriyor.

Kökenine inildiğinde Eski Yunan’a kadar varan bu kavram, 1980’le beraber yeni Marksist, yeni sol çevreler tarafından tartışılmaya; bürokratikleşmeye yüzünü dönmüş sosyalist yapıları eleştirmekte kullanılan bir argüman olmaya başlamış. Yaşadığımız coğrafyada da bu teorik tartışmalar benzer tarihlerde yaşanıyor olsa da “sivil toplum”un gündelik hayatta yansması çok gündem edilmiş ya da ettirilmemiştir. Özellikle 1980’li yıllardan itibaren somut anlamıyla kendini bu coğrafyada gösteren “sivil toplum”unsa, bu tarihlerde kendini pratiğe geçirmesi rastlantı değil. Bahsi geçen yıllar, bu toprakların kapitalist sermayenin “serbest piyasası”na açıldığı dönemlerdir.

1980’li yıllarla beraber devletin hantallığı ve kurumlarının işlemez hale gelmesi sadece bu coğrafyaya ait üretilmiş bir söylem değildi elbet. Liberalizmin yeni tezahürleri, bu durumu her coğrafyada belirgin kılmaya çalıştı. Ancak özellikle toplumsal alanda yaşanan problemlere, “toplum” içerisinde çözüm çabalarının gelmesi gerektiği söylemi, beraberinde “sivil toplumun” somutlaştığı kurumları doğurdu. Toplumun genel problemlerini düşünen, bunlara objektif çözümler aradığını söyleyen düşünce kurumları, 1960’lı yıllardan

itibaren kapitalizmin merkezi konumundaki Batı Avrupa ve Kuzey Amerika’dan bütün dünyaya yayılmaya başladı. Batı’da “think-tank” diye ifade edilen bu kurumlar, uygulamaya dönük araştırmalar yaparak uluslararası organizasyonlar, devletler ve hükümetler için politika üretiyor.

Politik Psikoloji Merkezi

Think-tank’ler Türkiye’de ilk kez ABD tarafından 1993 yılında gündeme getirildi. İsim olarak Politik Psikoloji Merkezi diye planlanan ilk think-tank toplantısına ABD’li uzmanların katılmış olması, bu projenin Türkiye’de işlemesinin önemini gözler önüne seriyor. Devlet bakanı Yıldırım Aktuna’nın düzenlediği bahsi geçen toplantı sonrası, kurumsallaştırma çalışmaları, Ankara Siyasal ve Sosyal Araştırmalar Vakfı adı altında devam etti.

Devlet desteğiyle gerçekleşmesi planlanan bu projede, Devlet İstatistik Enstitüsü belli başlı Batılı devletlerle ilişki halinde olacak, Bilkent Üniversitesi’yle işbirliği yapacaktı. Devlet ideolojisinden bağımsız olması için finansmanını devletten bağımsız sağlaması gereken kurum, bunu başaramadı ve proje askıya alındı.

Think-tank’lerin devletten ve partilerden bağımsız kuruluşlar olması, sivil toplumun bu coğrafyada gelişmesini destekleyenlerin sıkça üzerinde durduğu bir özellik. Partilerden ve devletten (dolayısıyla onların ideolojilerinden) bağımsız kuruluşlar olarak think-tank’ler, uluslararası toplumda “doğru, bilimsel ve nesnel” olanı kendilerine ölçüt olarak aldıklarını iddia ediyor.

Bu “düşünce üretim kurumları”nın kar amacı gütmeyen vakıflar şeklinde toplumda organize olabiliyor olması, benzeri alanda faaliyet gösteren araştırma şirketlerinden onları ayırıyor. Bu kurumlarda yapılan araştırmalar konunun uzmanları tarafından ortaya konurken, araştırmalar sonucu ortaya çıkan veriler, kamuoyuna açık konferanslar, seminerler, dergiler ya da kitaplar yoluyla açıklanıyor. Bu yolla öngörüler doğrultusunda bir siyasi bilinç toplumsallaştırılmaya çalışılıyor.

Düşünce Üretim Merkezleri Türkiye’de

Think-tank diye anılan düşünce üretim merkezleri, 80 darbesi sonrası, Özal dönemi politikalarının bir sonucu olarak belirmeye başladı. Bu dönemin liberal politikaları, 90’lı yıllarla beraber düşünce üretim merkezlerinin kurumsal kimlik kazanmasına yol açtı. Başarısız Politik Psikoloji Merkezi deneyiminden sonra, think-tank’ler Türkiye’de her geçen gün gelişti. Think-tank gruplarının içine zengin iş adamları, politikaclar ve akademisyenler girmeye başladı.

6 Ekim 1994’e girildiğinde, Bülent Eczacıbaşı Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı’nın kuruluşunu kamuoyuna duyurdu.

TESEV

Türkiye’nin ilk think-tank’lerin olan TESEV, bilimsel araştırmalarla politik kararlar arası bağ kurmayı kendine amaç edinmiş. Bunu yaparken devletten bağımsız fonların desteğini almayı bir ilke olarak belirlemiş. TESEV’in kurulmasında akademisyenlerden bürokratlara, zengin işadamlarına varıncaya 200’ü aşkın kişi etkin olmuş. Bu 200 kişi arasında hemen göze çarpan birkaç isim, TESEV’in bilimsel araştırmaları, politik kararlarla ne kadar bağlayabildiği gerçeğini görmemiz açısından önemli.

TESEV’in Siyasetçileri

Kuruculuğunu Bülent Eczacıbaşı gibi Türkiye’nin büyük kapitalistlerinden birinin üstlendiği TESEV, yönetim kurulunda ve kurucu üyeleri arasında başka büyük kapitalistleri de barındırıyor. TESEV’in yönetim kurulu başkan yardımcılığını, Alarko Holding’in sahiplerinden İshak Alaton yapıyor. Yönetim kurulu başkanı ise Açık Toplum Enstitüsü Türkiye Danışma Kurulu’ndan Nafiz Can Paker. Birkaç dönem Deniz Baykal’ın danışmanlığını yapan Can Paker, hala Sabancı Üniversitesi’nde mütevelli heyet üyesi. Adını Sosyaldemokrat Halkçı Parti ile sıkça duyduğumuz, TÜSİAD üyesi, Bilgi Üniversitesi Rektörü Asaf Savaş Akat da TESEV’in yönetim kurulu üyelerinden. Kurucu üyeler arasında göze çarpan başka bir isim de Kemal Kılıçdaroğlu. Kılıçdaroğlu’nun TESEV üyeliği, yakın zamanda ulusal medyada büyük tartışmalara neden olarak gündem olmuştu.

Sadece belirtilen isimlerin TC siyasetindeki konumları ve etkileri düşünülürken, TESEV’in ilgi alanındaki konuların ya da önerdiği politik stratejilerin sadece kamuoyu yoluyla, TC siyasetini etkilemeyeceği açık. Liberal politikaların toplumda kamuoyu yaratma diye tariflediği bu olsa gerek; siyasi karar mercilerinde kararın niteliğine yön verecek önemli kişilerle kamuoyu etkisi yaratma.

Özgürlük Evi (Freedom House)

ABD merkezli bir sivil toplum kuruluşu. 1941 yılında Wendell Willkie ve Elenor Roosevelt tarafından kurulan bu STK özellikle demokrasi, siyasi özgürlük ve insan hakları konusunda çalışmalar yürütüyor ve kendini dünya çapında demokrasi ve özgürlük adına net bir ses olarak tanımlıyor.

Fakat Financial Times’ın yaptığı habere göre Özgürlük Evi İran’daki gizli faaliyetleri yürütmesi için dışişleri bakanlığınca finanse edilen bir kaç kuruluştan biri. Bu kurum hakkında başka eleştiriler de var, örneğin Küba temsilcileri Özgürlük Evi’ni CIA bağlantılı bir siyasi araç olduğunu söylüyor ve bu STK’nın kendi hükümetlerine karşı yürüttüğü müdahaleci faaliyetleri kanıt olarak gösteriyor. Bununla birlikte kurumun, ABD sınırları içinde yaşanan insan hakları ihlalleri konusunda eleştirel davranmadığını öne sürüyor. Çin ve Sudan gibi başka devletler de bu kurumu eleştiriyor. Rusya temsilcisi ise kurumu Rusfobik olmakla nitelendiriyor. Özgürlük Evi Rusya’yı Birleşik Arap Emirlikleriyle aynı seviyede değerlendiriyor. Özgürlük evine göre Rusya da sivil haklar Yemen’le aynı düzeyde.

ABD’de ise Naom Chomsky ve Edward Herman kurumu devletten ödenek almakla eleştiriyor.

TESEV, vizyonunu “toplumu karşı karşıya bulunduğu sorunlara çözüm seçenekleri oluşturmak, araştırmalarıyla siyaset yapıcılara etki etmek, Türkiye’nin demokratikleşmesine katkıda bulunmak” olarak beyan etmiş. Bu vizyon doğrultusunda TESEV, üç ana program işleterek amacını gerçekleştirmeye

çalışıyor: Demokratikleşme programı, dış politika programı, iyi yönetim programı.

TESEV üzerine araştırmalar yaptığı, konferans ve yayınlarla kamuoyu oluşturmaya çalıştığı tahlil ve önerileriyle TC'yi kuran ve onun omurgasını oluşturan "tepeden

öngörüyor.

Tüm bu vizyon, amaç ve çalışma yöntemiyle yola çıkan TESEV, sunduğu politik önerilerin hayata geçirilmesi için karşısına aldığı devletten bağımsız nasıl hareket edebiliyor?

TESEV'in Değirmenini Kimler Döndürüyor?

TC siyasetiyle TESEV'in birçok üyesinin doğrudan ilişkisi dışında, TESEV'in bünyesindeki birçok kapitalist bu hareketin maddi ve manevi motivasyonunu oluşturuyor. Artık sadece ekonomik bir kuruluş olmayan TÜSİAD, bu motivasyonun kaynaklarından biri. TESEV'in ekonomik destekçilerinin küresel siyaset üzerindeki belirleyicilikleri düşünüldüğünde bu durum biraz daha netlik kazanıyor.

Yıllık bütçesi 2 milyon ABD doları olan TESEV, Soros Vakfı'nın yüklü hibesi dışında BM Kalkınma Programı, Dünya Bankası Ödeneği, Freedom House, National Endowment Democracy, DCAF, European Institute, UNDP, Centre For International Private Ent. ve Açık Toplu Enstitü'sünden fon sağlıyor.

Küresel fonlarla stratejik düşünceler üreten TESEV'in, bağımsızlık ilkesini neden küresel kapitalist bu kurumlarla işletmediği açık. TESEV'de üretilen stratejik düşüncelerin "doğruluğu, nesneliği ve bilimselliği"nde küresel kapitalizmin değerleri saklı.

TC Politikalarında TESEV Etkisi

TC'nin küresel dünyaya eklenme politikası, 1980'den bu yana hiç bu kadar hızlı işlememişti. Tabii ki bu eklenme, TC'nin klasik yapısında birçok önemli değişikliğe neden oldu, olmaya devam ediyor. Eski yapısını terk eden devlet anlayışı, yeni değerler ölçüsünde kendi yeni biçimini var etmeye uğraşiyor. Bu uğraşı kendini iç politikadan dış politikaya, ekonomiye kadar birçok alanda kendini gösteriyor.

Bu değişikliklerde TESEV'in etkisini, TESEV'in her sene yayınladığı faaliyet raporlarında gözlemlemek mümkün. TESEV'in 2004 yılında yayınladığı faaliyet raporunda "İmam Hatip Liseleri" başlıklı araştırma ve muhafazakârlık-laiklik tartışmaları ile önerilen politikalar, bu sene imam hatiplerle ilgili yapılan yasa değişikliğiyle aynı içeriğe sahip. Demokratikleşme Programı

bünyesinde türban yasağına ilişkin önerilen değişiklikler, yakın zamanda kamusal alanlarda geçerli olan türban kullanımı değişiklikleriyle aynı. Yine aynı program çerçevesinde "Silahlı Kuvvetlerin Demokratik Denetimi" başlıklı çalışmayla

Açık Toplum Enstitüsü

1993'te kurulan bu kurum, açık toplumların oluşması için reform politikalarının oluşmasının cabasını vermekte ve benzer caba veren sivil toplum kuruluşlarını desteklemekte. Bu sayede STK'ların, uluslararası kurumların ve hükümetlerin bir araya geldiği açık bir toplum ağı oluşturmayı hedefliyor. Sivil Toplum Kuruluşlarına ayrı bir değer veren George Soros, Açık Toplum Enstitüsü (hocası Karl Popper'dan etkilenerek kurduğu enstitü) modelini tüm dünyaya yaymaya çalışıyor. Ukrayna'daki Turuncu ve Gürcistan'daki Kadife Devrim'lerden tanıyoruz George Soros'u. Dünyanın dört bir yanındaki siyasal süreçlere etki eden (bunu felsefi ve ekonomik bir amaç haline getirmiş) ABD'li bir finans spekülörü Soros'un Doğu Avrupa ülkelerine yaptığı yardım tutarının, Birleşmiş Milletler tarafından yapılan yardım miktarının çok üstünde olduğu çok tartışılan konulardan biri. Yaptığı ekonomik yardımların ardındaki siyasi amacı gizlemiyor Soros; "demokrasiye geçiş sürecini kolaylaştırmak."

TSK'nın sivilleşmesi ve demokratik gözetime açılması planlanan faaliyetler arasındaydı. Özellikle 2012 itibariyle TSK'ya ve bir dizi üst düzey komutana uygulanan hukuki yaptırım, 2004 TESEV Faaliyet Raporu'ndaki demokratik ve sivil denetimin tesis edilmesine ilişkin öneri ile tutarlılık gösteriyor. 2004 Faaliyet Raporu'nda göze çarpan bir başka TESEV önerisi, Türkiye-Ortadoğu politikalarıyla ilgili. Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da son iki yıl içerisinde kendini gösteren siyasi ve ekonomik değişiklikleri, 2004 Faaliyet Raporu'nda "Demokratik Reformlar" başlığı altında okumak mümkün. Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da uygulanacak Genişletilmiş Ortadoğu Projesi ve Türkiye'nin rolü aynı başlık altında incelenmiş. TESEV'in faaliyet raporlarının, yakın çağ siyasi ge-

lişmelerini düşündüğümüzde, ne kadar öngörülü olduğu açık! 2006 raporunda yine Demokratikleşme Programı içinde, Kürt Sorunu başlığı altında ele alınan konular 2009 Faaliyet Raporu'nda çözüme kavuşturuluyor. Geçtiğimiz birkaç ay içerisinde bu meseleye ilişkin yapılacak hukuki düzenlemeler, 2010 için hukuki öneriler olarak kendini gösteriyor. Yaklaşık bir senedir konuştuğumuz sivil anayasa meselesi, TESEV'in 2010 Faaliyet Raporu'nda Yargı Reformu başlığı altında yayımlanmış.

2011'in Eylül ayında medyada Oslo Görüşmeleri tartışılırken TESEV Haziran 2011'de yayınladığı Faaliyet Raporu'nda benzer bir görüşmenin gerçekleşmesinin, demokratikleşme adına önem taşıdığını açıklıyordu. Son iki aydır yerel yönetimlerle ilgili gündemimizden düşmeyen belediyelerin niteliği, seçilmiş vali tartışmaları, Ekim 2011 itibariyle TESEV tarafından yapılmış, "Yerelleşme" başlığı altında il, ilçe ve belediye yönetimlerinin yeniden kurgulanması gerektiği, seçimle iş başına gelmiş vali ve il meclisleri 2012 için öneri olarak sunulmuştur.

Yıllar öncesi önerilen politikaların günümüzde gerçekleşiyor olması TESEV'in öngörülü oluşundan çok önerdiği politikaların, politika yapımcılar tarafından uygulanmasıyla açıklanabilir. Yani TESEV projelerine başladığı ilk günden bu yana amacı olan kamuoyunu oluşturabilmiş gibi gözükmektedir. Ama esas mesele küresel siyasi ve ekonomik yapıdan bağımsız olmayan (belki onların yerel bir uzantısı olan) TESEV, bu yapıların küresel stratejilerini Türkiye'de uygulamaya geçirebilmiştir. Kapitalistlerin bu "başarısı", arkasında küresel iktidarların niyetlerini gizleyen "sivil toplum"un işlemesi olarak gözükmektedir. Böylelikle Türkiye'de klasik devlet kurumlarından uzak kuruluşlar, siyasi ve ekonomik gidişata yön verebilmişlerdir. Gizlenen küresel niyetlerle TESEV uygulamaları ideolojisiz bir görünüm kazanmıştır. TESEV gibi sivil toplum kuruluşlarıyla bu STK'ların uygulamalarının ideolojisiz görünümü, toplumda yaygınlaştırılıyor. Nesnel, bilimsel bir gidişat görünümü altında kapitalizme varoluşsal bir iyilik atfediliyor. TESEV gibi kuruluşlarla kapitalizm hakim olmak istediği coğrafyalarda kendi değerlerini toplumsallaştırıyor.

National Endowment Democracy (Milli Demokrasi Bağışı)

Bu kurum 80'lerin başında Reagan yönetimi zamanında kuruldu. 70'lerin ortalarına doğru CIA'nın gizli faaliyetlerinin ortaya çıkması ve CIA'nın deşifre olmasıyla, bu faaliyetleri açıkça yürütecek başka bir yapıya ihtiyaç duyulmasıyla kuruldu. Böylece CIA'nın onlarca yıldır yürüttüğü ve adını kötüye çıkaran faaliyetler, dünya çapında sivil toplumun ve demokrasinin gelişmesi için atılan "samimi adımlar" kılıfına bürünmüş oldu. Oysa gerçekte bu tablo "sivil" olmaktan çok uzak, çünkü bu kurumun dağıttığı her kuruluş aslında Birleşik Devletler kasasından geliyor, hatta bu yıllık bütçe raporlarında da açıkça gösteriliyordu. Allen Weinstein 1991'de "bizim yaptıklarımız bundan 25 yıl önce CIA'nın örtük bir şekilde yaptıklarıdır" derken oldukça samimi aslında. Sonuç olarak CIA, NED aracılığıyla kara para akıyor.

Centre for International Private Enterprise (Uluslararası Özel Girişimler Merkezi)

Özel Girişim Merkezi dünya çapında özel girişimler ve piyasaya yönelik reformlar demokrasiyi güçlendirmeyi hedefliyor. CIPE Milli Demokrasi Bağışı'nı oluşturan 4 çekirdek kurumdan biri. CIPE 1983 den bu yana lider işadamlarıyla, siyaset yapımcılarla ve gazetecilerle birlikte çalışıyor.

inmecisi, merkezîyetçi otoriter" zihniyeti ve statik kurumlarını hedef alıyor. TESEV, Türkiye'de bu tarz baskıcı bir modernleşmenin yerine katılımcı demokrasiyi ön planda tutan, sivil anayasası olan, eşit vatandaşlık ve insan hakları temelli bir reform hareketinin gelişmesini

Ne izlediğimizi biliyor muyuz?

Bazen onlar izlediğimiz bir film ya da dizide baş kahramanın kullandığı bir telefon ya da bilgisayar olarak karşımıza çıkıyor, bazen de oturdukları bir restoranda içtikleri bir kahve ya da yedikleri pizza olarak. Kimi zaman da yolda yürürken karşı kaldırımda duvarda asılmış minik bir afiş. Aslında reklamlardan söz ediyoruz, bazı örneklerine yukarıda yer verilen ve gittikçe yaygınlaşan farklı bir uygulama taktiği olan ürün yerleştirmeden. Çünkü artık geleneksel reklamcılık, biçimiyle beraber sınırlarını da değiştirmiş durumda.

Ürün yerleştirme olarak tabir edilen bu uygulamayla, ürünün görseli ya da sloganı, dizinin yayını ya da filmin gösterimi kesilmeden izleyiciye ulaştırılmış oluyor. Televizyonlarda reklam sürelerinin belli bir sürenin üzerine çıkarılmaması kuralı var. Bu nedenle reklam verenlerin artık daha sıklıkla başvurdukları bu uygulamayla, ilk başlarda ürünün görseli herhangi bir yere yerleştiriliyorken artık senaryonun bu ürüne göre yazılması da sağlanıyor. Hatta bu uygulama, oyuncuların replikleriyle de desteklenerek neredeyse fark edilmez bir hale geliyor.

Her ne kadar reklamcılıkta 50. yıl yaklaşıyor dediyseniz de, benzer örneklerine baktığımızda Jules Verne'nin "80 Günde Devri Alem" romanı, o bölgedeki balıkçılık mağazalarının isim ya da sembollerine kitapta çokça yer verdiği için, ürün yerleştirme uygulamasının eski bir örneği olarak sayılabilir.

Reklam kuşaklarının uzun tutulmasıyla birlikte televizyon izleyicisinin reklam sırasında başka bir kanala zıplaması "riski" de bulunduğundan, şirketler alışılmış kuşak yerine dizi ya da film sırasında yerleştirilmiş reklam vermeyi daha uygun görüyorlar. Bunda da haksız sayılmazlar. Yapılan araştırmalar bu uygulamanın "geleneksel" reklamdaki kat be kat daha fazla akılda kalıcı olduğu ve dolayısıyla daha çok satış ve kar sağladığını ortaya koymuş durumda. Haliyle kapitalizmin "doğası" gereği, bu uygulamanın diğerine göre daha pahalı olması kimseyi şaşırtmıyor olsa gerek.

Daha çok satış istiyorsan daha çok ödemelisin!

Başta ABD olmak üzere bir çok ülkede 50 yıla yakın süredir uygulanan bu uygulama, sinemada en başarılı ürün yerleştirme uygulamalarından biri E.T. filmindeki "Reese's Pieces" çikolata/şekerleme ürünüdür. Filmdeki bu gizli reklamın ardından bu ürünün satışları neredeyse iki katına varmıştır.

Herkesin bildiği James Bond film serilerinin neredeyse ürün yerleştirme üzerine kurulu olduğunu söyleyebiliriz. Hatta daha da ileri gidip, James Bond filmleri bu ürünlerin reklamı için çevriliyor dersek, emin olun, abartmış olmayız. Hangi ürünler yok ki bu filmde: BMW, Aston Martin, Alfa Romeo gibi otomobil markalarından, Bond'un kullandığı telefon Sony'ye, yudumladığı Jack Daniels viskisine, kullandı-

ğı Ace marka tarağa, koluna taktığı Omega saatine, seyahat ettiği British Airways uçak firmasına kadar bir çok ürün itinayla yerleştirilmiştir.

İngiltere'de bir programda ürün yerleştirme olduğunu yayınlanacak programın başında iç içe geçmiş P harfiyle anlatıyorlar. Türkiye'de de epeydir uygulanan ama 3 Mart 2011'de yürürlüğe giren RTÜK yasasındaki değişikliğin ardından "yasallık" kazanan bu uygulama, en muhalif gibi addedilen Behzat Ç. dizisinde de sıklıkla başvurulan bir uygulama. En sık olarak da bölüm geçişlerinde gündüz ya da gece Ankara trafiğinin gösterildiği planda, arka yolda duran bir billboardda, dizinin ana karakteri ürünün reklamıyla kendini gösteriyor.

Bu ürün yerleştirme uygulaması o kadar ciddiye alınan bir duruma geldi ki, 17-18 Mayıs 2012 tarihlerinde İstanbul Kadir Has Üniversitesi'nde Ürün Yerleştirme Sempozyumu düzenlendi. Büyük firmaların satış temsilcileri ve Hollywood'da reklam yönetmenliği görevlerinde çalışmış kişiler gelip bu sempozyumda, bu işin inceliklerini anlattılar. Yalnızca bu işi yapan ajansların olduğunu söylemek, işin ciddiyeti hakkında bilgi verebilir.

Reklamın sloganı, senaryoların içinde gizli!

Son günlerde öne çıkan bir ürün yerleştirme ise oldukça dikkat çekici. Coca cola verdiği onca ilanla yetinmemiş olacak ki, ATV de yayınlanan ve reytingi yüksek olan Karadayı dizisinde oyunculara kendi sloganı olan "mutlu olmak için bi milyon neden" sözünü milyon kez söyletiverdi. Nasıl mı? İzleyici kurmaca sanıp kimi zaman rahatlamak, kimi zaman başka nedenlerle diziyeye teslim olduğu bir anda baş karakterlerin "bi milyon neden" sözünü işitince, zaten diziden önceki reklam kuşağında muhakkak verilmiş olan aynı ürünün reklamı ile müthiş derecede bir bağ kuruyor. Bir anlamda zaten baştan beri "izleyici" konumunu sürdüren izleyici, dikkatini ayırmadığı "doktor"u tarafından adeta hipnotize ediliyor. Böylece karşısındaki kahraman rolden çıkıyor, artık Coca cola şirketinin satış temsilcisi konumuna terfi ediyor. Ancak izleyici bunu kavrayana dek rol yeniden başlıyor.

Her ne kadar senaryolar belli bir olay örgüsünü aktarmak için yazılmış olsalar da, günümüzde artık en iyi rolleri şirketler kapmış durumda.

Zaten kurdukları pembe dünyalarla izleyiciyi gerçek dünyadan uzaklaştırma işlevini gören bu diziler, öne çıkardıkları yaşam biçimleriyle şimdiki değin kapitalizmin bütün bir algısını bölümlerine yerleştiriyorlardı. Yani ürün yerleştirme olmadan çok önce kapitalizm yerleştirilmesiydi zaten. Şimdi değişen yegane şey, ekranlarda gösterilen bu sahte ve yapmacık yaşamın elde edilmesi için belli bir ürünü işaret etmek.

Gerçekten ne izlediğimizi biliyor muyuz?

Sosyete Mezarlıkları Çok Pahalı

Her şeyin alınıp satıldığı günümüzde, artık yaşamak bir yana, ölmek bile ateş pahası. Çünkü artık Zincirlikuyu, Karacaahmet ya da Çengelköy gibi mezarlıklarda, mezar yerleri ortalama 18 bin TL.

Yaklaşık 2 milyon mezarın olduğu İstanbul'da, nüfus yoğunluğu sebebiyle mezarlıkların dolduğu iddia ediliyor. Bu durumu da bir fırsata çevirmeyi bilen mezar yeri tüccarları, önceden satın alınmış mezar yerlerini farklı gerekçeler göstererek internet üzerinden satışa çıkardı. Zincirlikuyu, Karacaahmet ya da Çengelköy'de "manzaraya nazır lüks" kabirlerin fiyatları konumlarına göre 150 bin TL'ye kadar çıkabiliyor. Mezar yeri tüccarları, ev veya otomobil fiyatına sattıkları mezar yerlerinin ilanlarında "Sakıp Sabancı'nın kabrine yakın 2 adet boş mezar yeri, araç ya da evle takas yapılır. Mezar, mermerlerine kadar yapılmış hazırdır. Tek olarak da verilir. Tek fiyatı 160 bin TL'dir." gibi ibarelerle mezar arayanlara Sabancı, Koç gibi komşular da vad ediliyor.

Mezar yeri ilanlarının tartışmalar yaratması üzerine İstanbul Büyükşehir Belediyesi Mezarlıklar Müdürlüğü bir açıklama yaparak, İstanbul'da şu anda mezar yeri sıkıntısı yaşanmadığını belirten mezar yeri konusunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 10 yıllık stoku olduğuna dikkat çekti.

"Mezarlık devri yasal değildir. Buna asla müsaade etmiyoruz. Yıllar önce ölmüş babasının mezarını bile satılığa çıkararak var." diyen Mezarlıklar Müdürü Adem Avcı, bir yandan da şehir içinde gömülecek alanların neredeyse tamamen olduğunu da söyleyerek akıllarda soru işaretleri bıraktı.

Fakirlerin mezarları ise şehrin dışında bir mezarlığa gönderilecek.

Günde 250 kişinin defin işlemini yaptıklarını belirten Avcı, bunun yıllık 300 dönüm alana denk geldiğini ifade ediyor. Adem Avcı bu fiyatlardaki mezar yerlerini satın alamayan yani sosyete olmayan, Sabancı'nın Koç'un mezarına komşu olmayı da çok önemsemeyen fakirlerin, memleketlerine gömülmesini teşvik ettiklerini şu sözlerle belirtiyor: "Hem doğdukları yere gömülsünler hem de İstanbul'daki yoğunluk hafiflesin diye bunu teşvik ediyoruz. 50 cenaze aracını Anadolu'ya ayırdık. Bu şekilde tüm masrafları karşılayarak günde 25 cenaze gönderiyoruz." Binbir yoksullukla büyük şehirlere gelenlerin ölüleri bile artık büyükşehirlere fazla geliyor olacak ki memleketine zengin olarak dönme hayali kuranlar, imamın kayığı ile memleketine gönderilmek isteniyor.

AYDA 12.000 LİRAYA GÜZELLİK AYDA 1.000 LİRAYA YAŞAMAK

Didem Erbak
derbak@meydangazetesi.org

"Ünlü zenginlerden Derin Mermerci, güzelleşmek için oldukça çaba sarf ediyor. Haftada 3-4 kez yoga, 3 kez pilatese gidiyor. Ayda bir kese yaptırıyor. Haftada 2 kez manikür, pedikür ve el ayak masajını ihmal etmiyor. Yine 15 günde bir saçını boyatıyor, her gün fön çektiyor. Ve tüm bunlara ayda sadece 12 bin lira harcıyor."

Evet, sadece 12 bin lira!

Kadıköy - Bostancı hattında şoförlük yapan Mehmet ise bu coğrafyada yaşayan ve çoğunluğu oluşturan birçok insan gibi, aylık 550 lira kiraya, 60 lira su faturasına, 70 lira elektrik faturasına, aylık en az 200 lira ısınmaya, 200 lira ulaşım (tabi varsa karısı ve çocuklarının ulaşım parası da eklenmeli) harcıyor; günde en az 3 ekmek aldığını düşünürsek de aylık en az 90 lira ekmeğe veriyor. Günlük ev ihtiyaçları (yemek, su vs.), varsa çocukların okul masrafları da en az 300 lirayı buluyor olsa gerek. Ve tüm bunlara ayda sadece 1000 lira harcıyor.

Evet, sadece 1000 lira!

Fakat 1000 lira harcamasına rağmen tüm bu ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Güzelleşmek uğruna çaba harcayan Derin Mermercinin aksine; Mehmet ve onun gibi binlercesi yaşamak uğruna çaba harcıyor.

Evet, sadece yaşamak uğruna...

Kapitalizm Stres, Stres Sedef Yapıyor

Özlem Arkun
ozlema@meydangazetesi.org

Sedef hastalığı, derinin normalden daha hızlı yenilenmesi yüzünden ciltte kuruma, pullanma ve kaşıntı ile kendini gösterir. Her bünyede farklı bir karakteristik özellik taşıyan sedef hastalığı kimi bünyeler de lokal kimilerinde ise cilt yüzeyinin neredeyse tamamını kaplayacak şekilde yaygındır. Bu hastalık kalıtsal özellikler taşır, bakteri ya da virüsle oluşmaz, bulaşıcı değildir. Kaynağı tam olarak belirlenememiş olan hastalık, zamanla kronikleşir ve hiçbir zaman tamamen tedavi edilemez diye bilinir. Oysa dünya nüfusuna oranladığımız da sayısı 140.000.000'ü bulan sedef hastaları bilindiği kadar çaresiz değiller.

Sedef hastalığının bilinen en önemli nedeni STRES' tir. Her yaşta görülebilen hastalık genellikle hayatınızda önemli değişiklikler yaşadığınız dönemlerde, sıkıntılı ya da mutsuz olduğunuz zamanlarda tetiklenir. Örneğin, çocukluktan ergenliğe geçilen yaşlarda, okul - dersane - ev üçgeninde, sınav stresiyle harmanlanmış bir dönem de bu hastalıkla tanışmanız oldukça olası. Saçınızın içinde sedef çıkar, kaşınırsınız, doktora gidersiniz doktor teşhis koyar, "Ne sıkıntın var evladım, kafana tokadan başka bir şey takmıycaksın şu hayatta" der, gönderir. Bu dönemi atlattırsınız sedefiniz geçer, geçerse bile hafifler ama kendinizi şanslı hissetmek için henüz erken. Çünkü sedef yaşta değil başta.

Sınavı kazansanız bile, üniversitede sizi bekleyen şey, yine sınav, yine rekabet, yine stres... Siz büyüdükçe dertler büyür, hoca size takar, arkadaşlarınız sizi satar, yalnızlaştıkça bencilleşir, bencilleştikçe çaresizleşirsiniz. Saçınızdaki sedef gün geçtikçe kudurur, o da yetmez, nereden yara alırsanız oranıda çıkar, okul sıraların da çürüyen dirsekleriniz başlara pul pul dökülmeye, kaşındıkça kaşınırsınız. Tekrar doktora gidersiniz krem yazar, losyon verir, "Kafanı takma her şeye der" gönderir...

Sınavı kazanamadıysanız, sizi bekleyen şey yine stressiz bir hayat değil. Bu kez siz evden işe, işten eve mekik dokurken, hayatınıza asgari ücretle paha biçilir... Kıt kanaat hayatta kalmaya çalışırken vardiya şefi, bölüm amiri, departman müdürü, müdürünün müdürü tarafından azarlanır, itilir kakılır ezilirsiniz... Sabah 8 akşam 5'te, fazla mesailerin de, ücretsiz izinlerin de stresin dibine vurursunuz. Saçınızdaki, dirseklerinizdeki yaralar yayılır, nasırlaşan ellerinizde, tutmayan dizlerinizde yaralar çıkar, kaşınır kaşınır kanatırsınız, doktora gidersiniz, ilaç yazar, psikolojik desteğe ihtiyacınız olduğunu söyler, gönderir. Ama siz bilirsiniz ki, aldığınız ilaçlar derdinize derman olmayacak, bir - iki hafta kullandıktan sonra hiç bir işe yaramayacak... Çünkü her gün aynı dertler tepenize bindikçe yaralarınız azdıkça azacak...

Ve bununla da kalmayacak... Yaralarınız azdıkça, vücudunuzun görünen yerlerine yayıldıkça, derdiniz daha da büyüyecek. Çünkü insanlar görececek, kimi "Ayy burana ne oldu?!" diyecek, kimi "İyyy bu ne be!" diyecek! Ve hepsinin yüzüne acıma ile karışık bir tiksinti ifadesi oturacak, ya bulaşırsa diye ne elinizi sıkmak, ne birlikte yemek ne de yakınınızda olmak isteyecekler. Görüntünüz kötüleştikçe yalnızlaşacaksınız, kendinize olan güveninizi kaybedeceksiniz. Böylece stres içinden çıkılmaz bir hal alacak sizin için ve siz bir ucubeye benzediğinizi düşündükçe daha çok kaşınacak ve yaralarınızı daha da azdıracak ve kanatacaksınız... Çünkü aslında, size ucube gibi hissettiren şey sedefiniz değil, yaralarınıza bir "çirkine" bir "şişmana" bir "engelliye", baktığı gibi bakan, tüm diğer ezilenler gibi sizi de ötekileştiren bakışlar.

Hal böyleyken belki de yapmak gereken şey, hayatınızı saran strese ve sedefinize sarılıp derinizi yani kendinizi parçalamak değil, sizi çaresizleştiren, yalnızlaştıran, ötekileştiren kapitalizme karşı, öfkenize sarılıp, hayatınızı saran stresi parçalamaktır.

YALINAYAK

Yaşamlar F Tiplerine Sığar mı?

yalinayak@meydangazetesi.org

F tipi cezaevlerindeki 8 metrekarelik tek kişilik hücrelere; 450 ekmek sığar, yan yana dizilmiş 640 kitap, 10 buzdolabı sığar, 2 çekyat, 10 tane yüz ekran televizyon, 3 kamyon tekerleği sığabilir. Ama bir insanın yaşamı asla sığamaz.

F tipi yüksek güvenli cezaevleri ilk olarak 1996 yılında gündeme getirildi. F tipleriyle insanları tecrit altına almak isteyen devlet, dışarıdaki saldırılarına devam ederken cezaevlerinde de binlerce tutsağı yalnızlaştırıp, iradelerini kırıp, teslim almak istiyordu. F tiplerine karşı ilk yanıt cezaevlerindeki tutsaklardan geldi ve yüzlerce tutsak F tiplerine karşı ölüm orucuna başladı. Hapishanelerdeki ve dışarıdaki direnişler büyük bir güç oluşturdu ve devlete geri adım attırdı. 12 kişinin yaşamını kaybettiği eylemler sonrasında F tiplerini bir süreliğine gündemden geri çeken devlet, 2000 senesinin Haziran ayında tekrar gündeme getirdi. İnşaatına başlanan F tiplerini engellemek için pek çok cezaevinde siyasi tutsakların başlattığı açlık grevi kısa zamanda ölüm orucuna dönüştü.

Devlet, F tiplerine dışarıdan da yükselen tepkilerin artması üzerine, içerideki tutsakları karalama kampanyalarına başladı. Medya da bu süreçte "cezaevlerinde devlet otoritesinin mutlak tesis edilmesi" yolunda etkin olarak kullanıldı. Açlık grevindekilerin gizli gizli yemek yediği haberleri yapıldı. Sonucunda devlet, adına "Hayata Dönüş" dediği bir katliam gerçekleştirdi. Bu operasyonun ardından ölüm orucundaki binlerce tutsak, kendilerine zorla yemek yedirildiği için sakat kaldı ve ağır tecrit koşulları altında F tiplerine nakledildiler. Tüm bu süreçte 122 kişi katledildi.

Cezaevlerine İlk Girişte İşkence Uygulamaları Başlıyor

Cezaevine girişte elle aramadan ve dedektör aramasından geçirilmeye rağmen; çırılçıplak arama dayatmasıyla karşılaşsınız. İçeri girecekseniz, iradeniz kırılmış olarak girmeniz istenir. Bu onursuzca yapılan uygulamayı reddettiğinizde gardiyanların saldırısıyla karşılaşsınız. Bu insanlık dışı uygulamalar birçok cezaevinde uygulanmasına karşın, F tiplerinde yıldırma politikasının birinci aşamasıdır.

F tiplerinde kaldığınız hücreler tek ya da 3 kişiliktir. 3 kişilik hücrelerin havalandırması 35-40 metrekaredir, havalandırmalar sabah sayımda açılır akşam hava kararınca kapatılır. 3 kişilik hücreler iki katlıdır. Alt katta duş, tuvalet ve mutfak tezgahı ile birlikte bir masa, üç tane plastik sandalye bulunmaktadır. Üst katta ise yere sabitlenmiş 3 yatak ve 3 demir dolap bulunur. Sadece iki hücre

arkadaşınızla iletişim kurabilirsiniz. Görüşlere çıkarken, mahkemeye giderken bile geçtiğiniz koridorlar diğer tutsaklarla karşılaşmanıza engel olacak şekilde tasarlanmıştır. Tek kişilik hücrede kalıyorsanız, iletişiminiz tamamen kesilmiştir. Yazılı iletişim kurmanızın tek yolu

tir. Kantinden para karşılığında buzdolabı, su ısıtıcısı ve 37 ekran televizyon alabilirsiniz. Aldığınız televizyonla cezaevi idaresinin belirlediği 15-20 kanalı izleyebilirsiniz. Hücrede kullandığınız elektrikli siz ödersiniz. Dayanışmayı engellemek için, para size verilmez; yakınlarınızın parayı sizin adınıza idareye yatırır, siz de o hesaptan alışveriş yaparsınız. Merkezi radyo yayını ile cezaevinin çaldığı marşlar ve şarkılar zorla size dinletilir.

Avukatınızla görüşmeye giderken ve dönerken defalarca aramadan geçilirsiniz. Aramalar sırasında didik didik edirsiniz, ayakbağlarınız bile çıkartılır. Sizi görmeye gelen yakınlarınız da didik didik aranılır. Bazen kızınızın giydiği tişört bazen

de boynunuza bağladığınız atkı siyasi içerikli olduğu gerekçesiyle görüşmenize izin verilmeyebilir. Zaten hücrenizde itaat etmezseniz, aramalarda zorluk çıkartırsanız iletişim veya ziyaret yasağı alırsınız. İletişim yasağı almanızın nedeni slogan atmanız da olabilir çöp kutusu için kestiğiniz 5 litrelik su şişesi de. Küçük bir kaptaki filizlendirmek istediğiniz bir limon çekirdeği dahi amaç dışı kullanım olarak değerlendirilip cezalandırılabilirsiniz.

F tiplerinde toprakla hiçbir temasınız olmayacaktır. Betonların arasında sizi yalnızlaştırmaya çalışacaklar ve saldırılarıyla iradenizi kırmak isteyeceklerdir. Çünkü yaşamın en güzel taraflarını unutmamanızı isterler. Elektrik, suyun ve ısıtma sisteminin kontrolü, cezaevi yönetimindedir. Onlar isterlerse temiz su alabilirsiniz, onlar isterlerse ısınabilirsiniz. Tekirdağ F tipi Cezaevi'nde bütün bir kış kaloriferin yanmaması nedeniyle bir tutsak, ellerinin soğuktan kangren olması tehlikesiyle karşılaşmıştır. Aynı tutsağın yakınlarının gönderdiği eldivenler de çeşitli bahanelerle içeri alınmamıştır. F tiplerinde sıkça rastlanılan bu uygulamalar keyfi gibi görünse de aslında tamamen sistematik bir şekilde uygulanmaktadır.

F tiplerinde kütüphane, spor salonu gibi ortak alanlar bulunmasına karşın, bu alanların kullanımı da engellenir ve üstelik sürekli disiplin cezaları verildiğinden siyasi tutsaklar hücrelerinden bile çıkamazlar. F tiplerinde sizlerin hastalanması için her şart uygundur. Hastalıklara karşı kendinizi iyi korumalısınız çünkü hastalandığınızda, onlarca dilekçe yazsanız dahi tedaviniz yapılmaz ya da geç yapılır. Bu da kalıcı hastalıklara yol açabilir. Geçtiğimiz yıl cezaevleri içerisinde 36 ölüm gerçekleşmiştir. Bunların çoğu sağlık tedavilerinin uygulanmadığı veya geç uygulandığı için gerçekleşmiştir. Bugün devletin cezaevlerinde tutsak sayısı, 128 bine ulaşmıştır. Sindirme, yalnızlaştırma, kişisizleştirme uygulamalarının en yoğun uygulandığı F tiplerinde devlet tutsakların iradesini teslim almaya çalışırken, siyasi tutsaklar da buna direnerek karşılık vermektedirler.

vardır, oda havalandırma duvarından yanındaki hücrenin havalandırmasına kağıt toplar atabilirsiniz. Bu kağıt aktarımlarıyla en sondaki hücre olsanız bile en

baştaki hücreyle iletişim kurabilirsiniz. Tek kişilik hücreler 8 metrekaredir, birer adet demir dolap, yatak, sandalye, duşlu tuvalet ve bir lavabo bulunmaktadır. Hücrede tek lavabo olduğu için bulaşıklar da burada yığılabilmektedir. Havalandırması diğerine göre daha küçüktür, aynı havalandırmaya 2 veya 3 tek kişilik hücre açılmaktadır. Aynı havalandırmaya açılan hücreler, havalandırma süresince birbirleri ile görüşürler. Hücre cezası alanlar tek kişilikte kalır ve havalandırması 1 saat açılır.

F tiplerinin de amacı diğer hapishaneler gibi insanları kapatmaktır. Ancak bunun yanında cezaevlerinde kurulan dayanışma ve paylaşma içerisindeki yaşamları da engellemeye yönelik-

Kullan at Kılavuz

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilir ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

kullanat@meydangazetesi.org

Okulda, Disiplin Cezalarına Karşı

Disiplin cezası:

Öğrencilerin kendilerinden beklenen davranışları göstermemeleri ve belirlenen kurallara uymamaları hâlinde verilen kınama, okuldan kısa süreli uzaklaştırma, okuldan tasdikname ile uzaklaştırma ve örgün eğitim dışına çıkarma cezalarından birisini kapsar.

Disiplin cezalarına maruz kalmamak için öğrencilerin belirli kurallara koşulsuz uyması gerekir. Bunlar; Atatürk inkılâp ve ilkeleri ile Atatürk milliyetçiliğine bağlı, Türk milletinin millî, ahlaki, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve yücelten insan haklarına saygılı, cumhu-

riyetin demokratik, laik, sosyal ve hukuk devleti olması ilkelerine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getiren; beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı, gelişmiş bir kişiliğe, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip topluma karşı sorumluluk duyan yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirilmesi için okul yönetimi, öğretmenler, rehberlik servisi, okul-aile birliği ve ilgili diğer paydaşlarla iş birliği yapılması koşullarıdır.

Öğrenci tüm bu sıraladıklarımızın dışında tutum ve davranışlar sergilerse cezai maddelerin içeriğine uygun olarak cezalandırılır.

Kınama:

Öğrencinin yazılı olarak uyarılmasından sonra cezayı gerektiren davranışının tekrarı hâlinde verilmesi gereken cezayı,

Okuldan tasdikname ile uzaklaştırma:

Öğrencinin, başka bir okulda öğrenime devam etmek üzere okuldan uzaklaştırılmasını gerektiren cezayı,

Örgün eğitim dışına çıkarma:

Öğrencinin akşam liseleri dışında devam zorunluluğu olan okul/kurumlara kayıt yaptırmamak üzere okuldan tasdikname ile uzaklaştırılmasını gerektiren cezayı ifade eder.

Bu yazıda siyasi görüşleri olan bir lise öğrencisinin yaşamış olduğu örnekler üzerinden yol alacağız.

Yukarıda yazılı olan kuralların karşısında içeriği her ne olursa olsun "yasaklanmış, müstehcen yayınları okula ve okula bağlı yerlere sokmak veya yanında bulundurmamak" kınama cezasını gerektirir. Ancak okul yetkilileri sizi sadece kınamakla kalmayabilir. Yönetmelikte yer alan ceza takdirinde dikkat edilecek hususlar ilkesindeki gizlilik kararına aykırı olarak okul yetkilisi sizi "arkadaşınız anarşist okulda bölücülük yapıyor" şeklinde deşifre edebilir. Yine kınamak dışında; sizi ve arkadaşlarınızı yapmış olduğunuz şey gerekli cezayı kapsamıyorsa bile okuldan atma ile tehdit edebilir. Aynı zamanda ailenizi okula çağırır ve aynı tehditleri onlara da anlatabilir. Tabi tüm bunları yaparken sizin suçunuzu kanıtlamak zorundadır. Peki neye göre?

Sizi somut halde bir siyasi içerikli yayını dağıtırken, okurken, arkadaşlarınıza da okutup, anlatırken ve taşırken yakalamaları gerekir. Buna göre kınama cezası almayı hak edersiniz. Sonrasında disiplin kurulunca çağırılırsınız ve ifadeniz alınır, savunma yazmanız istenir. Ama siz bu çağrıya gitmeyebilirsiniz. İfade vermek ve savunma yazmak istemeyebilirsiniz. Yönetmeliğe göre böyle bir hakkınız var. Ancak hakkınızda bir tutanak tutulur ve yeni bir disiplin soruşturması açılır. Ya da sizi çağırıldıklarında gidip ifade verebilir, savun-

ma yazabilirsiniz. İfadenizde suç tamamen reddedin ve savunmayı imzalamayın. Yani size atılan suç kabullenmeyin. Tüm bu süreçlerin sonunda okul yetkilileri sadece sizi kınamakla kalmış olur. Bu yazı da daha çok prosedürlere dayanarak yapılması gerekenleri belirtiyorum, yaptığınızı kabullenmemeye davranış prosedürlerin getirisinin bir sonucudur. Siz yaptığınızı kabullenebilir, siyasi görüşünüzü belirtebilir ve yapmış olduğunuz davranış siyasi duruşunuzun gerekliliği olarak savunabilirsiniz de, bu da ifade özgürlüğünüz sayılır. Bu tavırla sonucunu değiştiren bir durum olmaz. Sadece işleri biraz zora sokar.

Bir sonraki adıma gelelim. Bir gece okulun duvarlarına siyasi içerikli yazılamalar yapıldığı tespit edilirse, siz de bu konuda şüpheli sıfatıyla yeniden disiplin kurulunca çağırılırsınız. "Okulun bina, eklenti ve donanımları ile okula ait taşınır veya taşınmaz mallarına zarar vermek" şeklinde suçlanmanıza neden olan bu yazılama okuldan tasdikname ile uzaklaştırma cezasını kapsar. İl ve ilçe milli eğitim bakanlığı müdürlüğüne okul yetkilileri tarafından durumunuz bildirilmekle birlikte yine çağırılma, ifade ve savunma süreci işletilir. Tabi yazılamayı sizin yapmış olduğunuzun kanıtlanması gerekiyor. Okula yerleştirilen kameralarda herhangi bir görüntü kaydı varsa, okul bekçisi ya da herhangi biri olaya tanıkta, yani bu yazılamayı sizin yaptığının somut kanıtı var ise, okul yetkilileri bu kanıtları size sunmak zorundadır. Ancak işler böyle ilerlemeyebilir. "Sen zaten

tescillisin, adın çıktı bir kere anarşiste, bu yazılamayı da sen yaptın" gibi suçlamaları size karşı kullanabilirler. Devamında hiçbir yetkileri olmamasına rağmen sınıf listesinden adınızı silebilir, artık okulun bir öğrencisi olmadığını söyleyebilirler. Ailenize iyi niyetli nasihatlarla "bu okulda böyle şeyleri kabul edemeyiz, başka okula alın düzelir, almazsanız atarız, sonrası malum sicili bozulacak, çocuğunuz devlet yurdunda kalamayacak, memurluk desen zor" şeklinde tehditler de savurabilirler. Bu durumlarda dahi suç kabullenmeyin, savunma yazmayın. Okul yetkililerine "kanıt" sorun. Bu durumda siz almayı kabul etmedikçe tasdiknamenizi veremezler ve sizi okuldan atamazlar.

Son adımda "örgün eğitim dışına çıkarma cezasını gerektiren" bir davranışta bulundunuz, mesele okuldaki kantin fiyatlarına karşı "boykot" şeklinde bir bildiri yazdınız, gizliden dağıttınız ve arkadaşlarınızı da örgütleyip bunu bir protesto kampanyasına çevirdiniz. Aynı şekilde disiplin kurulunca çağırılırsınız. Eğer yarattığınız protesto okul içerisinde duyulur, bilinir şekli ile kalmış ise okul yetkilileri sizi iyi niyetle apar topar okuldan uzaklaştırmak isteyecektir ki okulun itibarı zedelenmesin. Eğer protesto okul dışında duyulmuş ise yani mesela "televizyona çıkar" iseniz; Basın açıklaması yaptınız! Böylece de okulun itibarını karaladınız! bu durumda işler biraz karışabilir. Okul yetkilileri yetemedikleri noktalarda okula polisleri çağırabilirler. Üniformalı ya da sivil

fark etmez. Polisler sizi önce tehditle dize getirmeyi, bunu başarmayınca da zorla gözaltına almak isteyebilir. İfadenizi ve savunmanızı zor kullanarak polis gözetiminde vermeniz istenebilir. Bu durumlarda kesinlikle avukat çağırılmalısınız. Konuşmamalı ve kesinlikle ifade vermemelisiniz. Çünkü genellikle zor koşullar altında vereceğiniz bir ifade sizi suçlu ilan edebilir. Israrlı olup, avukat çağırılmalı ve şikayetçi olmalısınız. Bu durumlarda çift taraflı tutanaklar tutulur. Tabi dayak ve benzeri bir duruma maruz kaldıysanız ivedilikle doktor raporu almalısınız. Olayın bu boyutu mahkeme süreçlerine taşınabilir. Tüm bu durumlarda dahi siz yine okula gitmeye ve derslere girmeye devam edin. Çünkü okul yetkilileri yalnızca İl, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne yazdıkları dilekçenin kabul edilmesi neticesinde sizi okuldan resmen atabilirler. Bu ise onlar için zaman alacaktır. Ancak anlatılan bu örnekte doğrudan olayın öznesi siz olduğunuz için, okuldan atılabilme ihtimaliniz de var.

Disiplin cezalarının boyutları çoğu zaman yukarıdaki örneklerle örtüşmez. Kılık kıyafetten, kopya çekmeye, kavga etmeye, dersten kaçmaya, sigara içmeye, öğretmenle dalaşmaya kadar bir çok şey disiplin cezası almanızı gerektirir. Zaten okul da bireyi eğitme, disipline edip hizaya sokma kurumu değil midir? Olacak o kadar. Yeter ki içinde bulunduğumuz yeri iyi tanıyalım, önlemlerimizi de ona göre alalım; değil mi?

Kitap

Anarşizm Neyi Savunur?

Emma Goldman

Chicago şehitlerinin ölümü, benim manevi doğumumdur; onların ömürleri boyunca yüksek tuttıkları idealleri, bütün hayatımın itici gücü oldu; diyerek yaşamını tarihsel bir kavranın parçası, devamı haline getiren Emma Goldman tarafından yazılan "Anarşizm Neyi Savunur?" kitabı, içinde olunan döneme ait ancak günümüze de ışık tutan çözümleri-cevaplari bulunduran, anarşizmin tariflendiği kısa metinlerden oluşmaktadır.

Kitap, bir "Ne yapmalı?" iddiası taşımadan 'geçmişin yükünü' yeni nesillere yıkmadan, insanlığın büyük macerasına giden yegâne kurtuluşu ve onun yolu olduğunu bildiğimiz anarşizmin savunularını kendince tariflemektedir.

Günümüzde de hâla yakıcı ve uzlaşmaz bir problem olarak önümüze getirilen "bireysel-toplumsal" çatışmasının ne kadar suni bir tartışma olduğunu E.Goldman "bireysel ve toplumsal içgüdüler arasında, kalp ve akciğerler arasında olanın ötesinde bir çelişki yoktur: Biri, kıymetli hayat özünün deposu; öteki, o özü saf ve güçlü kılan unsurun kaynağıdır. Birey, toplumun kalbidir ve toplumsal hayatın özünü muhafaza eder; toplum, hayat özünü -yani, bireyi- saf ve güçlü kılan unsuru sağlayan akciğerdir." değerlendirmesiyle gözler önüne sermektedir.

Suç adı verilen kavramın 'yanlış yönlendi-

rilmiş bir enerji' olduğunun vurgusu suç-ceza tartışmalarına getirilen dönemin eleştirel fikirlerindedir. Ve gerekçe olarak insan doğasının karşısındaki üç temele; akli tahakküme alan dine, bedeni tahakküme alan mülkiyete ve ete kemiğe bürünmüş tahakküm olan devlete işaret ediyor.

Goldman, bu kitabında, yüzyıllardır anarşistlere 'anarşizmin doğru ama uygulanamaz olduğu' çıkışını yapanlara "İnsanlar ya kendi tarihlerine aşina değiller ya da devrimin yalnızca öğretilmediğini, aynı zamanda hayata geçirildiğini henüz öğrenememişlerdir." savıyla net bir cevap veriyor.

Kitapta, militarizmden şiddet eylemlerine, hapishanelerden eğitime, kiliseden evliliğe ve aşka, hükümetlerden basın ve ifade özgürlüğüne dair birçok konuya dair anarşist yaklaşımı sade ve doğrudan bulmak mümkün.

Kitap aslında Emma Goldman gibi dersek teşbihte hata etmemiş oluruz. Bir anarşist, kadın, militan, propagandist kısacası düzen için gereğinden fazla tehlikeli olan Emma Goldman neyse, anarşizmin kısaca tariflenişi olan bu kitap da aynı minvalde.

Kitap gayet yalın bir anlatıma sahip ve bundan dolayı anarşizmin neyi savunduğunu merak edenler için ideal ve doyurucu bir kaynak.

“ Yaşamını kadının özgürlük mücadelesine adanmış ve bunun ancak anarşizmle mümkün olacağına inanan Emma Goldman, Amerika'dan Rusya'ya, Rusya'dan İspanya'ya devrim mücadelesindeki anarşistlere yoldaş, dünyanın dört bir yanındaki kadınlara da ilham kaynağı olmuştur. Ve dünyanın tüm iktidarlarınca 'fevkalade tehlikeli' bir kadın olarak ilan edilmiştir. Emma iktidarların korkulu kabusu, bizler içinse neşeyle dans, öfkeyle kavgadır.

Fanzin

Teferruat Fanzin

Sarıyer Behçet Kemal Çağlar Lisesi öğrencilerinin çıkarmış olduğu edebiyat ve felsefe üzerine dikkat çekici bir fanzin.

"Tek düze ilerleyen hayatlarımız var. Herkesin değer verdiği, önemseydiği şeylerin artık sabit olduğu bir toplum haline geliyoruz. Düşünmek, tartışmak, sorgulamak toplumun çoğunluğunun unuttuğu ve ayrıntı olarak görmediği bir mesele." diyor Teferruat Fanzin'i yayınlayan liseliler. İşte bu yüzden "hepimiz teferruatız" diyerek, toplumda teferruat olarak görülen düşünmeyi, sorgulamayı ve tartışmayı yükseltiyorlar.

Fanzinin genel inisiyatifini, Behçet Kemal Çağlar Lisesi öğrencileri oluşturuyor. Fanzinde yazılanlar ise hem kendi okullarında hem de başka birçok lisede gündem oluyor, tartışılıyor. Teferruat Fanzin aperiodyk olarak çıkartılsa da 15-20 günde bir yeni sayılarla karşımıza çıkıyor.

Farklı liselerden birçok lisenin gönüllü bir şekilde fanzine yazı yazarak dayanışma göstermesi, Teferruat Fanzin inisiyatifinin sinerjisini oluşturmakta büyük öneme sahip.

Fanzinin 1. sayısında William Blake'in Ancient of Days resminin kapak olması, içeriğini merak uyandırıcı kılıyor. Fanzin, "Aristoteles'in Erk Felsefesi", "İdealar Dünyasında Uyanan Fani", "Devletçi Platon mu? Anarşist Zenon mu?" yazıları ile felsefeyi farklı bir perspektiften ele alarak, liselerde tartışma kültürünü var

edebilmeyi amaçlıyor. İlk sayıda ayrıca Küçük Prens kitabı ve American History X film tanıtımını da yapıyor.

2. sayıda ise The Wall filminden bir görüntüyü kapağına taşıyarak, politik ve eleştirel yönünü açığa çıkartıyor Teferruat Fanzin. "Kinizm", "İlk Çağ Maddecileri" gibi yazıların olduğu sayıda ayrıca Descart'ın "Cogito ergo sum" sözünden yola çıkarak yazılmış "Düşünemiyorum Öyleyse?" başlıklı bir yazı bulunuyor. Tezer Özlü'den bir alıntının da olduğu sayıda George Orwell'in Hayvan Çiftliği romanının, Agora filminin ve Rolling Stones grubunun tanıtımını da yapıyor.

Teferruat Fanzin'in son olarak çıkarılan 3. sayısında ise Beat kuşağı ele alınıyor. Fanzin "İnsanlık Yürüyüşü" başlıklı bir şiirsel deneme, "Çocuk Çocuk" kitabının tanıtımı ve Noviembre filminin tanıtımıyla akılda kalan bir sayı oluyor.

Liseliler tarafından hazırlanan ve yer verdiği yazılarla, insanı düşünmeye-sorgulamaya-tartışmaya çağıran Teferruat Fanzin'i Taksim 26A Kafe'den, Kadıköy 26A Sahaf'tan ve Beşiktaş Kupa Kızı Kafe'den temin edebilirsiniz. Ayrıca teferruatfanzin@yandex.com mail adresinden de Teferruat Fanzin ile ilgili görüşlerinizi iletebilir ve fanzin inisiyatifi ile görüşebilirsiniz.

Müzik

Ekmeğin, Adaletin ve Özgürlüğün Şarkısı

A Las Barricadas

“İspanya’da 1930’lardan itibaren, faşizme karşı mücadele eden ve özgürlük isteyen anarşistler, kimi kez Zaragoza’nın tepelerinde, kimi kez Barcelona’nın meydanlarında, dillerinde hep bu şarkıyla herkesi barikata çağırdılar.

"Kara fırtınalar sarsıyor göğü
kara bulutlar kör eder gözleri
ölüm ve acı beklese de bizleri
onları yenmek için yürümeliyiz ve
en değerli varlığımız özgürlük
cesaret ve inançla savunmalıyız"

Takvimler 1936 yılını gösterdiğinde, anarşizm bugüne kadar ki deneyimlerinden en büyüğünü yaşamaya başladı. Toplumsal bir devrim, İberya Yarımadası’nda, halkın kendi iradesiyle filizlenmeye başlamıştı. İberya’nın en büyük sendikası CNT-FAI (Confederación Nacional Del Trabajo/Ülusal Emek Konfederasyonu), toprağı ve fabrikaları kapitalist toprak sahibi ve patronlardan geri alarak, kolektifleştirmişti. CNT-FAI paylaşma ve dayanışmaya dayalı yeni bir yaşamı örgütleyordu.

Şehirlerde insanlar fabrikalarda bir yandan kendi yaşamları için, diğer yandan da köylerde yaşayanlar için üretimi kolektif bir şekilde gerçekleştirirken; köydeki yoldaşları da toprakta yetiştirdiklerini şehirlere yolluyorlardı. Toplumsal dayanışmayla beraber, patronsuz, efendisiz bir dünya örgütleniyordu. İspanya’da halk, kendi toplumsal adalet ve özgürlük düşüncelerine dayanacak yeni bir dünyayı mümkün olan her yolla yaratıyordu.

Şehirlerde ve köylerde özgürlüğün en büyük deneyimi gerçekleşirken, cephede insanlar yarattıkları bu dünya için, İberya’dan faşizmi defetmek için Franco’nun ordularına karşı savaşıyorlardı. Kadın-erkek, yaşlı-genç barikatlarda gönüllü birlikler oluşturuyorlardı. Barikatlardaki yoldaşları yine CNT-FAI örgütleyordu. Herkes barikatlara gidiyordu. Kon-

federasyonun zaferi için, herkes barikalara gidiyordu.

Tüm bunlar, 1936 İspanya’sının köylerinde ve şehirlerinde yaşanırken "a las barricadas" sadece notalara dökülmedi. İspanya’daki tüm yoldaşların dillerinde ve yüreklerinde hayat buldu. Yaşamlarını, yüreklerindeki dünyayı büyütme için feda etmekten korkmayan yoldaşlar ardından söylendi "a las barricadas".

Devrim bayrağını yükseltmek için, Konfederasyonun zaferi için herkes barikalara...

İspanya’da bu büyük deneyimi yaşamak için, herkes barikatta devrim bayrağını yükseltti. Ve "a las barricadas" ezgisi ödünç kaldı sonradan barikatları dolduracaklara. İspanya’nın barikatlarına sığmadı "a las barricadas". Nasıl ki bu marş, İspanya barikatlarında ekme, adalet ve özgürlük için mücadele edenlerce söylendi; aynı şekilde farklı coğrafyalarda iktidarlara karşı mücadele veren halkların yüreklerinde yer etti. O coğrafyaların dillerinde varlığını devam ettirdi, o coğrafyaların ödünç bırakacağı deneyimler üretmek için.

Ve şimdi bu türkü bizim dilimizde;

Patronsuz efendisiz dünya için
Devrim coşkusuyla bu hayat senin
İsyanın seli tüm sokaklarda aksın
Gözü kara yüreklerle meydanlar taşsın
Yüreğimizde şimdi, şu anda
Cesaretle büyüyor anarşi
Herkes barikata, herkes barikata
Ekme, Adalet ve Özgürlük için...

Soğuk İklimlerin Çocukları

Gizem Şahin
gizem@meydangazetesi.org

Yalınayak yürümek çok zordur. Yerin soğukluğunu bütün vücudunda hissedersin. Biraz daha ısınabilmek için tüm gücünü eve varmaya adarsın. Üstelik bunu her gün tekrarlıyor olduğunu bile bile.

Yine böyle bir günün ardından eve vardım. Aynı yemekleri, aynı kurumuş ekmeği ve sarısının tadını asla bilemediğim yumurtamı buldum. Öyle acıkmıştım ki hemen yemeğe koyuldum. Ben yemek yerken annem ve babam anlayamadığım şeyler konuşuyorlardı. Grev diyordu babam. Ne anlama geldiğini bir türlü anlamlandıramıyordum grevin. Her gün yarı ölü bir halde eve gelişlerinin, patronunu sevmeyişlerinin, bana ayakkabı alamamasının ve kuru ekmeğimizin bir alakası olmalıydı bu sözcükle. Bugün babamın anneme sıraladığı cümleleri daha sonraki günlerde de sıkça duymaya başladım. Artık kafamda yavaş yavaş anlamını buluyordum.

Babam çok çalışıyordu, biliyordum. Arkadaşları da öyleydi. Fakat patronları hem daha çok çalıştırmak istiyor, hem de daha az insanlık gösteriyordu. Babamı makineye dönüştürmek istiyordu, diğerlerini de. Hepsini aynı olacaktı. Hepsini onun olacaktı. Hepsini ezecekti ve hepsi de susacaktı. Ben sürekli hayal kuruyordum ve öğretmenim önce beni sarsıyor, sonra kızılıyordu. Babam ya da arkadaşları çalışırken hayal kurmak istese patronu da kızardı. Çünkü çok çalışmalarını, sadece çalışmaya konsantre olmalarını istiyordu. Gözümün önüne fabrikada babamın bir makinenin başında durmaksızın çalışmasını, küçük bir hayalin sonucunda patronunun başında belirip onu azarlayıp, işten atmasıyla sonuçlanacağını getiriyordum. Fabrikalardaki makineler ve patron hayal kurmuyordu, kurulmasına da izin vermiyordu. Hayal gücü güzeldi, bundan yoksun olanlar kötüydü. Ben küçüktüm ama anlıyordum hepsini. Babam artık yeter diyordu. Ama benim kurguladığım gibi sadece hayal kurmasına izin vermedikleri için değildi onun isyanı. Ne yapacak, ne söyleyecek merakla bekliyordum ve beklerken görüyordum ki babam üzgün değil öfkeliydi.

Bir gün babamın öfkesi büyüdü, büyüdü, büyüdü ve diğer arkadaşlarının büyümüş öfkelerine dokundu. 'Grev patladı!' diyordu babam. Şalterleri indirmiş, sessizce oturdukları yerlerden bir bir kalkmış, fabrikanın önünde toplanmışlardı. Annemde oradaydı. Bazı çocuklarda oradaydı. Ben gizlice gitmiş, uzaktan izliyordum. Babamın ve arkadaşlarının yüzüne öfkeli bir gülümseme çizilmişti sanki.

Okula geç kaldığımı fark ettim ve her ne kadar burada kalmak istesem de yola koyuldum. Okula vardığımda soluk soluğa kalmıştım ve gördüğüm şeyler beni çok öfkelenmişti. Okula vardığımda öğretmen bir çocuğu dövüyordu. Çocuğu tanııyordum. Öğretmenin hiddetli bağırışlarından çocuğun bir daha okula geç gelmemesini emrettiği duyuluyordu. O’da benim gibi soğuk rüzgarlarla boğuşarak çok uzaktan yalınayak geliyordu. Yol; bizi sadece yormuyor, bizden bir şeyler daha alıyordu. Az yol yürüyen çocuklar üşüdüğü dediğinde ben onlardan daha çok yorulduğumu biliyordum. O da biliyordu. Ama susuyordu. Bu susuşların bir anlamı vardı. Ama öğretmen bunu göremiyor ve dövüyordu. Nasıl da öfkelenmiştim, çünkü aynısını ezilmişliğin tahammülsüz sancısını bende çekmiştim, öğretmenden bende nefret etmiştim ve bir başkasının da bunu yaşamasını istemiyordum. Öğretmen yanından ayrılınca göz göze geldik tanımadığım üşümüş gözlerle. Konuşmadık. Konuşmak anlamını yitirmişti çünkü. Ama öyle uzun konuştu ki gözlerimiz, o an bu üşümüş gözlerle yolumuzun tekrar kesileceğinden emin, sınıfıma doğru yürüdüm.

Sınıfa vardığımda başka bir öfke yığınının beni beklediğini gördüm. Sanki artık kimse katlanmak istemiyor, isyan ediyordu. Okulda gördüklerim az evvel fabrikada gördüklerime çok benziyordu. Kişiler, sıkıntılar farklıydı belki ama aynı olan bir şeyin her yerde aynı olduğunu fark etmiştim; ezenler ve ezilenler...

Babamlar yan yanaydı. Ve gülümsüyorlardı. Bizde yan yana olmalıydık. İstediklerimizi bağırma-lyıydık...

Farkında olmadan düşündüğüm bu fikirlerin arkadaşlarımda da kafasında dolaştığını fark etmem zaman almıyordu. Sınıftan tebeşir kutularını aldık ve okuldan dışarıya çıktık. Öfkemiz ellerimizdeki tebeşirlerle duvarlarda, kaldırımlarda yankısını bulmuştu. Kötüydü el yazmalarımız, yamuktu ama okunuyordu hissettiklerimiz, öfkemiz. Ne olduğunu anlayamadan sokaklarda binlerce oluvermiştik.

O an anladım, yalınayak okula gelmek zorunda olan, öğretmeni-ne, onun yanlış kararlarına kafa tutan, ezilen bir tek ben değildim, biz binlerceydik ve başkaldırıştık. Ve bu başkaldırışların en güzel yanı neydi biliyor musunuz? Bizim başkaldırışımız; isyan ve özgürlük kokuyordu.

GREEN BRIGADE:

Filistin'e Özgürlük Omuz Omuza Direniyoruz!

Kasım ayı içerisinde, İsrail'in Gazze'ye düzenlediği saldırılar uluslararası gündemin ana başlıklarından biriydi. İsrail'in 150'den fazla Filistinli'nin ölümüne sebep olduğu saldırılar sonrası dünyanın birçok yerinden Filistinle dayanışma mesajları geldi. Bu mesajlardan biri de Celtic FC'nin taraftar gruplarından Yeşil Tugaylardan (Green Brigade) geldi. Yeşil Tugaylar, "Filistin'e Özgürlük-Omuz Omuza Direniyoruz!" pankartlarıyla Gazze saldırısı sonrası en güzel dayanışma eylemlerinden birini gerçekleştirdi.

Yeşil Tugaylar, 2006'da anti-faşist ve ırkçılık karşıtı Celtic taraf-

tarla- rının oluşturduğu bir taraftar topluluğu. Celtic FC'nin stadı Celtic Park'ın en ateşli taraftar topluluğu olan Yeşil Tugaylar, politik gündeme ilişkin staddaki yaratıcılıkları ve dayanışmacı ruhlarıyla muhalif taraftar topluluğunun nasıl olması gerektiğini her fırsatta gösteriyorlar. Britanya karşıtı tezahüratları, IRA yanlısı şarkılarıyla Celtic tribünlerini dolduran Yeşil Tugaylar, geçtiğimiz ay olduğu gibi Mayıs ayında da İsrail'de tutsak bulunan, açlık grevindeki Filistinli tutsaklar için tribünlerde Filistin bayrakları açmış,

"Şeref yemekten daha değerlidir." yazılı pankart açmışlardı. Resmi sitelerinde, bu konuyu gündem ederek bir dayanışma eylemi yapmak istediklerini yazmışlardı.

Politik olanla futbol sevgisinin iç içe olduğunu her fırsatta dile getiren Yeşil Tugaylar, İskoçya'da İrlandalı olmanın politikliğini her maçta gösteriyor. Dünyanın sayılı derbilerinden biri olan Celtic-Rangers maçlarında da her fırsatta rakiplerinin Britanya yanlısı tribünlerini eleştiren pankart açıp, marşlar söylüyorlar. Bundan 2 sene önceki Rangers derbisinde de Filistin bayrağı açan Yeşil Tugaylar, ABD'nin Irak ve Afganistan işgallerinde de

işgale uğrayan hakla dayanışmak için pankartlar açmıştı.

Futbolun kapitalistleştiği, kapitalizmin futbol üstünden bireyleri uyutmaya çalıştığı bir zamanda, politik gündemlere ilişkin söz üretmek futbolu seven herkeste politik bir duyarlılık oluşturmayı hedef edinmiş Yeşil Tugaylar. Yeşil Tugayların sevdiğim bir pankartı meseleyi özetliyor aslında "Direnen tarihimizi biliyoruz". Tüm İsrail saldırısı boyunca, ne bir pankart ne de benzeri bir eylemlilik içinde bulunan bu coğrafyanın muhalif taraftar toplulukları, belki Yeşil Tugaylar'ın stad da ki politik çabalarından biraz etkilendirler!